

Deutscher Bundestag

Federal Almanya Cumhuriyeti
Anayasası

Federal Almanya Cumhuriyeti

Anayasası

Son güncelleme:
Kasım 2012

Tercüme:
Prof. Dr. Christian Rumpf ve Dr. Gökçe Uzar

Maddeler listesi

	Giri	12
	I. Temel Haklar	13
Madde 1	[İnsanın onur ve haysiyetinin korunması]	14
Madde 2	[Yaşam hakkı, kişiliğin korunması, kişisel özgürlükler]	14
Madde 3	[Yasa önünde eşitlik; ayrımcı yasalar]	14
Madde 4	[Din, vicdan ve inanç özgürlükleri; askerlik hizmetinin reddi]	14
Madde 5	[Düzensiz ve basın özgürlükleri; sanat ve bilim özgürlükleri]	15
Madde 6	[Evlilik, aile ve evlilik dışı çocuklar]	15
Madde 7	[Okul rejimi]	15
Madde 8	[Toplanma özgürlükleri]	16
Madde 9	[Birleşme özgürlükleri; toplu iş sözleşmesi]	16
Madde 10	[Mektup, posta ve telekomünikasyon gizliliği]	17
Madde 11	[Dolaşım özgürlükleri]	17
Madde 12	[Meslek özgürlükleri]	18
Madde 12 a	[Askerlik ve diğer hizmet yükümlülükleri]	18
Madde 13	[Konut dokunulmazlığı]	19
Madde 14	[Mülkiyet, miras hakkı ve kamulaştırma]	20
Madde 15	[Toplumsallaştırma]	21
Madde 16	[Vatandaşlıktan çıkarılma, yabancı ülkelere iade]	21
Madde 16 a	[Sınırlama hakkı]	21
Madde 17	[Dilekçe hakkı]	22
Madde 17 a	[Savunma alanında sınırlandırmalar]	22
Madde 18	[Temel hakların kaybettirilmesi]	23
Madde 19	[Temel hakların sınırlandırılması ve özü]	23
	II. Federasyon ve Eyaletler	24
Madde 20	[Devletin ana ilkeleri; direnme hakkı]	25
Madde 20 a	[Doğal yaşam kaynaklarının ve hayvanların korunması]	25
Madde 21	[Siyasi partiler]	25
Madde 22	[Federal Bayrak – Federal Bayrak]	26
Madde 23	[Avrupa Birliği – Temel Hakların Korunması – Talimatı]	26
Madde 24	[Egemenlik haklarının devri; Kolektif güvenlik sistemine katılma]	27
Madde 25	[Federal hukuk ve devletler hukuku]	28
Madde 26	[Saldırı yasaları]	28
Madde 27	[Ticaret flosu]	28
Madde 28	[Eyalet Anayasalarının Federal Anayasaya uygunluğu; yerel idarenin esasları]	29
Madde 29	[Federasyon topraklarının yeniden düzenlenmesi]	29

Madde 30	[Eyaletlerin yetki ve görevleri]	31
Madde 31	[Federal hukukun üstünlüğü]	31
Madde 32	[Dış ilişkiler]	31
Madde 33	[Yurttaşlık haklarında eşitlik; memurların durumu]	32
Madde 34	[Kamu hizmetinden doğan yükümlülüklerin ihlalinde idari sorumluluk]	32
Madde 35	[Adli ve idari yardım; olağanüstü hal yardımı]	32
Madde 36	[Federal idarenin görevlileri]	33
Madde 37	[Federasyonun yaptırım hakkı]	33

III. Federal Meclis 34

Madde 38	[Seçimler]	35
Madde 39	[Toplanma ve görev süresi]	35
Madde 40	[Başkan, iç tüzük]	35
Madde 41	[Seçimlerin denetimi]	36
Madde 42	[Görüşmeler; çoğunluk ilkesi]	36
Madde 43	[Federal Hükümet ve Federal Konseyin üyelerinin hazır bulunması]	36
Madde 44	[Sorumlu komisyonları]	36
Madde 45	[Avrupa Birliği dış ilişkiler komisyonu]	37
Madde 45 a	[Dış ilişkiler ve ulusal savunma komisyonları]	37
Madde 45 b	[Federal savunma ombudsmanı]	37
Madde 45 c	[Dilekçe komisyonu]	38
Madde 45 d	[Parlamentar Denetim Kurulu]	38
Madde 46	[Dokunulmazlık]	38
Madde 47	[Tanıklıktan çekilme hakkı]	39
Madde 48	[Milletvekillilerinin hakları]	39
Madde 49	(kaldırılmıştır)	

IV. Federal Konsey 40

Madde 50	[Görev]	41
Madde 51	[Kuruluş]	41
Madde 52	[Başkan, iç tüzük; toplantılar; Avrupa Kamarası]	41
Madde 53	[Federal Hükümetin katılımı]	42

IV a. Ortak Komisyon 43

Madde 53 a	[Kuruluş]	44
------------	-----------	----

	V. Federal Cumhuriyet kanunu	45
Madde 54	[Federasyon Kongresi tarafından seçim]	46
Madde 55	[Uyuşmazlıklar]	46
Madde 56	[Görev andı]	47
Madde 57	[Cumhuriyet kanını vekalet]	47
Madde 58	[Tasdik]	47
Madde 59	[Uluslararası temsil yetkisi]	47
Madde 59a	(kaldırılmıştır)	
Madde 60	[Federal memur ve subayların atanması; af yetkisi]	48
Madde 61	[Federal Cumhuriyet kanını karşı dava]	48
	VI. Federal Hükümet	49
Madde 62	[Kuruluş]	50
Madde 63	[Federal Bakanın seçimi, Federal Meclisin feshi]	50
Madde 64	[Federal bakanların atanması]	50
Madde 65	[Sorumluluğun dağılımı]	50
Madde 65a	[Silahlı kuvvetlere komuta yetkisi]	51
Madde 66	[Ek görev yasağı]	51
Madde 67	[Güvensizlik oyu]	51
Madde 68	[Güvenoyu, Federal Meclisin feshi]	51
Madde 69	[Bakan yardımcısı, hükümetin görev süresi]	52
	VII. Federasyonun Yasama Yetkisi	53
Madde 70	[Federasyon ve eyaletlerin yasama yetki ve görevleri]	54
Madde 71	[Federasyonun inhisari yasama yetkisi]	54
Madde 72	[Federasyonun yarı inhisari yasama yetkisi]	54
Madde 73	[Inhisari yasama konuları]	55
Madde 74	[Yarı inhisari yasama konuları]	56
Madde 74a	(kaldırılmıştır)	59
Madde 75	(kaldırılmıştır)	59
Madde 76	[Yasa tasarıları]	59
Madde 77	[Yasama süreci, arabuluculuk komisyonu, Federal Konseyin itirazı]	60
Madde 78	[Federal yasaların kesinleştirilmesi]	61
Madde 79	[Anayasanın değiştirilmesi]	61
Madde 80	[Tüzüklerin kabulü]	62
Madde 80a	[Olağanüstü hal]	62
Madde 81	[Yasama tıkanıklığı]	63
Madde 82	[Yasaların ilanı ve yürürlüğe girmeleri]	63

VIII. Federal Yasaların Uygulanması ve Federal dare

65

Madde 83	[Yasaların eyaletlerin tarafından uygulanması]	66
Madde 84	[Eyalet idaresi ve Federasyon nezareti]	66
Madde 85	[Federasyon adına yasaların uygulanması]	67
Madde 86	[Federal idare]	67
Madde 87	[Federal idarenin konuları]	68
Madde 87 a	[Silahlı güçler]	68
Madde 87 b	[Silahlı güçlerin idaresi]	69
Madde 87 c	[Atom enerjisinin üretimi ve ondan faydalanma]	70
Madde 87 d	[Hava traf i idaresi]	70
Madde 87 e	[Federal demiryolların idaresi]	70
Madde 87 f	[Posta ve ileti im rejimi]	71
Madde 88	[Federal Merkez Bankası]	72
Madde 89	[Federal su yolları]	72
Madde 90	[Federal karayolları]	72
Madde 91	[Federasyonun veya bir eyaletin varlı ını tehdit eden bir tehlikenin savu turulması]	73

VIIIa. Ortak Görevler

74

Madde 91 a	[Ortak görevler hakkında ayrıntılı hükümler]	75
Madde 91 b	[Federasyonun ve eyaletlerin e itim planlaması ve ara tırma konularında i birli i]	75
Madde 91 c	[Bili im teknolojisine ili kin sistemler]	76
Madde 91 d	[Verimlili in kar ıla tırılması]	77
Madde 91 e	[arayanlara ili kin teminat konusunda i birli i]	77

IX. Yargı

78

Madde 92	[Yargı]	79
Madde 93	[Federal Anayasa Mahkemesi]	79
Madde 94	[Federal Anayasa Mahkemesinin kurulu u ve usulü]	80
Madde 95	[Federasyonun yüksek mahkemeleri, Ortak Daire]	81
Madde 96	[Federasyonun di er mahkemeleri]	81
Madde 97	[Yargıçların ba ımsızlı ı]	82
Madde 98	[Federasyon ve eyaletlerde yargıçların hukuki statüsü]	82
Madde 99	[Eyaletlerde anayasa uyu mazlıkları]	83
Madde 100	[Norm denetimi]	83
Madde 101	[istisnai mahkemelerin kurulması yasa ı]	84
Madde 102	[Ölüm cezasının kaldırılması]	84
Madde 103	[Sanı ın temel hakları]	84
Madde 104	[Özgürlüklerin kısıtlanmasında hakların güvencesi]	84

X. Mali Rejim	86
Madde 104 a [Giderlerin da ılımı, mali yardımlar]	87
Madde 104 b [Yatırımlar için mali yardımlar]	88
Madde 105 [Vergide yasama yetkisi]	88
Madde 106 [Vergi gelirlerinin da ılımı]	89
Madde 106 a [Kamu banliyö ula ımı]	92
Madde 106 b [Motorlu ta it vergisinde eyaletlere ait pay]	92
Madde 107 [Vergi gelirlerinin da ıtımı - eyaletlerarası mali denkle tirme - ek tahsisler]	92
Madde 108 [Federal ve eyalet maliye idaresi - vergi mahkemeleri]	93
Madde 109 [Federasyon ve eyaletlerde bütçe yönetimi]	94
Madde 109 a [Bütçe için acil durum halleri]	95
Madde 110 [Federasyonun bütçe planlaması]	96
Madde 111 [Bütçenin tespitine kadar giderler]	96
Madde 112 [Bütçeyi a an harcamalar]	97
Madde 113 [Ödenek artırılması; yeni ödenekler]	97
Madde 114 [Hesap verme, Sayı tay]	98
Madde 115 [Krediler]	98

X a. Savunma Hali 99

Madde 115 a [Savunma halinin tespiti]	100
Madde 115 b [Savunma halinde kumanda yetkisi]	100
Madde 115 c [Savunma halinde Federasyonun yasama yetkisi]	101
Madde 115 d [Savunma halinde kısaltılmış yasama usulü]	101
Madde 115 e [Ortak Komisyonun durumu ve görevleri]	102
Madde 115 f [Savunma halinde Federal Hükümetin ola anüstü yetkileri]	102
Madde 115 g [Savunma halinde Federal Anayasa Mahkemesinin statüsü ve görevleri]	103
Madde 115 h [Savunma halinde seçim ve görev süreleri]	103
Madde 115 i [Eyalet hükümetlerinin ola anüstü yetkileri]	104
Madde 115 k [Ola anüstü yasalar ve tüzüklerin yürürlü ü]	104
Madde 115 l [Ola anüstü yasaların yürürlükten kaldırılması, savunma halinin sona ermesi ve barı nlanması]	104

XI. Geçici ve son Hükümler 106

Madde 116 [Alman vatandaş lı ı]	107
Madde 117 [3 ve 11. maddeler hakkında geçici hükümler]	107
Madde 118 [Güney-Batının yeniden ekillendirilmesi]	107
Madde 118 a [Berlin ve Brandenburg eyaletlerinin yeniden düzenlenmesi]	107
Madde 119 [Mülteci ve sürgün edilenler]	108

Madde 120	[Gal masraf arı ve sava tan kaynaklanan yükler]	108
Madde 120 a	[Yükümlülüklerin denkle tirilmesi]	109
Madde 121	[«Üyelerin ço unlu u» kavramı]	109
Madde 122	[Yasama yetkilerinin yetkili organlara geçi i]	109
Madde 123	[Anayasa öncesi hukuk ve devlet sözle meleri]	109
Madde 124	[Nhisari yasama konusundaki Anayasa öncesi hukuk]	110
Madde 125	[Yarı an yasama konusundaki Anayasa öncesi hukuk]	110
Madde 125 a	[15.11.1994 tarihinden önceki Federal hukukun geçerlili i]	110
Madde 125 b	[Çerçeve kanunlarının yürürlü ü]	111
Madde 125 c	[Ortak görevler alanındaki düzenlemele in devamı]	111
Madde 126	[Anayasa öncesi hukukun geçerli i konusundaki görü ayrılı ı]	112
Madde 127	[Birle ik Ekonomi Bölgesi hukuku]	112
Madde 128	[Talimat haklarının devamı]	112
Madde 129	[Yetkilerin geçerli i]	112
Madde 130	[Kamu kurulu ları]	113
Madde 131	[Eski kamu görevlileri]	113
Madde 132	[Bazı memur haklarının kaldırılması]	114
Madde 133	[Birle ik Ekonomi Alanı, halef yeti]	114
Madde 134	[mparatorlu un malvarlı ının halef yeti]	114
Madde 135	[Eski eyalet ve kurumların malvarlı ı]	115
Madde 135 a	[mparatorlu un, eski Prusya ve Alman Demokratik Cumhuriyetinin yükümlülükleri]	116
Madde 136	[Federal Konseyin ilk toplantısı]	118
Madde 137	[Memurların seçilebilmeleri]	118
Madde 138	[Güney Almanya Noterlikleri]	118
Madde 139	[Nasyonal Sosyalizm ve militarizmi den arınma hükümleri]	118
Madde 140	[Weimar Anayasasının bazı maddelerinin geçerlili i]	118
Madde 141	[Din dersi, «Bremen maddesi»]	118
Madde 142	[Eyalet anayasalarındaki temel haklar]	118
Madde 142 a	[kaldırılmı tır]	118
Madde 143	[Eski Alman Demokratik Cumhuriyetinin bölgesi için geçici hukuk]	118
Madde 143 a	[Federal Demiryollarının özelle tirilmesi]	119
Madde 143 b	[Federal Alman Posta'nın ekil de i imi]	119
Madde 143 c	[Ortak görevlerin kaldırılmasına ili kin tazmin tutarları]	120
Madde 143 d	[Konsolidasyon yardımları çerçevesinde geçi dönemi hükümleri]	121
Madde 144	[Anayasanın onaylanması]	122
Madde 145	[Anayasanın ilanı]	122
Madde 146	[Anayasanın geçerlilik süresi]	123

11A ustos 1919 Tarihli Alman mparatorlu u
Anayasasından Özet
(Weimar Anayasası)

124

Din ve dini cemaatler

Madde 136	125
Madde 137	125
Madde 138	126
Madde 139	126
Madde 140	126
Madde 141	126

Federal Almanya Cumhuriyeti Anayasası

23 Mayıs 1949

Parlamentar kurulum 23 Mayıs 1949 tarihinde Bonn'de yapılmıştır. 8 Mayıs 1949 tarihinde Parlamentar Kurul tarafından Federal Almanya Cumhuriyeti için kabul edilen Anayasa'nın, 1949 Mayısının 16. Haftası ile 22. Haftası arasında Alman Eyaletlerinin üçte ikisini oluşturan halk temsilcileri tarafından kabul edilmiştir. Bu tespit sonucunda, bakanlar tarafından temsil edilen Parlamentar Kurul Anayasa'yı tamamlamıştır ve ilan etmiştir. Anayasa 145. maddenin 3. fıkrası doğrultusunda Federasyonun Resmi Gazetesinde yayımlanmıştır.

Giri

Tanrı ve insanlar arasındaki sorumluluğunun bilincinde olan, birle mi bir Avrupa'nın e it haklara sahip bir üyesi olarak, dünya barına hizmet etmek emeliyle beslenerek özgü iradesiyle hareket eden Alman Milleti, kendi Anayasa yapma yetkisine dayanarak, i bu Anayasayı kabul etmi tir.

Kendi kaderini tayin haklarını serbestçe kullanan, Baden-Württemberg, Bavyera, Berlin, Brandenburg, Bremen, Hamburg, Hessen, Mecklenburg-Vorpommern, Alt Saksonya, Kuzey Ren-Vestfalya, Ren-Palatina, Saarland, Saksonya, Saksonya-Anhalt, Schleswig-Holstein ve Thüringen eyaletlerindeki Almanlar, Almanya'nın birli ini ve özgürlü ünü tamamlamı lardır. Böylece bu Anayasa bütün Alman milleti için geçerlidir.

I. Temel Haklar

Madde 1

[İnsanın onur ve haysiyetinin korunması]

- (1) İnsanın onur ve haysiyeti dokunulmazdır. Tüm devlet erki ona saygı göstermek ve onu korumakla yükümlüdür.
- (2) Alman Milleti, bu nedenle dokunulmaz ve devredilmez insan haklarını, yeryüzünde her insan topluluğunun, barın ve adaletin temeli olarak kabul eder.
- (3) Aşağıda belirlenen temel haklar, yasama, yürütme ve yargı organlarını doğrudan doğruya bağlar.

Madde 2

[Yaşam hakkı, kişiliğin korunması, kişisel özgürlük]

- (1) Herkes yaşam hakkının haklarını ihlal etmemek, Anayasal düzene veya ahlak kurallarına aykırı düzenlemelerle yaşam hakkını kişiliğini serbestçe geliştirmeye hakkına sahiptir.
- (2) Herkes, yaşam ve beden bütünlüğünün korunma hakkına sahiptir. Kişisel özgürlüğüne dokunulamaz. Bu haklar, ancak bir yasaya dayanarak sınırlandırılabilir.

Madde 3

[Yasa önünde eşitlik; ayrım yasağı]

- (1) Bütün insanlar yasa önünde eşittirler.
- (2) Erkek ve kadınlar eşit haklara sahiptirler. Devlet, kadın ve erkeklerin eşitliğinin gerçekten sağlanmasını özendirir ve varolan dezavantajların giderilmesi için çaba gösterir.
- (3) Cinsiyeti, soyu, ırkı, dili, yurdu ve kökeni, inancı, dini veya siyasi görüşleri dolayısıyla hiç kimse mağdur edilemez ve hiç kimseye imtiyaz tanınmaz. Hiç kimse özür ve sakatlığından dolayı mağdur edilemez.

Madde 4

[Din, vicdan ve inanç özgürlüğü; askerlik hizmetinin reddi]

- (1) Din ve vicdan özgürlüğü ile din ve dünyevi inanç özgürlüğüne dokunulamaz.
- (2) Dinin rahatsız edilmeden uygulanması güvence altındadır.

- (3) Hiç kimse, vicdanına aykırı olarak, silahlı sava hizmetine zorlanamaz. Konunun ayrıntıları federal yasayla düzenlenir.

Madde 5

[Dü ünce ve basın özgürlü ü; sanat ve bilim özgürlü ü]

- (1) Herkesin, dü üncesini söz, yazı ve resimle serbestçe açıklayıp yayma ve herkese açık olan kaynaklardan, hiçbir engelleme u ramadan, bilgi edinme hakkı vardır. Basın özgürlü ü ile radyo ve film aracılığıyla haber verme özgürlü ü güvence altındadır. Sansür uygulanamaz.
- (2) Bu haklar, genel yasaların hükümleri, gençliğin korunması hakkındaki yasa hükümleri ve kişisel hürer hakları ile sınırlıdır.
- (3) Sanat ve bilim, ara tırma ve ö retim serbesttir. Ö retim özgürlü ü Anayasaya sadakat borcunu ortadan kaldırmaz.

Madde 6

[Evlilik, aile ve evlilik dışı çocuklar]

- (1) Evlilik ve aile, devlet düzeninin özel koruması altındadır.
- (2) Çocukların bakım ve eğitimi, ana ve babanın doğ al hakkı ve en önde gelen yükümlülüğüdür. Devlet toplumu, onların bu görevi yerine getirmelerini gözetir.
- (3) Velilerin iradesine aykırı olarak çocukları ailelerinden ayırmak, ancak bir yasaya dayanarak ve velilerin yükümlülüklerini yerine getirmemeleri veya başka nedenlerle çocukların bakımsız kalmaları durumunda olanaklıdır.
- (4) Her anne, toplumun koruma ve himayesini isteme hakkına sahiptir.
- (5) Evlilik dışı çocuklara, yasa yoluyla bedeni ve manevi gelişmeleri ve toplum içindeki konumları bakımından, evlilik içi çocuklarla eşit koşullar sağlanır.

Madde 7

[Okul rejimi]

- (1) Bütün okul rejimi devletin denetimi altındadır.
- (2) Çocukların din dersine katılıp katılmayacaklarına karar vermek, velilerin hakkıdır.

- (3) Din dersi, mezhepsiz okullar dı ındaki kamu okullarında ola an derslerdendir. Din dersi, devletin denetim hakkına zarar vermeyecek ekilde, dinsel toplulukların temel ilkele-riyle uygunluk içinde verilir. Hiçbir ö retmen, iradesine aykırı olarak din dersi vermeye zorlanamaz.
- (4) Özel okul açma hakkı güvence altındadır. Kamu okullarının yerine geçmek üzere özel okullar, devletin izniyle kurulu- lar ve eyalet yasalarına tabiidirler. E itim hedef eri, dona- tım ve ö retim kadrosunun bilimsel yöntemlerle yeti tiril- mesi bakımından kamu okullarından geri kalmadıkça ve ö rencilerin anne ve babalarının varlık durumlarına göre ayıklanmasına yol açmadıkça, özel okullar açılmasına izin verilir. Ö retmenlerin ekonomik ve yasal durumlarının yeterli derecede güvencesi sa lanmadıkça, izin verilmez.
- (5) Özel bir ilkokul açılmasına ancak, e itim idaresince, bunda özel bir pedagojik yarar bulundu unun kabul edilmesi veya velilerin ba vurusu üzerine, bölge okulu, dini veya dünyevi mezhep okulu olarak kurulmak istenip bu çe it bir okul o be- lediye ile köy sınırları içinde bulunmuyorsa, izin verilebilir.
- (6) Hazırlık okulları kaldırılmı tır.

Madde 8

[Toplanma özgürlü ü]

- (1) Bütün Almanlar, önceden bildirimde bulunmadan ve izin almaksızın sükunet içinde ve silahsız olarak toplanma hak- kına sahiptir.
- (2) Açık havada yapılan toplantılar için, bu hak yasayla veya bir yasaya dayanarak sınırlandırılabilir.

Madde 9

[Birle me özgürlü ü; toplu i sözleşme]

- (1) Bütün Almanlar dernek kurma hakkına sahiptir.
- (2) Amaç ve etkinlikleri ceza yasalarına aykırı olan, Anayasa düzenine veya halkların anla ması dü üncesine kar ı yöne- len dernekler yasaktır.
- (3) Çalı ma ko ullarını ve ekonomik ko ulları korumak ve ge- li tirmek için sendika kurma hakkı herkes ve bütün meslek-

ler için güvence altındadır. Bu hakkı sınırlamayı veya ona engel olmayı amaç edinen anla malar batıldır ve bunlara yönelik önlem ve i lemler hukuka aykırıdır. 12a, 35f. 2 ve 3, 87a f. 4 ve 91. maddelere göre alınan önlemler; çalı ma ko ullaharını ve ekonomik ko ullaharı korumak ve geli tirmek için 1. cümle anlamındaki sendikalar tarafından sürdürülen i mücadelelerine yönelik olamaz.

Madde 10

[Mektup, posta ve telekomünikasyon gızlili i]

- (1) Mektup ile posta ve telefon haberle melerinin gızlili ine dokunulamaz.
- (2) Bu haklar, ancak bir yasaya dayanarak sınırlandırılabilir. Bu hakların sınırlandırılması özgürlükçü demokratik temel düzeni veya Federasyon veya bir eyaletin varlık ve güvenli ini koruma amacını güttü ü takdirde, yasada, sınırlamaların ilgiliye bildirilmemesi ve denetimin hukuk yolu yerine parlamento tarafından tayin edilen organ ve yardımcı or ganlarca yerine getirilebilece ini belirtilebilir.

Madde 11

[Dola ım özgürlü ü]

- (1) Bütün Almanlar, Federasyonun topraklarının tamamında dola ım özgürlü üne sahiptir.
- (2) Bu hak ancak, ya am kaynaklarının yetersiz olması ve bundan dolayı topluma ola anüstü yükler gelmesi durumunda, Federasyon veya bir eyaletin varlı ını veya özgürlükçü demokratik temel düzenini tehdit eden bir tehlikenin savu tu rulması, salgın hastalık tehlikesi, do al afetler veya ola anüstü kazalar, gençli in sefaletten veya suç i lemesinden korunması halleri için bir yasayla veya bir yasaya dayanarak sınırlandırılabilir.

Madde 12

[Meslek özgürlüğü]

- (1) Bütün Almanlar mesleklerini, i ve e itim yerlerini serbestçe seçmek hakkına sahiptir. Mesleğin icrası, yasayla veya bir yasaya dayanarak düzenlenebilir.
- (2) Hiç kimse, öteden beri genel ve herkes için e it olan bir kamu hizmet yükümlülüğünün çerçevesi dışında bir i yapmaya zorlanamaz.
- (3) Zorla çalıştırma ancak mahkemece verilmiş özgürlüğü kısıtlayıcı bir ceza dolayısıyla olanaklıdır.

Madde 12 a

[Askerlik ve diğer hizmet yükümlülükleri]

- (1) 18 yaşlarını bitirmiş olan erkekler silahlı kuvvetlerde, federal sınır muhafızlığında veya sivil savunma birliklerinde hizmet altına alınabilirler.
- (2) Vicdani nedenlerle silahlı savaş hizmeti yapmak istemeyen kimse, onun yerine bir yedek hizmet altına alınabilir. Yedek hizmet süresi, askerlik hizmetinin süresini geçemez. Bunun ayrıntıları, vicdan özgürlüğünü ihlal etmeksizin, silahlı kuvvetler ve federal sınır muhafızlığı birlikleri ile ilgili olmayan bir yedek hizmet olanağını öngören bir yasa ile düzenlenir.
- (3) 1. ve 2. fıkralara göre hizmeti çalışılmayan yükümlüler, savaş halinde, bir yasayla veya bir yasaya dayanarak, sivil halkın korunması dahil olmak üzere, savunma amacıyla sivil hizmetlerde çalıştırılabilirler. Kamu hizmetleri çerçevesinde, ancak emniyet görevlerinin veya yalnızca kamu görevlileriyle ifa olunabilecek olan kamu görevleri dolayısıyla yükümlü tutulabilir. 1. cümleye göre i ilileri, silahlı kuvvetlerin iyesi alanında veya kamu yönetimi çerçevesinde kurulabilir. Yükümlülerin sivil halkın iyesi alanında çalıştırılması, ancak sivil halkın yaamsal gereksinmelerini karşılamak veya korunmasını sağlamak amacıyla mümkündür.
- (4) Savaş halinde, sivil sağlık ve ifa düzeninde veya yerli askerî hastane örgütünde sivil hizmetlerinin gönüllülerce

sa lanamaması durumunda, on sekizinci ya larını bitirip elli be inci ya larını henüz bitirmemi olan kadınlar yasayla veya bir yasaya dayanarak bu çe it hizmetlere ça rılabilirler. Ancak, hiçbir ekilde silah altında hizmetle yükümlü tutulmazlar.

- (5) Sava halinden önceki zaman için, 3. fıkrada öngörülen yükümlülükler; yalnız madde 80a fıkra 1 hükmüne uygun olarak düzenlenebilir. 3. fıkrada öngörülen ve özel bilgi veya beceriklilik gerektiren hizmetlere hazırlanmak için yasayla veya bir yasaya dayanarak eğitim kurslarına katılma yükümlülü ü getirilebilir. Bu durumda 1. cümle hükmü uygulanmaz.
- (6) Sava halinde 3. fıkranın 2. cümlesinde sayılan alanlarda i gücü gereksinimi gönüllülerle kar ılanamazsa, bu gereksinimin giderilmesi için, Almanların bir mesle in icrasından veya i yerinden vazgeçme özgürlü ü, bir yasayla veya bir yasaya dayanarak sınırlandırılabilir. Sava halinden önceki zaman için, 5. fıkranın 1. cümlesi kıyasen uygulanır.

Madde 13

[Konut dokunulmazlı ı]

- (1) Konuta dokunulamaz.
- (2) Aramalar, ancak yargıç kararı, gecikmesinde sakınca bulunan durumlarda yasaların öngördü ü di er organların kararı üzerine ve yalnız yasalarda yazılı ekilde yapılabilir.
- (3) Bir kimsenin, yasada özel hüküm ile belirlenmi gayet a ır suç i ledi i ku kusunu uyandıran belirli vakıalar olu tu u durumunda ve durumun ara tırılması ola anüstü zorluklarla kar ıla ıyor veya ba arıya varılması mümkün görülüyorsa, suçun kovu turulması amacıyla, mahkeme kararı ile konutun gözlenmesi için dinleme cihazlarının kullanılmasına izin verilebilir. bu önlemin icrası, belli bir süre ile sınırlandırılır. Karar, üç yargıçlı bir mahkeme heyeti tarafından verilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, karar tek yargıç tarafından da verilebilir.
- (4) Kamu güvenli ine yönelik ba gösteren a ır tehlikeleri, özellikle genel bir tehlikeyi veya ölüm tehlikesini savu tur-

mak amacıyla, konutların gözetlenmesinde teknik araçlar ancak yargıç kararıyla kullanılabilir. Bu önlem, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde ve yargıç kararı derhal telaf edilmek amacıyla, yasayla belirlenen başka bir organ tarafından da emredilebilir.

- (5) Teknik araçlar, yalnızca konutlarda görevli olan kişilerin korunması için öngörülyorsa, önlem yasayla belirlenen bir organ tarafından emredilebilir. Bu sırada elde edilen bilgiler diğer amaçlarla ancak önlemin yasallığı yargıç tarafından tespit edilmesi amacıyla ve sadece cezai kovuşturma ve kamu düzeninin korunması amacıyla değerlendirilebilir; gecikmesinde sakınca bulunan hallerde yargıç kararı derhal telaf edilir.
- (6) Federal Hükümet, Federal Meclise her yıl, 3. fıkraya, Federasyonun görev ve yetki alanına sınırlı olarak 4. fıkraya ve yargıç denetimi gerektirdiği derece ile sınırlı olarak 5. fıkraya dayalı teknik araçların kullanımı hakkında bilgi verir. Federal Meclis tarafından seçilen bir kurul, bu rapora dayanarak parlamenter denetimde bulunur. Eyaletlerde de her bir parlamenter denetimi sağlarlar.
- (7) Bunun dışında müdahale ve sınırlamalar ancak, genel bir tehlikeye veya bir kişinin yaşamını tehdit eden bir tehlikeye karşı önlem almak, bir yasaya dayanmak amacıyla kamu güvenliğini ve düzenini tehdit eden tehlikelere karşı önlem almak, özellikle konut kısıtlımının giderilmesi, salgınlara karşı savaşma veya gençleri kötü yollara düştürmelerinden korumak amacıyla mümkündür.

Madde 14

[Mülkiyet, miras hakkı ve kamulaştırma]

- (1) Mülkiyet ve miras hakları güvence altındadır. Bu hakların kapsam ve sınırları yasalarla belirlenir.
- (2) Mülkiyet yükümlülük doğurur. Mülkiyet hakkının kullanımını aynı zamanda toplumun yararına hizmet etmelidir.
- (3) Kamulaştırma, ancak toplumun yararı için olanaklıdır. Kamulaştırma yalnız tazminatın biçim ve ölçüsünü düzenleyen bir yasayla veya bir yasaya dayanarak yapılabilir. Taz-

minat, toplumun ve ilgililerin yararları adaletli bir biçimde denkle tirilerek belirlenir. Tazminatın miktarı üzerinde an-la mazlık halinde, adli yargıya kanun yolları açılır.

Madde 15

[Toplumsalla tırma]

Toprak ve arazi, do al kaynaklar ve üretim araçları, toplum-salla tırma amacıyla, tazminatın biçim ve ölçüsünü belirle-yen bir yasayla, kolektif mülkiyet veya kamu ekonomisinin di er ekilerine dönü türülebilir. Tazminat konusunda 14. maddenin 3. fıkrasının 3. ve 4. cümleleri kıyasen uygulanır.

Madde 16

[Vatanda lıktan çıkarılma, yabancı ülkelere iade]

- (1) Alman vatanda lı ı geri alınamaz. Vatanda lık, ilgili ki inin arzusuna aykırı olarak vatansız kalmaması ısıyla, ancak bir yasaya dayanarak kaybettirilebilir.
- (2) Hiçbir Alman yabancı bir devlete iade edilemez. Bu kural-dan farklı hukuk devleti ilkelerini gözetmek ko uluyla, Av-rupa Birli inin bir üye devletine veya uluslararası bir mah-kemeye iadeler yasa ile düzenlenebilir.

Madde 16 a

[Sı nma hakkı]

- (1) Siyasi nedenlerle kovu turulanlar, sı nma hakkına sahiptir.
- (2) Avrupa Birli inin bir üye devletinden veya Mültecilerin Hakları Hakkında Antla manın ve Avrupa nsan Hak ve Öz-gürlüklerin Korunması Hakkında Sözle menin fi len uygu-landı ı üçüncü bir devletten giri yapan kimse 1. fıkradan yararlanamaz. 1.cümlenin ko ullarını yerine getiren Avrupa Birli i dı ındaki devletler Federal Konsey tarafından onay-lanmı bir yasayla belirlenir. 1. cümlede belirtilen hallerde, oturumu sona erdiren i lemler kanun yollarına ba vurulara bakılmaksızın uygulanabilir.
- (3) Federal Konseyin onayını gerektiren bir yasa ile hukuk dü-zenlerine, hukukların uygulanmasına ve genel siyasi ko ulla-

rına göre siyasi kovu turma, insanlık dı ı veya a a ılayıcı ceza veya i lemler olmadı ı konusunda sakınca bulunmayan devletler belirlenebilir. Böyle bir devletten gelen yabancı, siyasi kovu turmaya u radı ını gösteren olgular sunmadı ı sürece, kendisinin siyasi kovu turmaya u ramadı ı varsayılır.

- (4) Oturumu sona erdiren i lemlerin yürütülmesi, 3. fıkrada yazılan veya açıkça asılsız olan veya sayılan hallerde, mahkeme tarafından ancak i lemin yasallı ı konusunda ciddi ku kuların bulundu u halde durdurulabilir; incelemenin kapsamı kısıtlanabilir ve geciken iddia ve savunmalar göz önünde tutulmayabilir. Ayrıntılar yasa tarafından belirlenir.
- (5) Avrupa Birli i üye devletlerinin kendi aralarında ve üçüncü devletlerle akdedilen ve sı ınma istemlerinin incelenmesi ile sı ınma kararlarının kar ılıklı tanınması konusunda yetki ve görevleri düzenleyen sözleşmeler, Mültecilerin Hakları Hakkında Antlaşmanın ve Avrupa İnsan Hak ve Özgürlükleri Korunması Hakkında Sözleşmenin yükümlülükleri göz önünde bulundurulmak ve bunların taraf devletlerde fiilen uygulanması kaydıyla, 1. ila 4. fıkralar aykırı sayılmaz.

Madde 17

[Dilekçe hakkı]

Herkes, tek ba ına veya ba kalarıyla birlikte toplu olarak, yetkili makamlara veya yasama meclislerine, yazılı olarak dilek ve şikayette bulunma hakkına sahiptir.

Madde 17 a

[Savunma alanında sınırlandırmalar]

- (1) Askerlik ve yedek hizmetler hakkındaki yasalar, silahlı kuvvetler ve yedek hizmetler mensuplarının askerlik veya yedek hizmetleri süresince, dü üncelerini söz, yazı ve resimle serbestçe açıklama ve yayma hakkı (madde 5, fıkra 1, cümle 1, ilk yarı cümle), toplanma özgürlü ü (madde 8) ve dilekçe hakkının (madde 17) ba kalarıyla toplu olarak kullanılmasını sınırlandırabilir.

- (2) Sivil halkın korunması dahil ulusal savunma hakkındaki yasalar; dolaşım özgürlüğü (madde 11) ve konut dokunulmazlığını (madde 13) sınırlayabilir.

Madde 18

[Temel hakların kaybettirilmesi]

Dünceleri açıklama özgürlüğü, özellikle basın özgürlüğü (madde 5, fıkra 1), seçim özgürlüğü (madde 5 fıkra 3), toplanma özgürlüğü (madde 8), birleşme özgürlüğü (madde 9), mektup, posta ve telefon haberleşmelerinin gizliliğini (madde 10), mülkiyet hakkını (madde 14) veya sınırlama hakkını (madde 16a), özgür demokratik temel düzene karşı mücadele amacıyla kötüye kullanan kimsenin, bu temel hakları kaybettirilir. Hakkın kaybettirilmesine ve bunun kapsamına Federal Anayasa Mahkemesi karar verir.

Madde 19

[Temel hakların sınırlandırılması ve özü]

- (1) Bu Anayasaya göre, bir temel hakkın bir yasayla veya bir yasaya dayanarak sınırlandırılması halinde, bu yasanın olaya sınırlı olmayıp genel nitelikte olması arttır.
- (2) Bir temel hakkın özüne hiçbir sebeple dokunulamaz.
- (3) Yerli tüzel kişiler de, nitelikleri gereği uygulanabildiği ölçüde temel haklardan yararlanırlar.
- (4) Bir kamu erki tarafından hakları ihlal edilmiş olan herhangi bir şahsa yargı yolu açıktır. Diğer yargı yollarının yetki ve görevleri saklı olmak üzere, adli yargı yolu izlenir. 10. maddenin 2. fıkrasının 2. cümlesi hükmü saklıdır.

II. Federasyon ve Eyaletler

Madde 20

[Devletin ana ilkeleri; direnme hakkı]

- (1) Almanya Federal Cumhuriyeti, demokratik ve sosyal bir Federal Devlettir.
- (2) Egemenlik tümüyle halkındır. Halk, egemenli ini, seçimler ve oylamalar aracılı ıyla ve yasama, yürütme ve yargı yetkileriyle donanımı özel organlar eliyle kullanır.
- (3) Yasama, anayasal düzene, yürütme ve yargı organları ise yasa ve hukuka ba lıdırlar.
- (4) Bu Anayasa düzenini ortadan kaldırmak isteyen herkese kar ı, ba ka bir çözümün bulunmaması halinde, bütün Almanlar direni hakkına sahiptir.

Madde 20 a

[Do al ya am kaynaklarının ve hayvanların korunması]

Gelecek ku aklara kar ı da sorumlu olan devlet, do al ya am kaynaklarını anayasal düzenin çerçevesinde yaşamayla, yasalara ve hukuka uygun olarak yürütme ve yargı organlar aracılı ı ile korur.

Madde 21

[Siyasi partiler]

- (1) Siyasi partiler, halkın siyasi iradesinin olu umuna katılırlar. Kurulmaları serbesttir. ç düzenlerinin demokratik ilkelere uygun olması arttır. Maddi kaynakları ve harcamaları ile malvarlıkları hakkında kamu önünde hesap vermek zorundadırlar.
- (2) Amaçlarına ve taraftarlarının tutumuna göre, özgür ve demokratik temel düzeni zedelemek veya ortadan kaldırmak veya Alman Federal Cumhuriyetinin varlı ını tehlikeye sokmak e ilimini gösteren siyasi partiler, Anayasaya aykırıdırlar. Anayasaya aykırılık hakkında Federal Anayasa Mahkemesi karar verir.
- (3) Konunun ayrıntılarını federal yasalarla düzenlenir.

Madde 22

[Federal Ba kent – Federal Bayrak]

- (1) Federal Almanya Cumhuriyeti'nin ba kenti Berlin'dir. Devletin tümünün bu ba kentte temsil edilmesi Federasyonun görevidir. Konunun ayrıntıları federal yasa ile düzenlenir.
- (2) Federasyonun bayra 1, siyah-kırmızı-altın sarısı renklerinden oluşur.

Madde 23

[Avrupa Birli i – Temel Hakların Korunması – Talilik İlkesi]

- (1) Birle mi bir Avrupa'nın gerçekleştirilmesi için Federal Almanya Cumhuriyeti, demokratik hukuk devleti ilkeleri, sosyal ve federatif esaslara ve yetki ikamesi ilkesine ba lı olan ve bu Anayasaya benzer bir ekilde temel hakların korunmasını sa layan Avrupa Birli inin gelişmesinde katkıda bulunur. Federasyon bunun için, Federal Konseyce onaylanan bir yasayla egemenlik haklarını devredebilir. Avrupa Birli inin kurulması ve onun anlaşılma esasları ve benzer kurallar bu Anayasayı de i tirecek veya Anayasaya ilâve getirecek nitelikte ise, Anayasanın madde 79 fıkra 2 ve 3 uygulanır.
- (1a) Avrupa Birli i'nin talilik ilkesine aykırı olarak yasama erkinin ihlali nedeniyle, Federal Meclis ve Federal Konsey'in Avrupa Birli i Adalet Divanı önünde dava açma hakkı vardır. Federal Meclis, üyelerinin dörtte birinin bu konudaki ba vurusu halinde buna yükümlüdür. Federal Konsey'in onayını gerektiren Kanun aracılığı ile Federal Meclise ve Federal Konseye Avrupa Birli i'nin sözleşme esasları dahilinde verilen hakların yerine getirilebilmesi için, madde 42 fıkra 2 cümle 1 ve madde 52 fıkra 3 cümle 1'deki istisnalara müsaade edilebilir.
- (2) Avrupa Birli inin ilerine Federal Meclis ve Federal Konsey tarafından temsilen Eyaletler katılırlar. Federal Hükümet, Federal Meclisi ve Federal Konseyi en kısa zamanda kapsamlı olarak bilgilendirir.

- (3) Federal Hükümet, Avrupa Birli inin hukuk koyma i lemlerine katılmadan önce, Federal Meclise görü ünü sunmak için fırsat tanır. Federal Hükümet, görü melerde Federal Meclisin görü lerini dikkate alır. Ayrıntıları bir yasa düzenler.
- (4) Federal Konsey, devlet içinde benzer i lemlere katılması zorunlu olacak ise veya eyaletlerin yetkisi söz konusu ise, Federasyonun iradesinin olu masına i tirak ettirilir.
- (5) Federal Hükümet, Federasyonun inhisari yetkilere sahip oldu u bir alanda eyaletlerin menfaatlerinin söz konusu veya Federasyonun yasa koyma yetkisine sahip oldu u takdirde Federal Konseyin görü ünü göz önüne alır. E er eyaletlerin yasa koyma yetkisi, makamlarının kurulması veya idari i - lemleri a ırlıklı olarak söz konusu olursa, Federasyonun iradesinin olu masında Federal Konseyin görü ü özellikle göz önüne alınır; ancak devlet genelinde Federasyonun sorumlulu u korunur. Federasyonun harcamalarını yükseltebilecek veya gelirlerini azaltabilecek i lerde, Federal Hükümetin onayı gereklidir.
- (6) E er eyaletlerin inhisari yasa koyma yetkileri a ırlıklı olarak söz konusu ise, Federal Almanya Cumhuriyetine Avrupa Birli inin üye devleti olarak ait olan hakların kullanılmasını, Federasyonun, Federal Konsey tarafından belirlenen eyaletlerin bir temsilcisine devretmesi gereklidir. Hakların kullanılması Federal Hükümetin katılımı ve onunla uzla arak icra edilir; ancak devlet genelinde Federasyonun sorumlulu u korunur.
- (7) 4- 6 fıkraların ayrıntılarını Federal Konseyin onayını gerektiren bir yasa düzenler.

Madde 24

[Egemenlik haklarının devri; Kolektif güvenlik sistemine katılma]

- (1) Federasyon, egemenlik haklarını, devletlerarası kurulu lara yasayla devredebilir.
- (1 a) Devlet yetkilerinin kullanımı ve devlet görevlerinin yerine getirilmesi eyaletlere ait oldu u takdirde, eyaletler sınır

kom uluk kurulu larına, Federal Hükümetin onayı ile ege-
menlik haklar devredebilirler.

- (2) Federasyon, barı ın korunması için, kar ılıklı olarak kolektif güvenli i sa layan bir kurulu a katılabilir; bu halde, Avrupa'da ve dünya halkları arasında barı çı ve sürekli bir düzeni sa lamak ve güvence altına almaya yönelik egemenlik haklarını sınırlandırmaları kabul eder.
- (3) Federasyon, devletlerarası uyu mazlıkların çözümü için, genel, kapsamlı, mecburi, uluslararası tahkimi kuran anla -malara katılacaktır.

Madde 25

[Federal hukuk ve devletler hukuku]

Devletler hukukunun genel kuralları, federal hukukun ayrılmaz parçasıdır. Bu kurallar, yasalardan üstündür ve Federasyonun topraklarında oturanlar için do rudan hak ve yükümlülükleri do ururlar.

Madde 26

[Saldırı sava ı yasa ı]

- (1) Halkların bir arada barı içinde ya amalarını engellemek, özellikle bir saldırı sava ını hazırlamak e ilimindeki eylemler ve bu amaçla yapılan hareketler, Anayasaya aykırıdır. Bu eylemlerin cezalandırılması öngörülür.
- (2) Sava mak için kullanılan silahların üretilmesi, nakdedilmesi ve pazarlanması, Federal Hükümetin iznine ba lıdır. Konunun ayrıntıları federal yasayla düzenlenir.

Madde 27

[Ticaret f losu]

Alman ticaret gemilerinin tümü bir ticaret f losu meydana getirir.

Madde 28

[Eyalet Anayasalarının Federal Anayasaya uygunlu u; yerel idarenin esasları]

- (1) Eyaletlerdeki anayasal düzen, bu Anayasada belirlenen cumhuriyetçi, demokratik ve sosyal hukuk devleti ilkelerine uygun olmak zorundadır. Eyaletlerde, ilçe ve belediye ile köylerde genel, doğrudan, serbest, eşit ve gizli oylamaya dayanan bir seçimle oluşturulan ve halkı temsil eden kurumlar bulundurulur. Yerel seçimlerde Avrupa Birliğine üye olan bir devletin yurttaşları, Avrupa Topluluğunun yasaları uyarınca seçme ve seçilme hakkına sahiptirler. Kasabalarda seçilen organın yerini kasaba meclisi alabilir.
- (2) Belediye ve köylerine, yasaların çerçevesi içerisinde, kendi sorumluluklarının temelinde yerel topluluğun tüm işlerini düzenleme hakkı verilmelidir. Belediye ve köy birlikleri de, kendi yasal görev ve yetki çerçeveleri içinde, yasalara uygun olarak yerel yönetim hakkına sahiptirler. Yerel yönetimin güvence altına alınması onun mali sorumluluğunun temellerini de kapsar; bu temellere, belediye ile köylerin matrah belirleme hakkı sahip olup ekonomik gücüne bağlı olan bir vergi kaynağı dahildir.
- (3) Federasyon, eyaletlerin anayasal düzeninin, temel haklara ve 1. ve 2. fıkra hükümlerine uygunluğunu sağlar.

Madde 29

[Federasyon topraklarının yeniden düzenlenmesi]

- (1) Federasyonun toprak ve sınırları, eyaletlerin kendilerine düşen görevleri, büyüklük ve güçlerine göre, gerektiğinde yerine getirebilmelerini sağlamak için, yeniden düzenlenebilir. Yeni düzenlemelerde, hem eşitlik ilkeleri, tarihi ve kültürel ilkeliler ile çevre düzeni ve eyalet planlamasının gerekleri göz önünde tutulur.
- (2) Federal toprak ve sınırlarının yeniden düzenlenmesi için önlemler halk oylamasıyla tasdik edilen bir federal yasa ile yapılır. İlgili eyaletler dinlenir.
- (3) Halk oylaması, yeni eyalete veya sınırları yeniden çizilen bir eyalete topraklarını veya bölge kısımları verecek olan

eyaletlerde (ilgili eyaletler) yapılır. Oylama, ilgili eyaletlerin mevcut durumunun olduğu gibi kalması veya yeni eyaletin veya sınırları yeniden çizilen eyaletin oluşmasına yönelik soruyla yapılır. Yeni veya sınırları yeniden çizilen bir eyaletin oluşması için gerekli halk oylaması, eyaletin gelecekteki bölgesinde ve ilgili bir eyaletin ile eyalet aidiyetinin aynı anlamda değildir. Eyalet bölgesi veya bölge kısımlarının her birinde bir çoğunluk değildir. Eğer onaylarsa kabul edilmiş olur. Eğer ilgili bir eyaletin bölgesinde bir çoğunluk değildir, halk oylaması reddedilmiş olur; ancak, eyalet aidiyeti değildir olan bölge kısmında üçte iki bir çoğunluk değildir onaylayıp ilgili eyaletin tümünde üçte iki bir çoğunluk değildir reddetmiyorsa, oylama kabul edilmiş sayılır.

- (4) Kısımları çeşitli eyaletlere yayılan tek bir yerleşim ve ekonomik bölgesinde en az bir milyon nüfus mevcut ise, bu nüfusun federal seçimlere katılma hakkı olanların onda biri, bu alanın beraberce eyalet aidiyetinin oluşturulmasını halk istemi ile talep ediyorsa, o zaman federal yasa ile iki yıl içinde yeni eyalet aidiyetinin değiştirilmesi 2. fıkraya göre belirlenir veya ilgili eyaletlerde referandum düzenlenir.
- (5) Referandum, yasada önerilen eyalet aidiyeti değiştiriminin onay bulup bulmadığını saptamaya yöneliktir. Yasa, referanduma çeşitli, ancak ikiden fazla öneri sunamaz. Eğer, bir çoğunluk önerilen eyalet aidiyeti değiştirimi onaylıyorsa, o zaman federal yasa ile iki sene içinde eyalet aidiyetinin 2. fıkraya göre değiştirilip değiştirilmeyeceği belirlenir. Referanduma sunulan öneri 3. fıkranın 3. ve 4. cümlelerine göre bir onay bulursa, referandumun düzenlenmesinden sonra iki sene içerisinde önerilen eyaletin kurulması için bir federal yasa çıkarılır; bu yasanın halk oylamasıyla onanması gerekmez.
- (6) Kamu oylamasındaki ve referandumdaki çoğunluk, federal parlamento seçimlerine katılma ehliyeti olanların en az dörtte birini kapsamak koşuluyla, kullanılan oyların çoğundur. Ayrıca, halk oylamasının, halk isteminin ve referandumun ayrıntıları bir federal yasayla düzenlenir; bu yasa halk istemlerinin beş sene zarfında tekrarlanamayacağını da öngörebilir.

- (7) E er eyalet aidiyeti de i ecek bölgenin nüfusu 50.000den fazla de ilse, eyaletlerin toprak varlıklarının di er de i iklikleri, ilgili eyaletlerin devlet anla malarıyla veya Federal Konseyin onayı ile bir federal yasayla yapılabilir. Ayrıntıları, Federal Konseyin ve ayrıca Federal Meclisin ço unlu unun onayı ile bir federal yasa ile düzenlenir. Bu yasada, ilgili belediye ile köy ve ilçelerin dinlenmesini öngörülür.
- (8) Eyaletler, kendilerinin kapsamına giren toprakları veya bölge kısımlarını fıkra 2 ila fıkra 7de yazılan hükümlerden farklı olarak devlet antla malarıyla düzenleyebilirler. İgili belediye ile köy ve ilçeler dinlenir. Devlet antla masının, ilgili her eyalette halk oylamasıyla onanması gerekir. Devlet andla ması eyaletlerin bölgelerinin kısımlarına ait ise, onama bu bölgelerin kısımlarındaki halk oylamalarına indirgenebilir; 5. cümlenin 2. tümcesi uygulanmaz. Halk oylamasının sonucunu kullanılan oyların en az Federal Meclis seçimine katılma hakkı olanların dörtte birini kapsayan ço unlu u belirler; ayrıntıları federal yasayla düzenlenir. Devlet andla ması Federal Meclisin onayını gerektirir.

Madde 30

[Eyaletlerin yetki ve görevleri]

Bu Anayasadaki özel hükümler saklı kalmak üzere, devlet yetkilerinin kullanılması ve görevlerinin yerine getirilmesi eyaletlere aittir.

Madde 31

[Federal hukukun üstünlü ü]

Federal hukuk, eyalet hukukunu bozar.

Madde 32

[Dı ili kiler]

- (1) Yabancı devletlerle ili kilerin düzenlenmesi Federasyona aittir.
- (2) Bir eyaletin özel durumuna ili kin bir anla manın akdedilmesinden önce, o eyaletin görü ü gecikmeden alınır.

- (3) Eyaletler, yasama yetkileri dairesinde, Federal Hükümetin onayıyla, yabancı devletlerle andlaşma yapabilirler.

Madde 33

[Yurtdışılık haklarında eşitlik; memurların durumu]

- (1) Her Alman, her eyalette, yurtdışılık olarak, eşit hak ve yükümlülüklerle sahiptir.
- (2) Her Alman, ehliyet ve mesleki yeteneğine göre, eşit olarak kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir.
- (3) Medeni ve siyasal haklardan yararlanma, kamu hizmetlerine alınma, kamu hizmetlerinde kazanılan haklar, ilgilinin dini inancına bağlı değildir. Hiç kimse, bir mezhebin üyesi olduğu veya olmadığı için veya felsefî görüşü yüzünden mağdur edilemez.
- (4) Egemenlik hak ve yetkilerinin yerine getirilmesi, esas itibarıyla, daimî bir görev olarak idari iş ve sadakat ilkesinde bulunan kamu görevlilerine bırakılır.
- (5) Kamu hizmetleri hukuku, memurların gelenek ve âdetlerini gözönüne alınarak düzenlenir ve geliştirilir.

Madde 34

[Kamu hizmetinden doğan yükümlülüklerin ihlalinde idari sorumluluk]

Kamu hizmeti ile görevlendirilmiş bir kimsenin, üçüncü bir şahsa karşı, görevinden doğan bir yükümlülüğü ihlal etmesi halinde, sorumluluk ilke olarak, devlete veya hizmetinde bulunduğu kuruluşa aittir. Kast veya ağır ihmâl hallerinde, idarenin rücu hakkı saklıdır. Tazminat ve rücu haklarının kullanılması için adli yargı yolu kapatılamaz.

Madde 35

[Adli ve idari yardım; olağanüstü hal yardımı]

- (1) Federasyon ve eyaletlerin bütün makamları, karışıklık olarak birbirlerine adli ve idari yardımda bulunurlar.
- (2) Kamu güvenliğinin veya düzeninin korunması veya yeniden oluşturulması için her eyalet, olağanüstü hallerde polisini desteklemek üzere federal sınır muhafız birliklerinin

kuvvetleri ile kurulu ve araçlarıyla yardımını isteyebilir; eyalet polisinin bu yardım olmadan görevini yapamayacağı ve ancak a ırı güçlkle yapabilece i arttır. Do al bir afet-te veya çok a ır bir kazada, bir eyalet di er eyaletlerin polis kuvvetlerini, di er idarelerin, federal sınır muhafızlı ının ve silahlı kuvvetlerin birliklerini ve araçlarını yardıma ça ırabilir.

- (3) Do al afet veya kazanın birden fazla eyaletin topraklarını tehdit etmesi halinde, etkili bir mücadele için gerekli ol-dukça, Federal Hükümet eyalet hükümetlerine talimatta bu-lunarak polis kuvvetlerini di er eyaletlerin hizmetine ver-melerini emredebilir ve federal sınır muhafızlı ı ve silahlı kuvvetlerin birliklerini polis güçlerini destekleme e gönde-rebilir. 1. cümleye göre Federal Hükümetin aldı ı önlemler; Federal Konseyin iste iyle her zaman, di er hallerde tehli-kenin giderilmesinden sonra gecikmeden kaldırılır.

Madde 36

[Federal idarenin görevlileri]

- (1) Yüksek federal makamların memurları, her eyaletten uygun bir oranda istihdam edilir. Federal makamlarda görevli di-er memurlar; genel kural olarak çalı tırıldıkları eyaletten alınır.
- (2) Askerlik ile ilgili yasalar; Federasyonun eyaletlere bölün-mesini ve hem ehri li in özelliklerini gözönünde tutmalıdır.

Madde 37

[Federasyonun yaptırım hakkı]

- (1) Bir eyalet, kendisine Anayasa veya di er bir federal yasayla verilmi olan yükümlülükleri yerine getirmedi i takdirde, Federal Hükümet, Federal Konseyin onayıyla federal yaptı-rım hakkını kullanarak, eyaletin yükümlülüklerini yerine getirmesi için gerekli önlemleri alır.
- (2) Federal yaptırım hakkının kullanmasında, Federal Hükü-met veya temsilcisi bütün eyaletlere ve onların makamları-na emir vermek yetkisine sahiptir.

III.

Federal Meclis

Madde 38

[Seçimler]

- (1) Alman Federal Meclisin milletvekilleri genel, do rudan, serbest, e it ve gizli oyla seçilirler. Onlar; bütün halkın temsilcisi olup, kendilerine verilen temsil yetkisi ve talimatlarla ba lı olmayıp yalnız vicdanlarına kar ı sorumludurlar.
- (2) 18 ya ını bitiren seçme, re itlik ya ını bitiren seçilme hakkına sahiptir.
- (3) Konunun ayrıntıları federal yasayla düzenlenir.

Madde 39

[Toplanma ve görev süresi]

- (1) Federal Meclis, a a ıdaki hükümler saklı kalmak üzere, dört yıl için seçilir. Görev süresi, yeni Federal Meclisin toplanmasıyla sona erer. Yeni seçim, seçim döneminin ba langıcından en erken 46 ay içinde, en geç de 48 ay sonra yapılır. Federal Meclisin feshi durumunda, yeni seçim 60 gün içinde yapılır.
- (2) Federal Meclis, en geç seçimden sonraki otuzuncu günde toplanır.
- (3) Federal Meclis, oturumlarının kapatılma ve yeniden açılma zamanını kendisi kararla tırır. Federal Meclis Ba kanı, meclisi daha erken toplantıya ça ırabilir. Meclis Ba kanı, üyelerin üçte birinin, Federal Cumhuriyet başkanının veya Federal Ba bakanın istemi üzerine, bu ça rıyı yapmakla yükümlüdür.

Madde 40

[Ba kan, iç tüzük]

- (1) Federal Meclis, ba kanını, ba kan yardımcılarını ve kâtiplerini seçer. Kendi iç tüzü ünü yapar.
- (2) Ba kan, Federal Meclis binalarında, idare ve kolluk görevlerini yerine getirir. Kendisinin izni olmaksızın, Federal Meclis binalarında arama veya elkoyma yapılamaz.

Madde 41

[Seçimlerin denetimi]

- (1) Seçimlerin denetimi Federal Meclisine aittir. Meclis, bir Milletvekilinin üyelik sıfatını kaybetmesi konusunda da karar verir.
- (2) Federal Meclisin kararına karşı Federal Anayasa Mahkemesine itiraz edilebilir.
- (3) Konunun ayrıntılarını federal yasayla düzenlenir.

Madde 42

[Görüşmeler; çoğunluk ilkesi]

- (1) Federal Meclisin görüşmeleri herkese açıktır. Üyelerden onda birinin veya Federal Hükümetin isteğiyle, üçte iki çoğunlukla oturumun gizli yapılmasına karar verilebilir. Bu istek, gizli oturumda karara bağlanır.
- (2) Bu Anayasada aksi hüküm bulunmadıkça, Federal Meclisin kararları verilen oyların çoğunluğu ile alınır. Çoğunluk, Federal Meclis tarafından yapılacak oylamalar hakkında istisnalar öngörebilir.
- (3) Federal Meclisin ve komisyonlarının açık oturumları hakkında gerçeğe uygun haberlerin yayınlanması hiçbir sorumluluğu doğurmaz.

Madde 43

[Federal Hükümet ve Federal Konseyin üyelerinin hazır bulunması]

- (1) Federal Meclis ve komisyonları, toplantılarında Federal Hükümetin her üyesinin hazır bulunmasını isteyebilirler.
- (2) Federal Konsey ve Federal Hükümet üyelerinin veya temsilcilerinin Federal Meclis ve komisyonlarının tüm oturumlarına serbestçe katılabilirler ve her zaman konuşma hakları vardır.

Madde 44

[Soru sorma komisyonları]

- (1) Federal Meclis kendiliğinden veya üyelerinin dörtte birinin isteği üzerine zorunlu olarak, açık oturumda gerekli delille-

- ri toplamakla görevli bir soru turma komisyonu kurabilir. Soru turma komisyonunun toplantılarının gizli yapılmasına karar verilebilir.
- (2) Delillerin toplanmasına, ceza muhakemeleri usulü hükümleri kıyasen uygulanır. Mektup, posta ve telefon haberleşmelerinin gizliliği saklıdır.
  - (3) Mahkemeler ve idari makamlar, adli ve idari yardımla yükümlüdürler.
  - (4) Soru turma komisyonlarının kararları mahkemelerde görülmez. Mahkemeler, soru turmaya konu teşkil eden olayların değerlendirilmesinde ve muhakemesinde serbesttirler.

Madde 45

[Avrupa Birliği için soru turma komisyonu]

Federal Meclis, Avrupa Birliği için soru turma komisyonu kurar. Federal Meclis, bu komisyonu madde 23 uyarınca Federal Meclisin Federal Hükümet'e karşı olan haklarını yerine getirmesi için yetkilendirebilir. Aynı şekilde, Avrupa Birliği için ait sözleşme esasları ile verilen hakları yerine getirmesi için de yetkilendirebilir.

Madde 45 a

[Dış ilişkiler ve ulusal savunma komisyonları]

- (1) Federal Meclis, dış ilişkiler ve ulusal savunma için birer komisyon kurar.
- (2) Ulusal savunma komisyonu, aynı zamanda bir soru turma komisyonunun haklarına da sahiptir; üyelerinin dörtte biri istediğinde, bir olayı soru turma konusu yapmak zorundadır.
- (3) 44. maddenin 1. fıkrası ulusal savunma konusunda uygulanmaz.

Madde 45b

[Federal savunma ombudsmanı]

Temel hakların korunması ve Federal Meclisin parlamenter denetiminde yardımcı organ olarak bir Federal savunma ombudsmanı atanır. Konunun ayrıntıları bir federal yasayla düzenlenir.

Madde 45c

[Dilekçe komisyonu]

- (1) Federal Meclis, 17. madde gere ince Federal Meclise verilen dilekçe ve ikayetleri incelemekle yükümlü olan bir komisyon kurar.
- (2) Komisyonun, ikayetleri gözden geçirme yetkilerini bir federal yasayla düzenlenir.

Madde 45 d

[Parlementer Denetim Kurulu]

- (1) Federal Meclis, Federasyonun stihbarat Te kilatı (Bundesnachrichtendienst) faaliyetlerini denetlemek için bir kurul atar.
- (2) Konunun ayrıntıları bir federal yasayla düzenlenir.

Madde 46

[Dokunulmazlık]

- (1) Bir milletvekili aleyhine, hiçbir zaman, Federal Meclis veya onun komisyonlarından birinde verdi i oy veya açıkladı ı bir dü üncesinden dolayı, adli veya disiplin yönünden kovulur ve tutuklanamaz ve kendisi Federal Meclis dı ında bir ba ka ekilde hesap vermeye ça rılamaz. Bu hüküm, sövmeli hakaretlere uygulanmaz.
- (2) Bir Milletvekili suçüstü halinde veya ertesi gün tutuklanmamış olma koşuluyla, cezayı gerektiren bir eylemden dolayı ancak Federal Meclisin izniyle hesap vermeye ça rılabilir veya tutuklanabilir.
- (3) Bunun dı ında, bir milletvekilinin ki isel özgürlü ün her türlü sınırlandırılması veya 18. maddeye göre aleyhinde bir i lem yapılabilmesi için de Federal Meclisin izni aranır.
- (4) Bir milletvekili hakkındaki her türlü ceza davası, 18. maddeye göre aleyhinde yapılan her çe it i lem ve her tutuklama ve ki isel özgürlü ünün sınırlandırılması önlemi, Federal Meclisin istemesi üzerine ertelenir.

Madde 47

[Tanıklıktan çekinme hakkı]

Milletvekillerinin, kendilerine milletvekilli i sıfatı dolayısıyla veya kendilerinin bu sıfatlarıyla bilgi verdikleri kişiler ve verilen bilgiler konusunda tanıklıktan çekinme hakları vardır. Tanıklıktan çekinmenin sınırları çerçevesinde belgeleme el koymak da yasaktır.

Madde 48

[Milletvekillerinin hakları]

- (1) Federal Meclise seçilmek için aday olan herkesin, seçim hazırlığı için gerekli olan izni isteme hakkı vardır.
- (2) Hiç kimsenin milletvekilli i görevini kabul ve yerine getirmesine engel olunamaz. Bu nedenle bir i sözleşme feshi veya i e son vermek yasaktır.
- (3) Milletvekillerinin ba ımsızlıklarını sa layacak uygun bir ödenek istemeye hakları vardır. Kendileri, devletin bütün ula tırma araçlarından kar ılıksız faydalanmak hakkına sahiptirler. Konunun ayrıntılarını federal yasayla düzenlenir.

Madde 49 (kaldırılmış tır)

IV. Federal Konsey

Madde 50

[Görev]

Eyaletler, Federal Konsey aracılığıyla, Federasyonun yasama ve idaresine ve Avrupa Birliği'nin işlerine katılırlar.

Madde 51

[Kuruluş]

- (1) Federal Konsey, eyalet hükümetlerinin atayıp görevden alabildikleri üyelerinden oluşur. Bunlar, kendi hükümetlerinin diğer üyelerince de temsil olunabilirler.
- (2) Her eyaletin en azından üç, nüfusu iki milyondan fazla olan eyaletlerin dört, nüfusu altı milyondan fazla olanların beş, nüfusu yedi milyondan fazla olanların ise altı oyu vardır.
- (3) Her eyalet sahip olduğu oy sayısı kadar üye gönderebilir. Bir eyaletin oyları ancak tek yönde ve yalnız hazır olan üyeler veya onların temsilcileri aracılığıyla kullanılabilir.

Madde 52

[Başkanlık; iç tüzük; toplantılar; Avrupa Kamarası]

- (1) Federal Konsey, bir yıl için kendi başkanını seçer.
- (2) Federal Konseyi başkan toplantıya çağırır; en az iki eyaletin temsilcisi veya Federal Hükümet istediğinde, bu çağırma yapmaktan yükümlüdür.
- (3) Federal Konsey, kararlarını oy sayısının salt çoğunluğu ile alır. Kendi iç tüzüğünü yapar. Toplantıları herkese açıktır. Oturumun gizliliğine karar verilebilir.
- (3a) Federal Konsey, Avrupa Birliği'nin işleri için bir Avrupa Kamarası kurabilir; bunun kararları Federal Konseyin kararları sayılır; eyaletlere ait yeknesak biçimde verilmesi gereken oyların sayısı 51. maddenin 2. fıkrasına göre belirlenir.
- (4) Federal Konseyin komisyonlarına diğer üyeler veya eyalet hükümetlerinin görevlileri katılabilir.

Madde 53

[Federal Hükümetin katılması]

Federal Hükümet üyeleri, Federal Konseyin ve komisyonlarının görüşmelerine katılmak hakkına sahip olup istek üzerine de bunlara katılmak zorundadırlar. Her zaman konuşma hakları vardır. Federal Hükümet üyelerinin görevi hakkında Federal Konseye sürekli bilgi vermekle yükümlüdür.

IV a. Ortak Komisyon

Madde 53 a

[Kurulu]

- (1) Ortak komisyon, üçte ikisi Federal Meclis milletvekillerinden ve üçte biri Federal Konsey üyelerinden oluşur. Milletvekilleri, Federal Meclis tarafından parti gruplarının kuvveti oranında belirlenir; bunlar Federal Hükümete mensup olamazlar. Her eyalet, kendi seçtiği Federal Konseyin bir üyesi aracılığıyla temsil edilir; bu üyeler talimatlara bağlıdırlar. Ortak Komisyonun kurulması ve çalışması ekli, Federal Meclisin kabul ve Federal Konseyin onayını gerektiren bir iç tüzükle düzenlenir.
- (2) Federal Hükümetin, ortak komisyona ulusal savunma hakkındaki programları konusunda bilgi vermesi zorunludur. Federal Meclis ve komisyonlarının 43. maddenin 1. fıkrasında yazılan hakları saklıdır.

V.
Federal Cumhuriyet

Madde 54

[Federasyon Kongresi tarafından seçim]

- (1) Federal Cumhuriyet kanunu, Federasyon Kongresi tarafından görülmüş olarak seçilir. Federal Meclis seçimlerinde oy hakkı olan ve 40 yaşını doldurmuş bulunan her Alman Cumhuriyet kanunu seçilebilir.
- (2) Federal Cumhuriyet kanununun görev süresi beş yıldır. Federal Cumhuriyet kanunu bu sürenin bitiminde bir defaya mahsus kalmakla birlikte tekrar seçilebilir.
- (3) Federasyon Kongresi, Federal Meclis üyelerinden ve toplam aynı sayıda eyalet parlamentolarının nisbi seçim sistemine göre seçecekleri üyelerden oluşur.
- (4) Federasyon Kongresi en geç, Federal Cumhuriyet kanununun görev süresinin sona ermesinden otuz gün önce ve görevin daha önce sona ermesi halinde, bu tarihten başlayarak en geç otuz gün sonra toplanır. Federasyon Kongresi, Federal Meclis Başkanı tarafından toplantıya çağılır.
- (5) Seçim döneminin sonunda Federal Meclisin ilk toplantısıyla birlikte 4. fıkranın 1. cümlesindeki süre ile emeye başlar.
- (6) Federasyon Kongresi üyelerinin çoğunluğunun oyunu alan aday seçilir. İlk iki turda hiçbir aday bu çoğunluğu sağlayamazsa, bunlardan sonraki turda en çok oy elde eden aday seçilmeye başlar.
- (7) Konunun ayrıntıları federal yasayla düzenlenir.

Madde 55

[Uyuşmazlıklar]

- (1) Federal Cumhuriyet kanunu, Federasyon veya bir eyaletin hükümetine veya yasama ile görevli bir organına üye olamaz.
- (2) Federal Cumhuriyet kanunu, hiçbir ücretli görevi, sanat veya mesleği icra edemez ve kâr gayesi güden bir işletmenin ne yönetimine ne de denetim kuruluna katılamaz.

Madde 56

[Görev andı]

Federal Cumhurbaşkanı, görevine başlarken, Federal Meclis ve Federal Konsey üyelerinin birle ik toplantısı önünde a a ıdaki e kilde and içer:

- »Gücümü Alman ulusunun mutlulu una adayaca ıma, onun refahını arttıracı ma, ona gelebilecek zararları önleyece i-me, Anayasaya ve federal yasalara saygı gösterip, onları sa-vunaca ıma, yükümlülüklerimi titizlikle yerine getirece i-me ve herkese kar ı adaletli davranaca ıma and içerim.

Tanın bana yardımcı olsun!«.

Yemin, dini bir ifade kullanmaksızın da yapılabilir.

Madde 57

[Cumhurbaşkanı vekaleti]

Federal Cumhurbaşkanı'nın bir engeli çıkması veya baş kan- lı ın süresinden önce bo kalması halinde, yetkileri Federal Konsey Başkanı kullanılır.

Madde 58

[Tasdik]

Federal Cumhurbaşkanı'nın karar ve i lemlerinin geçerli olabilmesi için, Federal Bakan veya yetkili Federal Bakanca tasdiklenmesi gerekir. Federal Bakanın ataması ve görevden alınması, 63. maddeye göre Federal Meclisin feshi ve 69. maddenin 3. fıkrasında öngörülen ta- lep bunun dı ındadır.

Madde 59

[Uluslararası temsil yetkisi]

- (1) Federasyonu uluslararası planda Federal Cumhurbaşkanı temsil eder. Yabancı devletlerle Federasyon adına anlaş- malar akteder. Elçilerin itimatnamelerini ve kendilerini kabul eder.
- (2) Federasyonun siyasal ili kilerini düzenleyen veya federal yaşamaya ait hususları ilgilendiren anlaş- malar, federal ya- saları kabule yetkili organların, federal bir yasayla onayını

veya i tirakini gerektirir. dari mahiyetteki anla malar bakımından, federal idareye ili kin hükümler kıyasen uygulanır.

Madde 59a (Kaldırılmıştır)

Madde 60

[Federal memur ve subayların atanması; af yetkisi]

- (1) Federal Cumhuriyet kanı, aksine bir yasa hükmü olmadıkça federal yargıçları, federal memurları, subay ve astsubayları atar ve görevden alır.
- (2) Federal Cumhuriyet kanı, münferit hallerde Federasyon adına özel af hakkını kullanır.
- (3) Kendisi bu yetkileri başka makamlara devredebilir.
- (4) 46. maddenin 2, 3 ve 4. fıkraları Federal Cumhuriyet kanı hakkında da kıyasen uygulanır.

Madde 61

[Federal Cumhuriyet kanına karşı dava]

- (1) Federal Meclis veya Federal Konsey, Anayasayı veya di er bir federal yasayı kasten ihlal etti i gerekçesiyle, Federal Cumhuriyet kanını Federal Anayasa Mahkemesi önünde dava edebilirler. Davanın açılması talebinde bulunmak için, Federal Meclis üyelerinin en az dörtte biri veya Federal Konseyindeki oyların en az dörtte biri zorunludur. Davanın açılması kararı, Federal Meclis üyelerinin veya Federal Konseyindeki oyların en az üçte ikisiyle verilir. Davada temsil görevini dava eden yasama meclisinin bir temsilcisi yerine getirir.
- (2) Federal Anayasa Mahkemesi, Federal Cumhuriyet kanını Anayasayı veya di er bir federal yasayı kasten ihlal etmekten suçlu buldu u takdirde, Federal Cumhuriyet kanının görevini kaybettirebilir. Federal Anayasa Mahkemesi, davanın açılmasından sonra, Federal Cumhuriyet kanının görevini yerine getirmesini durdurabilir.

VI.

Federal Hükümet

Madde 62

[Kurulu]

Federal Hükümet, Federal Ba bakan ve Federal Bakanlar-
dan olu ur.

Madde 63

[Federal Ba bakanın seçimi, Federal Meclisin feshi]

- (1) Federal Ba bakan, Federal Cumhurba kanının önerisi üze-
rine Federal Meclis tarafından görü mesiz olarak seçilir.
- (2) Federal Meclis üyelerinin oylarının ço unlu unu elde eden
aday seçilir. Seçimi kazanan aday, Federal Cumhurba ka-
nınca atanır.
- (3) Önerilen aday seçilmedi i takdirde, Federal Meclis, oyla-
madan sonraki 14 gün içinde, üyelerinin salt ço unlu uyla
bir Federal Ba bakan seçebilir.
- (4) Bu süre içinde bir seçim yapılamamı sa, derhal yeni bir se-
çim turu yapılır ve bunda oyların ço unlu unu alan aday
seçilmi olur. Seçilen aday, Federal Meclis üyelerinin ço-
unlu unun oylarını elde etmi se, Federal Cumhurba kanı
seçimden sonraki yedi gün içinde onu atar. Seçilen aday bu
ço unlu u sa layamamı ise, Federal Cumhurba kanı yedi
gün içinde ya onu atar ya Federal Meclisi fesheder.

Madde 64

[Federal bakanların atanması]

- (1) Federal Bakanlar, Federal Ba bakanın önerisi üzerine,
Federal Cumhurba kanınca atanır ve görevden alınırlar.
- (2) Federal Ba bakan ve Bakanlar, göreve ba larlarken, Federal
Meclis önünde, 56. maddede öngörülen andı içerler.

Madde 65

[Sorumlulu un da ılımı]

Federal Ba bakan, siyasetin yönergesini tespit eder ve bu-
nun sorumlulu unu yüklenir. Bu yönerge içerisinde, her
Federal Bakan kendisinin çalı ma alanını, kendi sorumlu-
lu u altında ba ımsız olarak yönetir. Federal Bakanların
aralarındaki görü ayrılıkları konusunda Federal Hükümet

karar verir. Federal Ba bakan hükümet i lerini, Federal Hükümetçe kabul edilmi ve Federal Cumhurba kanınca onaylanmı bir iç tüzü e göre yönetir.

Madde 65 a

[Silahlı kuvvetlere kumanda yetkisi]

Federal Savunma Bakanının, Silahlı Kuvvetler üzerinde emir ve kumanda yetkisi vardır.

Madde 66

[Ek görev yasa ı]

Federal Ba bakan ve Bakanlar, di er bir ücretli görev, sanat ve meslek icra edemezler; kâr amacı güden bir i letmenin yönetim kuruluna ve Federal Meclisin onayı olmayan hal-lerde de denetim kuruluna katılamazlar.

Madde 67

[Güvensizlik oyu]

- (1) Federal Meclis, Federal Ba bakana güvensizlik oyunu ancak, üyelerinin salt ço unlu uyla ona bir halef seçmek ve Federal Cumhurba kanından onun görevden azlını istemek suretiyle verebilir. Federal Cumhurba kanı bu iste e uyar ve seçileni atar.
- (2) Oylama, önergenin verilmesinden en az kırk sekiz saat sonra yapılır.

Madde 68

[Güvenoyu, Federal Meclisin feshi]

- (1) Federal Ba bakanın kendisine güvenoyu verilmesi hakkındaki önergesi Federal Meclis üyelerinin ço unlu unun oylarıyla kabul edilmemi se, Federal Cumhurba kanı, Federal Ba bakanın önerisi üzerine, 21 gün içinde Federal Meclisi feshedebilir. Federal Meclisin, üyelerinin ço unlu uyla yeni bir Federal Ba bakanı seçti i durumda, fesih hakkı dü er.
- (2) Oylama, önergenin verilmesinden en az kırk sekiz saat sonra yapılır.

Madde 69

[Ba bakan yardımcısı, hükümetin görev süresi]

- (1)** Federal Ba bakan, Federal Bakanlardan birini, Ba bakan Yardımcısı olarak atar.
- (2)** Federal Ba bakanın veya bir Federal Bakanın görevi, her halde yeni Federal Meclisin toplanmasıyla sona erer; bunun dışında Federal Bakanın görevi, Federal Ba bakanın görevinin diğer nedenlerle sona ermesi halinde de sona erer.
- (3)** Federal Ba bakan, Federal Cumhuriyetin istediği üzerine, Federal Bakanlar ise Federal Ba bakan veya Federal Cumhuriyetin istediği üzerine kendilerine bir halef atanana kadar görevlerine devam ederler.

VII. Federasyonun Yasama Yetkisi

Madde 70

[Federasyon ve eyaletlerin yasama yetki ve görevleri]

- (1) Eyaletler, bu Anayasanın Federasyona yasama yetkisi tanımadığı sürece, yasama yetkisine sahiptirler.
- (2) Federasyonun ile eyaletlerin yetki ve görevlerinin sınırlandırılması, bu Anayasanın inhisari yasama ve yarı an yasama hakkındaki hükümlerine göre yapılır.

Madde 71

[Federasyonun inhisari yasama yetkisi]

Federasyonun inhisari yasama alanına giren konularda eyaletlerin, ancak federal bir yasanın kendilerine açıkça izin vermesi halinde ve o yasanın öngördüğü ölçüde yasama yetkileri vardır.

Madde 72

[Federasyonun yarı an yasama yetkisi]

- (1) Yarı an yasama alanına giren konularda, Federasyonun kendi yasama hakkını yasa ile kullanmadığı hallerde ve ölçüde, eyaletlerin yasama yetkilerine sahiptir.
- (2) 74. maddenin 1. fıkrası 4, 7, 11, 13, 15, 19a, 20, 22, 25 ve 26 numaralı bentlerine ilişkin alanlarda Federasyon, yasama yetkisine, ancak Federasyon topraklarında ederi ya am ko ullanlarının sa lanması veya hukuki ve ekonomik birli in muhafazası bir federal düzenlemeyi yüksek devlet yararının gerektirdiği hallerde ve ölçüde sahiptir.
- (3) Federasyonun, kendi yasama yetkisini kullanması halinde eyaletler Kanun aracılığı ile u konularda aykırı düzenlemeler yapabilirler:
  1. Av rejimi (Av ruhsatına ilişkin rejim hariç olmak üzere);
  2. Do anın ve do al güzelliklerin bakımı ve korunması (do anın korunmasına ilişkin genel ilkeler ve hayvan türlerinin korunması veya denizin do asının korunmasına ilişkin hak hariç olmak üzere);
  3. Arazilerin taksimi;
  4. Çevre düzeni;

5. Suların idaresi (kimyasal madde ve tesislere ili kin düzenlemeler hariç);
  6. Yüksek ö retime kabul ve yüksek ö retim diploması. Bu alanlardaki federal yasalar, Federal Konseyin onayı ile aksi kararla tırlmadıkça en erken ilanlarından itibaren altı ay sonra yürürlü e girerler. 1. cümleye ili kin alanda federal hukuk ile eyalet hukuku arasında sonraki Kanun öncelik ta ıyacaktır.
- (4) Federal yasa ile ikinci fıkraya göre yapılan bir düzenlemenin gereklili i ortadan kalktı ı halinde, federal bir yasa ile bu düzenlemenin yerine, eyalet hukukunun geçebilece i belirlenebilir.

Madde 73

[inhisari yasama konuları]

- (1) Federasyonun, a a ıdaki konularda inhisari yasama yetkisine sahiptir:
  1. Dı i leri, sivil halkın korunması dahil ulusal savunma i leri;
  2. Federasyon vatandaşlı ı,
  3. Seyahat özgürlü ü, pasaport i leri, mesken bildirme ve hüviyet i leri, iç (Almanya'ya) ve dı (Almanya'dan) göç, suçluların iadesi;
  4. De i ik ekilleriyle para rejimi, ölçü ve tartı rejimi ile zaman biriminin tespiti;
  5. Gümrük ve ticaret birli i, ticaret ve deniz ta ımacılı ı hakkındaki andla malar, malların serbest dola ımı, gümrük ve sınır muhafazası dahil olmak üzere yabancı devletlerle ticaret ve ödeme traf i;
- 5 a. Alman kültür varlıklarının yurtdı ına çıkarılmasına kar ı korunması;
6. Hava ula ımı;
- 6 a. Bütünüyle veya ço unlu uyla Federasyonun mülkiyetinde olan demir yolları ula ımı (federal demir yolları); federal demir yollarının altyapısının yapımı, bakımı, i letmesi ile altyapısının kullanım harç ve ücretlerinin toplanması;

7. Posta ve telekomünikasyon i leri;
  8. Federasyon ve Federasyona do rudan do ruya ba lı kamu tüzel ki ilerindeki görevlilerin hukuki statüleri;
  9. Sinaî hakların korunması, telif ve yayın hakkı;
  - 9 a. Uluslararası terörizme ili kin tehlikelere kar ı Federal Kriminal Emniyet Dairesi aracılı ı ile eyaletler üstü bir tehlikenin mevcudiyedi halinde, hangi Eyalet Emniyet Müdürlü ünün yetkili oldu u belirlenemiyorsa veya en yüksek eyalet makamının görevi devir için talepte bulunması halinde;
  10. Federasyon ve eyaletlerin i birli i:
    - a) sivil polis konusunda,
    - b) özgür demokratik düzenin, Federasyonun veya bir eyaletin varlı ının veya güvenli inin korunmasında (Anayasanın korunması) ve
    - c) Federal Almanya Cumhuriyetinin dı i lerindeki çıkarlarının, iddet uygulayarak veya buna yönelik hazırlık eylemleriyle tehlikeye sokacak Federasyon topraklarındaki hareketlere kar ı korunmasında ayrıca federal bir sivil polis örgütünün kurulması ve suçlulukla uluslararası mücadelede;
  11. Federal amaçlarla istatistikin yapılması.
  12. Silah ve patlayıcı madde rejimi;
  13. Sava malullerine, sava ma durlarının ailelerine ve eski sava esirlerine yardım;
  14. Atom enerjisinin bar ı amaçlarla üretilmesi ve kullanılması, bu amaçla tesisler kurma ve i letme, atom enerjisinin dı arıya sızması veya iyonlayan ı nınlardan do acaak tehlikelere kar ı korunmak veya radyoaktif maddeleri ortadan kaldırmak.
- (2) 1. Fıkıradaki 9a numaralı bendine göre çıkartılacak yasalar Federal Konseyin onayını gerektir.

Madde 74

[Yarı an yasama konuları]

- (1) Yarı an yasama görev ve yetkisi a a ıdaki konuları kapsar:

1. Medeni hukuk, ceza hukuku, adliye örgütü, yargılama usulü (tutukluluk hali rejimi hariç olmak üzere), baro, noterlik ve hukuk danışmanlığı;
2. Nüfus sicili işleri;
3. Demekler hukuku;
4. Yabancıların ikamet ve yerleşme rejimi;
- 4a. (kaldırılmıştır)
5. (kaldırılmıştır)
6. Mülteci ve sürgün sorunları;
7. Kamu sosyal rejimi (bakım evleri rejimi hariç);
8. (kaldırılmıştır)
9. Savaş zararları ve tazminatı;
10. Askeri mezarlıklar, savaşın öteki kurbanlarıyla iddet rejim kurbanlarının mezarları;
11. Ekonominin hukuku (maden, sanayi, enerji, esnaf ve sanatkârların işleri, ticaret, banka ve borsa rejimi, özel hukuk sigorta rejimi); dükkanların kapanma saatleri ile restoranlara, oyun ve kumar yerlerine, kumarhanelerin sergilenmesi, fuarlara, sergilere ve pazar yerlerine ilişkin düzenlemeler hariç
- 11a. (kaldırılmıştır)
12. İşletme teklifatı hukuku dahil olmak üzere iş hukuku, iş güvenliği ve iş bulma ve de işsizlik sigortası dahil olmak üzere sosyal sigortalar;
13. Tahsil ve çıraklık burslarının düzenlenmesi ve bilimsel araştırmaların teşviki;
14. 73 ve 74. maddelerde öngörülen konularda kamulaştırma hukuku;
15. Emlak ve arazinin, doğal kaynaklar ve üretim araçlarının kolektif mülkiyet veya kamu ekonomisinin diğer sektörlerine dönüştürülmesi;
16. İktisadi kudretin kötüye kullanılmasının önlenmesi;
17. Tarım ve orman üretiminin geliştirilmesi (parsellerin yeniden düzenlenmesine ilişkin rejim dışında), beslenmeyi sağlayacak önlemler, tarım ve orman ürünlerinin ithal ve ihracı, açık deniz ve kıyı balıkçılığı ve sahillerin korunması;

18. Ehir planlaması kapsamındaki gayrimenkul alım ve satımı, toprak hukuku (belediye ile köy alt e ref ye rejimi dı ında) ve süknâ parası rejimi, eski borçlara ili kin yardım rejimi, konut in asına ait prim/taksit rejimi, maden i çilerine ait konut in ası ve madencilere ait yerle me yeri rejimleri;
19. İnsan ve hayvanlarda olu an ve kamu sa lı ını tehdit eden veya bula ıcı hastalıklara kar ı önlemler; tıbbi mesleklere ve tedavi alanında, di er meslek ve faaliyetlerde ruhsat rejimi; eczacılı a ait düzenleme, tıbbi müstahzarat ve ilaçlarla, tedavi araçları, uyu turucu ve zehirli maddelerin ticareti;
- 19a. Hastanelerin iktisadi durumlarının güvence altına alınması ve hastane tarifelerinin düzenlenmesi;
20. Bunları olu turan hayvanlar da dahil olmak üzere ili kin yiyecek maddelerine ili kin rejim, keyif verici maddelere ili kin rejim, gereksinme maddeleri, hayvan yemleri ve tarım ve orman bitki ve tohum ticaretinin korunması, a aç ve bitkilerin hastalık ve parazitlere kar ı korunması ile hayvanların korunması;
21. Açık deniz ve kıyı gemicili i, deniz traf k i a retleri, iç sularda gemicilik, meteoroloji hizmeti, genel ula ıma hizmet eden deniz yolları ve nehir yolları;
22. Karayolu traf i, motorlu ta ıtlar rejimi, uzak ula ım kara yollarının yapımı ve bakımı, araçlardan kamu yollarının kullanılmasında alınacak harç ve bedellerin toplanması ve dağılımı;
23. Teleferik ve fûniküler dı ında, federal sayılmayan di er demiryolları ula ımı;
24. Artık sanayii, havanın korunması ve gürültüye kar ı mücadele (davranı a ba lı sesten koruma hariç);
25. Devlet sorumlulu u;
26. İnsan ya amının tıbbi olarak istihsalı, , gen enformasyonlarının ara tırılması ve yapay de i tirilmesi ile organ, doku ve hücre aktarımı.
27. Eyaletlere, belediyelere ve kamu hukukun di er tüzel ki ilerinde çalı an memurların, yine eyaletlerdeki ha-

kimlerin statü hakları, meslek kolu, ücret ve bakım hariç olmak üzere;

28. Av rejimi;

29. Do anın ve do al güzelliklerin bakımı ve korunması;

30. Arazi taksimi;

31. Çevre düzeni;

32. Suların idaresi;

33. Yüksek ö retime kabul ve yüksek ö retim diploması.

- (2) 1. fıkranın 25. bendine göre çıkarılacak yasalar Federal Konseyin onayını gerektirir.

Madde 74a (kaldırılmıştır)

Madde 75 (kaldırılmıştır)

Madde 76

[Yasa tasarıları]

- (1) Yasa tasarıları Federal Meclise, Federal Hükümet, Federal Meclis üyelerince veya Federal Konsey tarafından sunulur.
- (2) Federal Hükümetin yasa tasarıları önce Federal Konseye sunulur. Federal Konsey, altı hafta içerisinde tasarılar hakkında görüşünü bildirebilir. Federal Konsey, önemli bir nedenden dolayı, özellikle tasarının kapsamı itibarıyla, sürenin uzatılmasını isterse, süre dokuz haftaya kadar çıkar. Federal Hükümet, Federal Konseye ivedi olarak nitelendirerek sunduğu bir tasarıyı, Federal Konseyin görüşü çıkmamış olsa bile, üç hafta sonra veya Federal Konsey 3. cümleye göre istemde bulunmuşsa, altı hafta sonra Federal Meclise gönderebilir; Federal Hükümet, Federal Konseyin görüşünü, bildirilmesinden sonra, derhal Federal Meclise ulaştırır. Bu Anayasayı değiştirmeye ve 23 veya 24 maddelere göre egemenlik haklarının devriyle ilgili tasarılar için görüş bildirme süresi dokuz haftadır; 4. cümle uygulanmaz.
- (3) Federal Konseyin yasa tasarıları, Federal Hükümetçe altı hafta içinde Federal Meclise sunulur. Hükümet bunu yaparken, kural olarak, kendi görüşünü de sunar. Federal Hükümet, önemli bir nedenden dolayı, özellikle tasarının kapsa-

mı itibariyle, sürenin uzatılmasını isterse, süre dokuz haftaya kadar çıkar. Federal Konseyin ivedi olarak nitelendirerek sundu u bir tasarı için bu süre üç hafta, Federal Hükümet 3. cümleye göre istemde bulunmuş sa, altı haftadır. Bu Anayasayı de i tirmeye ve 23 veya 24. maddelere göre egemenlik haklarının devrine yönelik tasarılar için görü bildirme süresi dokuz haftadır; 4. cümle uygulanmaz. Federal Meclis tasarımı uygun bir süre içinde görü ür ve karara ba lar.

Madde 77

[Yasama süreci, arabuluculuk komisyonu, Federal Konseyin itirazı]

- (1) Federal yasalar, Federal Meclis tarafından kabul edilir. Yasalar, kabullerinden sonra Federal Meclis Ba kanınca hemen Federal Konseye gönderilir.
- (2) Federal Konsey, yasa metninin kendisine ulaşmasını izleyen üç hafta içinde, tasarımı birlikte görü mek amacıyla, Federal Meclis ve Federal Konsey üyelerinden kurulu bir komisyonun toplanmasını isteyebilir. Bu komisyonun kurulu ve çalış ma eklini, Federal Meclisin kabul etti i ve Federal Konseyin onayına bir iç tüzük düzenler. Federal Konseyin bu komisyona gönderilen üyeleri talimatlarla ba lı de ildir. Federal Konseyin onayını gerektiren yasalar için, Federal Meclis ve Federal hükümet de bu komisyonun toplanmasını isteyebilirler. Komisyonun kabul edilen yasa metninde bir de i iklik yapılmasını teklif etmesi halinde Federal Meclis, yasayı yeniden karara ba lar.
- (2a) Bir yasa Federal Konseyin onayını gerektiriyorsa, e er 2. fıkra 1. cümleye göre bir istemde bulunulmamı veya arabuluculuk i lemi yasanın de i tirilmesi için bir öneri olmadı nı sona ermi ise, Federal Konsey uygun bir zaman içinde tasarımı onaylayıp onaylamayaca na karar verir.
- (3) Bir yasa Federal Konseyin onayını gerektirmeyip 2. fıkra da öngörülen i lem sona ermi se Federal Konsey, Federal Meclis tarafından kabul edilmi bir yasaya kar ı iki hafta içinde itiraz edebilir. tiraz süresi 2. fıkranın son cümlesinde yazılan halde, Federal Meclisin yeniden kabul etti i yasa met-

ninin alınmasıyla, di er bütün hallerde, 2. fıkrada öngörülen komisyon başkanının komisyon önündeki dilemin bittirini bildirmesiyle balar.

- (4) tiraz, Federal Konseyde oy çoklu uyla kararla tırlımı ise, Federal Meclis üyelerinin oy çoklu uyla alacakları bir kararla reddedilebilir. tirazın, Federal Konseyde en az oyların üçte iki ço unlu uyla kararla tırlımı ise, Federal Meclis tarafından reddedilebilmesi, üçte iki ço unlu a veya en azından kendi üye sayısının ço unlu una balıdır.

Madde 78

[Federal yasaların kesinle me ko ulları]

Federal Meclis tarafından kabul edilen bir yasa, Federal Konseyin onayı, 77. maddenin 2. fıkrası gere ince bir istekte bulunmaması, aynı maddenin 3. fıkrasındaki süre içinde itirazda bulunmaması veya itirazını geri alması veya bu itirazın Federal Meclis tarafından reddedilmesi halinde kesinle ir.

Madde 79

[Anayasanın de i tirilmesi]

- (1) Anayasa, ancak kendisinin sözünü açıkça de i tiren veya tamamlayan bir yasayla de i tirilebilir. Barı aktini veya barı akdi hazırlıklarını veya bir i gal rejiminin ortadan kaldırılmasını konu alan veya Federal Cumhuriyetin savunmasına hizmet eden uluslararası anlaşmalarda, Anayasa hükümlerinin bu anlaşmaların akdine ve yürürlü e konulmasına kar ı olmadığını belirtmek için, bu açıklı ı getirmekle yetinen bir ekin Anayasa metnine ilavesi yeter.
- (2) Böyle bir yasa, Federal Meclis üyelerinin üçte ikisinin onayına ve Federal Konsey oylarının üçte ikisine balıdır.
- (3) Federasyonun eyaletlere bölünmesine, eyaletlerin yasamaya esasen katılmaları ilkesine veya 1 ve 20 maddelerde yazılı esaslara ili kin bir Anayasa de i ikli i yasaktır.

Madde 80

[Tüzüklerin kabulü]

- (1) Federal Hükümete, federal bir bakana veya eyalet hükümetlerine, yasayla tüzük çıkarma yetkisi verilebilir. Yasada, verilen yetkinin konusu, amaç ve kapsamı belirtilir. Tüzükte, hukuki dayanak açıklanır. Yasada, yetkinin devri öngörülmesi ise, i bu devir tüzükle olur.
- (2) Federal Hükümetin veya bir federal bakanın, posta ve telekomünikasyon tesislerinden yararlanılması ile harç tarifelerinin esaslarını, federal devlet demiryollarının tesislerinin kullanılması ile ilgili ücretlerin esaslarını, demiryollarının yapımı ve işletilmesini düzenleyen tüzükleri ve Federal Konseyin onayına bağlı olan veya eyaletlerin Federasyon tarafından kendilerine verilen görev çerçevesinde veya kendi görev ve yetkileri dahilinde uygulanacak olan bir federal yasaya dayanarak çıkartılan tüzükler Federal Konseyin onayına bağlıdır.
- (3) Federal Konsey, kendi onayını gerektiren konularda, Federal Hükümete tüzük çıkartması için tasarılar sunabilir.
- (4) Eyalet hükümetlere, yasayla veya federal yasalara dayanarak tüzük çıkartma yetkisi verildiği takdirde, eyaletler ilgili konuları yasalarla da düzenleyebilir.

Madde 80 a

[Ola anüstü hal]

- (1) Sivil halkın korunması da dahil olmak üzere ulusal savunma hakkında bu Anayasa veya federal bir yasada, ilgili hükümlerin yalnız bu maddeye uygun olarak kullanılabilmesi belirtilmişse, bunların ulusal savunma hali dışında uygulanması, ancak Federal Meclisin ola anüstü hal ilan etmesiyle veya uygulamayı özellikle onaylamasıyla mümkündür. Ola anüstü hal ilanı veya 12 a maddenin 5. fıkrasının 1. cümlesi ve 6. fıkranın 2. cümlesindeki durumlarda özel onay, verilen oyların üçte iki çoğunluğuna bağlıdır.
- (2) 1. fıkraya dayanarak konulan hukuki hükümlere göre alınan önlemler, Federal Meclisin isteği üzerine kaldırılır.

- (3) 1. fıkrada anılan hukuki hükümler, bir ittifak sözleşmesinin çerçevesinde uluslararası bir organ tarafından Federal Hükümetin onayıyla alınan bir karara dayanarak uygulanabilir. Bu fıkraya göre alınan önlemler, Federal Meclisin üyelerinin çoğunluğunun isteği üzerine kaldırılır.

Madde 81

[Yasama tıkanıklığı 1]

- (1) 68. maddede yazılan halde Federal Meclis feshedilmiyorsa, Federal Cumhurbaşkanı, Federal Hükümetin istemi ile Federal Konseyin onayıyla, Federal Hükümet tarafından ivedi olarak nitelendirilmiş olunmasına rağmen Federal Meclis tarafından reddedilen bir yasa tasarısı hakkında yasama tıkanıklığını ilan edebilir. Bu hüküm, Federal Bakanın yasa tasarısını 68. maddede öngörülen istemiyle baskılamasına rağmen tasarının reddedilmesi halinde de uygulanır.
- (2) Yasama tıkanıklığı ilanına rağmen, Federal Meclis, yasa tasarısını yeniden red veya Federal Hükümetçe kabul edilemez bir içerikle kabul ediyorsa, yasa Federal Konseyin onayı üzerine kabul edilmiş sayılır. Bu hüküm, tasarının Federal Meclise yeniden gönderilmesinden başlayarak dört hafta içinde kabul edilmemesi halinde de uygulanır.
- (3) Bir Federal Bakanın görevi süresince Federal Meclis tarafından reddedilmiş diğer yasa tasarıları da yasama tıkanıklığı ilanını izleyen altı aylık süre içinde 1. ve 2. fıkralara göre ince çıkartılabilir. Bu süre geçtikten sonra aynı Federal Bakanın görev döneminde yeni yasama tıkanıklığı ilan edilemez.
- (4) Anayasa, 2. fıkraya göre ince kabul edilen bir yasayla değiştirilemez, bütünüyle veya kısmen yürürlükten kaldırılamaz ve ertelenemez.

Madde 82

[Yasaların ilanı ve yürürlüğe girmeleri]

- (1) Bu Anayasanın hükümlerine göre kabul edilen yasalar, Federal Cumhurbaşkanı imzalanıp tasdik edilir ve Federasyon Resmî Gazetesinde ilan edilir. Tüzükler, çıkarılan ma-

kam tarafından imzalayıp tasdik edilir ve - yasada aksine bir hüküm yoksa - Federasyon Resmî Gazetesinde ilan edilir.

- (2) Her yasa ve her tüzük kural olarak yürürlü e giri tarihini belirtir. Böyle bir kayıt yoksa, yasa veya tüzük Federasyon Resmi Gazetesinin yayınlanmasını izleyen ondördüncü günün geçmesiyle yürürlü e girer.

VIII. Federal Yasaların Uygulanması ve Federal dare

Madde 83

[Yasaların eyaletlerin tarafından uygulanması]

Bu Anayasada aksine bir hüküm bulunmadıkça veya izin verilmedikçe, federal yasalar eyaletler tarafından kendileri olarak yürütülür.

Madde 84

[Eyalet idaresi ve Federasyon nezareti]

- (1) Eyaletlerin federal yasaları kendileri olarak yürüttükleri durumda, idare örgütünün ve idari usullerin düzenlenmesi kendilerine aittir. Federal yasalarda aksine bir hüküm bulunmadıkça, eyaletler aksi düzenlemeler yapabilirler. Bir eyaletin ikinci cümle anlamında aksi bir düzenleme yapması durumunda, söz konusu eyalette bu maddeye dayanan resmi makamların ve idari usulün yapılandırılmasına ilişkin sonraki federal yasa düzenlemeleri, aksi Federal Konseyin onayı ile kararlaştırılmadıkça, en erken ilanlarından itibaren 6 ay sonra yürürlüğe gireceklerdir. 72. maddenin 3. fıkrasının 3. cümlesi aynı şekilde geçerlidir. Stisnai durumlarda Federasyon özel bir ihtiyacın varlığı halinde federasyon çapında, eyaletler bakımından herhangi bir ayrık düzenleme imkanı olmaksızın idari usule ilişkin düzenlemeler getirebilir. Bu tarz yasalar Federal Konseyin onayına sunulur. Federal yasalar yolu ile belediyelere ve köylere (belediye ile köy birliklerine) görev yüklenemez.
- (2) Federal Hükümet, Federal Konseyin onayıyla, genel idari hükümler koyabilir.
- (3) Federal Hükümet, eyaletlerin, federal yasaları yürürlükteki hukuka uygun olarak uygulayıp uygulamadıklarını gözetir. Bu amaçla eyaletlerin en yüksek makamlarına görevli gönderebilir; en yüksek eyalet makamının izniyle, bunun verilmemesi halinde ise Federal Konseyin onayıyla, alt makamlara da görevli gönderebilir.
- (4) Federal Yasaların eyaletlerde uygulanmasıyla ilgili olarak Federal Hükümetin tespit ettiği eksiklikler giderilmediği takdirde, Federal Konsey, Federal Hükümetin veya eyaletin isteği üzerine, o eyaletin hukuku ihlal edip etmediğine

karar verir. Federal Konseyin kararına kar ı Federal Anayasa Mahkemesine ba vurulabilir.

- (5) Federal Hükümete, Federal Konseyin onayını gerektiren federal bir yasayla, federal yasaların uygulanması için, özel durumları düzenlemek üzere talimat verme yetkisi tanınabilir. Talimatlar, Federal Hükümetin durumu ivedi nitelendirmedikçe, en yüksek eyalet makamlarına verilir.

Madde 85

[Federasyon adına yasaların uygulanması]

- (1) Eyaletlerin federal yasaları Federasyon adına uygulamaları konusunda, Federal Konseyce onaylanmı federal yasalar aksini belirlemedikçe, idari makamların örgütlenmesi eyaletlerine aittir. Federal yasalar yolu ile belediyelere ve köylere (belediye ile köy birliklerine) görev yüklenemez.
- (2) Federal Hükümet, Federal Konseyin onayıyla, genel idari kurallar koyabilir. Memur ve sözleşmeli görevlilerin emri, tekdüzen düzenler. Orta dereceli makamların yöneticileri onun onayı ile atanırlar.
- (3) Eyalet makamları, yetkili en üst federal makamların talimatlarına tabidirler. Talimatlar, Federal Hükümetin ivedi olarak nitelendirmedikçe, eyaletin en yüksek makamlarına verilir; talimatların yerine getirilmesi eyaletin en yüksek makamlarına aittir.
- (4) Federasyonun nezaret hakkı, icranın yasallığını ve amaca uygunluğunu kapsar. Federal Hükümet, bu amaçla rapor verilmesini, dosyaların gönderilmesini isteyebilir ve tüm makamlara temsilci gönderebilir.

Madde 86

[Federal idare]

Federasyonun, yasaları federal idare aracılığıyla veya Federasyona doğrudan doğruya bakan kamu tüzel kurumları veya kamu kurumları aracılığıyla uygulanması halinde Federal Hükümet, yasada özel hüküm getirilmedikçe, genel idari kurallar koyabilir. Yasa aksini söylemedikçe, idari örgütün kuruluşunu sağlar.

Madde 87

[Federal idarenin konuları]

- (1) Dı i leri, federal maliyet idaresi ile 89. madde çerçevesinde federal su yolları ve deniz ta ımacılı ı, kendi altyapısı ile donatılmı federal idare tarafından yürütülür. Federal ya sayyla, federal sınır muhafızlı ı makamları ile polis istihba rat ve haber hizmetlerini, Anayasayı koruma maksadıyla bilgi ve gerekli belgeleri toplama hizmetlerini ve Federal Almanya Cumhuriyetinin dı menfaatlerini iddet uygulayarak veya buna yönelik hazırlık eylemleriyle tehlikeye dü üren faaliyetlerine kar ı koruma hizmetlerini veren merkezler olu turulabilir.
- (2) Yetki alanları bir eyaletin bölgesini a an sosyal sigorta kurumları, Federasyona do rudan do ruya ba lı kamu tüzel ki iler olarak yönetilir. Yetki alanları bir eyaletin bölgesini a ıp üç eyaletten fazlasını kapsamayan sosyal sigorta kurumları ise, 1. cümleden farklı olarak, ilgili eyaletlerin aralarından birine nezaret hakkı tanınması ko uluyla do rudan do ruya eyaletlere ba lı kamu tüzel ki iler olarak yönetilir.
- (3) Bunların dı ında, yasama yetkisinin Federasyona ait oldu u konularda, federal bir yasayla ba ımsız yüksek federal makamlar ve Federasyona do rudan do ruya ba lı yeni kamu tüzel ki iler ve kamu hukuku kurumları kurulabilir. Yasama yetkisinin kendisine ait oldu u konularda Federasyona yeni görevler dü tü ü takdirde, ivedi gereksinme halinde Federasyon, Federal Konseyin ve Federal Meclis üyelerinin ço unlu unun onayıyla, kendisine ba lı orta ve alt dereceli idareler kurabilir.

Madde 87 a

[Silahlı güçler]

- (1) Federasyon, ulusal savunma için silahlı güçler kurar. Silahlı güçlerin sayısı ve kurulu unun ana çizgileri bütçe planında gösterilir.
- (2) Silahlı güçler ulusal savunma görevi dı ında ancak Anayasanın açıkça öngörmesi halinde kullanılabilir.

- (3) Silahlı güçler, ulusal savunma hali ve ola anüstü halde, savunma görevinin yerine getirilmesi için gerekli oldu u ölçüde, sivillerin can ve mal güvenli inin korunması ve traf - in yönetilmesiyle ilgili görevler üstlenebilir. Ayrıca, ulusal savunma hali ve ola anüstü halde silahlı güçler emniyet güçlerini desteklemek üzere sivil nesnelere korunmasıyla görevlendirilebilir; silahlı güçler bu halde, yetkili makamlarla i birli i yaparlar.
- (4) Federasyonun veya bir eyaletin varlı nı veya özgürlükçü demokratik temel düzenini tehdit eden bir tehlikenin sa - vu turulması amacıyla, Federal Hükümet 91. maddenin 2. fıkrasındaki ko ulların gerçekleşmesi ve polis güçleriyle federal sınır muhafızlı nı birliklerinin yetmemesi halinde, sivil nesnelere korunması ve örgütlü ve askeri silahlarla donatılmı isyancılarla mücadele etmek amacıyla, polis ve federal sınır muhafızlı nı birliklerini desteklemek üzere silahlı güçleri görevlendirebilir. Federal Meclis veya Federal Konseyin iste i üzerine silahlı güçlerin görevlendirilmesi durdurulur.

Madde 87b

[Silahlı güçlerin idaresi]

- (1) Federal savunma idaresi, kendi idari altyapısı olan federal idare olarak yürütülür. Federal savunma idaresi, silahlı güçlerin personel i lerinin görevlerini kar ırlar ve araç gereç ihtiyaçlarının do rudan do ruya giderilmesini sa lar. Sakatların infak ve ia esi ile in aat i leri görevleri, federal savunma idaresine, ancak Federal Konseyin onayını gerektiren federal bir yasayla devredilebilir. Ayrıca federal savunma idaresine, üçüncü ki ilerin haklarına müdahale yetkisi veren yasalar Federal Konseyin onayına ba lıdır; ancak bu hüküm, personel i leri hakkındaki yasalara uygulanmaz.
- (2) Bunun dı nda, yedek askerlik rejimi ve sivil halkın korunması dahil ulusal savunma hakkındaki federal yasalar, Federal Konseyin onayıyla, kendilerinin tümüyle veya kısmen Federasyona ait idare birimleri aracılı ıyla veya Federasyon adına eyaletler tarafından yürütülece ini öngö-

rebilir. Bu tür yasaların Federasyon adına eyaletler tarafından yürütüldü ü takdirde, bu yasalar, Federal Konseyin onayıyla, 85. madde gere ince Federal Hükümete ve yetkili en yüksek federal makamlara ait olan yetkilerin tamamen veya kısmen Federasyonun üst makamlarına devredilebilece ini öngörebilir; bu ba lamda, bu makamların 85. maddenin 2. fıkrasının 1. cümlesi gere ince koyabilecekleri genel idari kurallar konusunda Federal Konseyin onayına gerek olmadı ı da öngörülebilir.

Madde 87c

[Atom enerjisinin üretimi ve ondan faydalanma]

73. maddenin 1. fıkrasının 14. bendine göre kabul edilen yasalar, Federal Konseyin onayıyla, Federasyon adına eyaletlerce uygulanabileceklerini öngörebilirler.

Madde 87 d

[Hava traf i idaresi]

- (1) Hava traf i idaresi, Federasyona ait idare birimleri tarafından i letilir. Hava seyrüsefer güvenli i ili kin emniyeti sa - lama görevi, Avrupa Birli i Hukukuna göre ruhsat verilmi olan yabancı Hava seyrüsefer güvenli i organizasyonları tarafından da yerine getirilebilir. Konunun ayrıntıları bir federal yasayla düzenlenir.
- (2) Hava traf i idaresinin görevleri, Federal Konseyin onayına ba lı bir federal yasayla Federasyon adına yürütölmek üzere eyaletlere devredilebilir.

Madde 87 e

[Federal demiryollarının idaresi]

- (1) Federasyonun demir yolları idaresi, Federasyona ait idare birimleri tarafından yürütölmöür. Demir yolları idaresinin görevleri eyaletlere kendi i leri olarak federal bir yasa ile devredilebilir.
- (2) Federasyon, demir yolları idaresinin, federal demir yollarının alanlarının dı ndaki ve kendisine federal yasayla devredilen görevleri üstlenir.

- (3) Federal demir yolları özel tüzelki iline sahip iktisadi teebbüsler tarafından inlenir. bu iktisadi teebbüsler, demir yollarının altyapısının yapımını, bakımını ve işletmesini sağlar. 1. cümlede yer alan teebbüslerin Federasyona ait hisselerinin satılması bir yasaya dayanarak yapılır; bu teebbüslerin hisselerinin çoğunluğu Federasyona ait kalır. Ayrıntılar federal bir yasayla düzenlenir.
- (4) Federasyon, federal demir yollarının ray ağının genişletilmesi ve bakımında ve işletilmesinde banliyö hat seferleri dışında sunulan trafik hizmetlerinde kamu yararı ve özellikle ulaşım ihtiyaçları gereksinmelerine dikkat edilmesini temin eder. Ayrıntılar federal bir yasayla düzenlenir.
- (5) 1 ilâ 4. maddelere dayanan yasalar, Federal Konseyin onayına bağlıdır. Ayrıca, federasyonun demiryolları teebbüslerinin tasfiyesini, birleştirilmesini ve bölmesini, federal demir yollarının ray sistemlerinin üçüncü ahıslara devrini ve federal demir yollarının ray sistemlerinin ortadan kaldırılmasını düzenleyen işletme banliyö hat seferlerini etkileyen yasalar Federal Konseyin onayına bağlıdır.

Madde 87f

[Posta ve iletişim rejimi]

- (1) Federasyon, Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasanın çerçevesinde, posta ve iletişim rejiminde tüm bölgeleri kapsayan uygun ve yeterli hizmetlerin sunulmasını temin eder.
- (2) 1. fıkra anlamındaki hizmetler, Federal Alman Postasının özel sermayesinden ayrılan teebbüs ve bu hizmetleri sunan diğer teebbüsler özel sektör hizmetleri olarak sunulur. Posta ve iletişim alanındaki egemenlik görevleri Federasyona ait idare birimleri tarafından yerine getirilir.
- (3) Federasyon, 1. fıkranın 2. cümlesi saklı kalmak üzere, Federal Alman Postasının özel sermayesinden ayrılan teebbüslerle ilgili belirli görevleri Federasyona bağlı bir kamu kurumu tarafından, federal bir yasa çerçevesinde yerine getirir.

Madde 88

[Federal Merkez Bankası]

Federasyon tarafından, para ve banknot bankası olarak Federal Merkez Bankası kurulur. Federal Merkez Bankasının görev ve yetkileri, Avrupa Birli i çerçevesinde ba ımsız ve öncelikle f yat istikrarını güvence altına almakla yükümlü olan Avrupa Merkez Bankasına devredilebilir.

Madde 89

[Federal su yolları]

- (1) Eski mparatorlu un su yolları, Federasyonun mülkiyetindedir.
- (2) Federasyon, federal su yollarını kendi makamları aracılı ıyla i letir. Federasyon, yasayla kendisine verilen, eyalet sahasını a an iç sulardaki seyrüsefer konusunda devlet görevlerini ve deniz seyrüseferi konusunda görevleri yerine getirir. Federasyon, bir eyaletin talebi üzerine, i bu eyaletin sahasında bulunan federal su yollarının idaresini Federasyon adına i letmek üzere devredebilir. Su yolu birden fazla eyaletin sahasında bulundu u takdirde, Federasyon, ilgili eyaletlerin teklif ettikleri eyaleti i letmeyle görevlendirebilir.
- (3) Su yollarının idaresi, geni letilmesi ve in aatında, eyalet kültürünün ve su ekonomisinin ihtiyaçları eyaletlerle anlama içinde temin edilir.

Madde 90

[Federal karayolları]

- (1) Eski mparatorlu un otobanları ve karayolları Federasyonun mülkiyetindedir.
- (2) Eyaletler veya eyalet hukukuna göre yetkili yerel idareler, federal otobanları ve di er federal yolları Federasyon adına idare ederler.
- (3) Federasyon, bir eyaletin talebi üzerine, bu eyaletin sahasında bulunan federal otobanların ve di er federal karayolların idaresini üstlenebilir.

Madde 91

[Federasyonun veya bir eyaletin varlı ını tehdit eden bir tehlikenin savu turulması]

- (1) Federasyon veya bir eyaletin varlı ını veya özgürlükçü demokratik temel düzenini tehdit eden bir tehlikenin savu turulması için bir eyalet, di er eyaletlerin güvenlik güçleri ile di er idarelerin ve federal sınır muhafızlı ının birlik ve araçlarının yardımını isteyebilir.
- (2) Tehlikenin bulundu u eyaletin tehlikeyle mücadeleye hazır veya muktedir olamaması halinde, Federal Hükümet, bu eyalet ve di er eyaletlerin güvenlik güçlerini kendi emri altına alabilece i gibi, federal sınır muhafızlı ı birliklerini de kullanabilir. Bu önlem, tehlikenin sona ermesinden sonra, ayrıca Federal Konseyin iste i üzerine her zaman kaldırılır. Tehlikenin birden fazla eyaletin sahasını kapsamaması halinde, etkili mücadele için gerekli oldu u sürece, Federal Hükümet, eyalet hükümetlerine talimat verebilir. 1. ve 2. cümle hükümleri saklıdır.

VIII a. Ortak Görevler

Madde 91 a

[Ortak görevler hakkında ayrıntılı hükümler]

- (1) A a ıdaki konularda, bu görevlerin toplumun tümü için önemli ve Federasyonun katılması ya am ko ullarının iyiletirilmesi için gerekli oldu u takdirde, eyaletlerin bu görevleri yerine getirmelerinde Federasyon, eyaletlerle i birli i yapar (ortak görevler):
  1. Bölgesel ekonominin altyapısının ıslahı;
  2. Tarımsal altyapının ve kıyılarının korunmasının ıslahı.
- (2) Ortak görevler ve koordinasyona ili kin ayrıntılar, Federal Konsey tarafından onaylanmı federal bir yasayla ayrıntılı olarak belirlenir.
- (3) 1. fıkranın 1 numaralı bendindeki hallerde, her eyaletteki giderlerin yarısı Federasyona yüklenir. 1. fıkranın 2 numaralı bendindeki hallerde ise, giderlerin en azından yarısı Federasyona yüklenir; eyaletlerin payları e it olarak tespit edilir. Konunun ayrıntıları yasayla düzenlenir. Ödene in hazır bulundurulması Federasyon ve eyaletlerin bütçelerindeki tespitlere bırakılır.
- (4) (kaldırılmı tır)
- (5) (kaldırılmı tır)

Madde 91 b

[Federasyonun ve eyaletlerin e itim planlaması ve ara tırma konularında i birli i]

- (1) Federasyon ve eyaletler, aralarında yaptıkları anla malara dayanarak, bölge üstü önemde bulunan a a ıdaki konuların desteklenmesi için i birli i yapabilirler:
  1. Yüksek okullar dı ında bilimsel ara tırmaya ili kin tesis ve projeler;
  2. Yüksek okullarda bilim ve ara tırmaya ili kin projeler;
  3. Yüksek okullarda büyük araçları da kapsayan ara tırma tesisleri.
1. cümlenin 2 numaralı bendine ili kin anla malar tüm eyaletlerin onayını gerektirmektedir.

- (2) Federasyon ve eyaletler, uluslararası miyasta e itim rejiminin verimlili ini tespiti ynelik anla malarla ve bu konulara ili kin rapor ve tavsiyelerle i birli i iine girebilirler.
- (3) Giderlerin üstlenilmesi anla mada düzenlenecektir.

Madde 91 c

[Bili im teknolojisine ili kin sistemler]

- (1) Federasyon ve eyaletler, görevlerinin yerine getirilebilmesi için gerekli bili im teknolojisine ili kin sistemlerin planlanması, kurulması ve faaliyete geçirilmesi için i birli i yapabilirler.
- (2) Federasyon ve eyaletler, yapacakları anla malar ile aralarındaki bili im teknolojisine ili kin sistemlerin ileti imi için gerekli olan standartları ve emniyet gereklerini tespit edebilirler. Birinci cümleye göre kurulan i birli inin temelleri hakkındaki anla malar, bazı konularda içerik ve kapsam olarak belirlenmi bazı görevlerin ayrıntılarının düzenlenmesi konularında, federasyon ve eyaletler için anla mada belirli bir ço unlu un onayı ile yürürlü e girebilece ini düzenleyebilirler. Bu tür anla malar Federal Meclis ile katılan eyaletlere ait eyalet meclislerinin onayını gerektirdikleri gibi, anla maların fesih hakkından önceden feragat caiz değildir. Bu anla malar masrafların kar ılanması konusunu da düzenlerler.
- (3) Eyaletler buna ek olarak bili im teknolojisine ili kin sistemlerin ortak olarak i letilmesini ve bunun için gerekli tesislerin kurulması konusunda anla mabilirler.
- (4) Federasyon, federasyonun ve eyaletlerin bili im teknolojisine ili kin a larının birle tirilmesi için bir ba lantı a ı kuracaktır. Bu ba lantı a ının kurulması ve i letilmesi konusundaki ayrıntılar Federal Konseyin onayına ba lı federal bir yasayla düzenlenir.

Madde 91 d

[Verimlili in kar ıla tırılması]

Federasyon ve eyaletler, idarelerine ait verimliliklerin tespiti ve geli tirilmesi konusunda mukayese çalı maları yapabilir ve buna ili kin sonuçları yayınlayabilirler.

Madde 91 e

[arayanlara ili kin teminat konusunda i birli i]

- (1) arayanlara ait teminata ili kin alanda federal yasaların uygulanması konusunda federasyon ve eyaletler veya eyalet hukukuna göre yetkili olan belediye ile köy ve belediye ile köy birlikleri, kural olarak ortak tesislerin kurulması konusunda birlikte hareket ederler.
- (2) Federasyon, ba vuru üzerine ve o eyaletin en yüksek makamının izni ile sınırlı sayıda belediye ile köy ve belediye ile köy birliklerine, 1. fıkrada yer alan görevleri yalnız ba larına yerine getirmeleri için müsaade edebilir. 1. fıkraya uyarınca yapılan yasaların uygulanması kapsamında görevlerin Federasyon tarafından yerine getirilmesi söz konusu ise, bu halde idari giderler de dâhil olmak üzere gerekli giderler federasyon tarafından kar ılanacaktır.
- (3) Konunun ayrıntıları Federal Konseyin onayına ba lı federal bir yasayla düzenlenir.

IX.

Yargı

Madde 92

[Yargı]

Yargı yetkisi yargıçlara aittir; bu yetki, Federal Anayasa Mahkemesi, bu Anayasada öngörülen federal mahkemeler ve eyaletlerin mahkemeleri aracılığıyla kullanılır.

Madde 93

[Federal Anayasa Mahkemesi]

(1) Federal Anayasa Mahkemesi, aşağıdaki konularda karar verir:

1. Bir yüksek federal organın veya bu Anayasa veya bir yüksek federal organın tüzümü tarafından özgü haklarla donatılmış diğer tarafların hak ve yükümlülüklerinin kapsamı konusundaki uyuşmazlıklar dolayısıyla bu Anayasanın yorumu hakkında;
2. Federal Hükümetin, bir eyalet hükümetinin veya Federal Meclis üyelerinin dörtte birinin isteği üzerine, Federal hukuk veya eyalet hukukunun asli veya ekli bakımından bu Anayasaya veya eyalet hukukunun sair federal hukuka uygunluğu konusundaki görüş ayrılıkları veya kuşku halinde;
- 2 a. Federal Konseyin, bir eyalet hükümetinin veya parlamentosunun baskı üzerine, bir yasanın 72. maddenin 2. fıkrasının varsayımlarına uyup uymadığına;
3. Federasyon ve eyaletlerin hak ve yükümlülükleri, özellikle federal hukukun Federasyon adına eyaletlerce yürütülmesi ve Federasyon nezaretinin uygulanmasından çıkan görüş ayrılıkları konusunda;
4. Federasyonla eyaletler arasında, eyaletlerin kendi aralarında veya başka bir yasa yolu bulunmadığı takdirde bir eyalet içinde çıkan kamu hukuku uyuşmazlıkları konusunda;
- 4 a. Kamu makamlarınca kendi temel haklarından birinin veya 20. maddenin 4. fıkrasında, 33, 38, 101, 103 ve 104. maddelerde temin edilmiş haklarından birisinin ihlal edildiğini iddia eden herkesin yaptığı Anayasa ihlali konusunda;

- (2) Federal bir yasa, Anayasa Mahkemesinin kurulu ve yargılama usulünü düzenler ve kararlarının hangi hallerde yasa gücünde olacağını belirtir. Yasa, Anayasa ikametini bütün yasa yollarının tükenmesine bağlayabilir ve kabulü için özel bir usul öngörebilir.

Madde 95

[Federasyonun yüksek mahkemeleri, Ortak Daire]

- (1) Federasyon adli, idari, vergi, i ve sosyal yargı kısımları için, en yüksek mahkemeler olarak Federal Temyiz Mahkemesi, Federal Daire Mahkemesi, Federal Vergi Mahkemesi, Federal İ Mahkemesi ve Federal Sosyal Mahkemesini kurar.
- (2) Bu mahkemelere yargıçların atanmasına, yetkili Federal Bakan, ilgili yargı kısmının konusunda yetkili eyalet bakanlarından ve aynı sayıda Federal Meclis tarafından seçilen üyelerden oluşan bir yargıçlar seçim komisyonu ile birlikte karar verir.
- (3) Yargı içtihatlarının birleştirilmesini sağlamak üzere 1. fıkrada sayılan mahkemelerden bir Ortak Daire kurulacaktır. Konunun ayrıntılarını federal bir yasayla düzenlenir.

Madde 96

[Federasyonun diğer mahkemeleri]

- (1) Federasyon, sınıfl hakların korunması için bir federal mahkeme kurabilir.
- (2) Federasyon, silahlı güçler için askeri ceza mahkemelerini federal mahkeme olarak kurabilir. Bu mahkemeler, ancak ulusal savunma halinde ve yalnız yabancı ülkelere gönderilmiş veya savaş gemilerine bindirilmiş silahlı güçler üyeleri hakkında ceza kovuşturmasını yapabilir. Konunun ayrıntılarını federal bir yasayla düzenlenir. Bu mahkemeler, Federal Adalet Bakanlığının görev alanına bağlıdır; bunların asıl üyeleri, yargıçlık yeterliliğine sahip olmalıdırlar.
- (3) 1. ve 2. fıkralarda sayılan mahkemelerin üst mahkemesi, Federal Temyiz Mahkemesidir.

- (4) Federasyon, kendisine kamu görevleri dolaylı olarak olan görevliler için, disiplin ve itirazları için federal mahkemeler kurabilir.
- (5) 26. maddenin 1. fıkrasındaki konularda ve devletin güvenliğinin korunmasıyla ilgili ceza davaları için, Federal Konseyin onayına bağlı olarak bir yasa, eyalet mahkemelerinin Federasyon adına yargı yetkisini kullanmalarını öngörebilir.

Madde 97

[Yargıçların bağımsızlığı]

- (1) Yargıçlar bağımsızdırlar ve ancak yasaya bağlıdırlar.
- (2) Kesin ve asıl görevli olarak kadroya atanan yargıçlar görev sürelerinin sona ermeden ve arzularına aykırı olarak ancak mahkeme kararıyla ve ancak yasaların öngördüğü nedenlerle azledilebilir veya sürekli veya geçici olarak istifa ettirilebilir, başka bir yere atanabilir veya emekliye ayrılabilirler. Yasa, yasal boyu atanmış yargıçların emekliye ayrılacakları yaş sınırını tespit eder. Mahkemelerin kurulu veya yargı çevresinin değiştirilmesi halinde, yargıçlar, mahkemeleri kesintisiz verilmek koşuluyla, başka bir mahkemeye atanabilir veya görevden alınabilirler.

Madde 98

[Federasyon ve eyaletlerde yargıçların hukuki statüsü]

- (1) Federal yargıçların hukuki statüsü özel bir federal yasayla düzenlenir.
- (2) Federal bir yargıcın görev sırasında veya dışında, Anayasanın temel ilkelerine veya bir eyaletin anayasal düzenine aykırı hareket etmesi halinde, Federal Meclisin tavsiyesi üzerine, Anayasa Mahkemesi üçte iki çoğunlukla onun başka bir göreve atanmasına veya emekliye sevkine karar verebilir. Kasıtlı bir ihlal halinde azle karar verilebilir.
- (3) Eyaletlerdeki yargıçların hukuki statüleri, 74. maddenin 1 fıkrası 27. numaralı bendi aksini öngörmediği müddetçe özel eyalet yasalarıyla düzenlenir.

- (4) Eyaletler, eyaletlerdeki yargıçların atamalarını, eyalet adalet bakanının bir yargıçlar seçim komisyonu ile ortakla a kararlar tıraca nını belirtebilir.
- (5) Eyaletler, eyalet yargıçları için 2. fıkraya uygun bir hüküm koyabilirler. Yürürlükteki eyalet anayasa hükümleri saklıdır. Bir yargıç hakkında kamu davasının açılması konusunda verilecek karar Federal Anayasa Mahkemesine aittir.

Madde 99

[Eyaletlerde anayasa uyu mazlıkları]

Bir eyalet yasası, eyalet içindeki anayasa uyu mazlıkları hakkında karar vermeyi Federal Anayasa Mahkemesine, eyalet hukukunun uygulanması söz konusu olan i lerde hüküm vermeyi ise, 95. maddenin 1. fıkrasında adı geçen yüksek mahkemelere son karar mercii olarak bırakabilir.

Madde 100

[Norm denetimi]

- (1) Bir mahkeme, geçerli olup olmaması hükme tesir edecek bir yasayı anayasaya aykırı bulursa, davayı geri bırakır ve, eyalet anayasasına aykırılık halinde, eyaletin anayasa uyu - mazlıkları için yetkili mahkemesine, Federal Anayasaya aykırılık halinde ise Federal Anayasa Mahkemesine, ilgili konuda karar vermek üzere ba vurur. Bu hüküm, eyalet hukukunun bu Anayasaya aykırı olması veya bir eyalet yasasının federal bir yasayla ba da tırılmaması halinde de uygulanır.
- (2) Bir davada, devletler hukukunun federal hukukun tamamlayıcı bir parçası olup olmadı nının, ki iler için do rudan do ruya haklar ve yükümlülükler do urup do urmadı nının (madde 25) ku kulu olması halinde, mahkemenin Federal Anayasa Mahkemesine karar vermek üzere ba vurması zorunludur.
- (3) Bir eyaletin anayasa mahkemesinin, Anayasanın yorumunda Federal Anayasa Mahkemesinin veya di er bir eyalet anayasa mahkemesinin görü ünden sapmak istemesi halinde, eyalet anayasa mahkemesinin, Federal Anayasa Mahkemesine karar vermek üzere ba vurması zorunludur.

Madde 101

[stisnai mahkemelerin kurulması yasa ı]

- (1) stisnai mahkemeler kurulamaz. Hiç kimse, yasayla tabii oldu u yargıçtan ba ka bir yargıç önüne çıkarılamaz.
- (2) Özel konular için mahkemeler ancak bir yasayla kurulabilir.

Madde 102

[Ölüm cezasının kaldırılması]

Ölüm cezası kaldırılmı tır.

Madde 103

[Sanı ın temel hakları]

- (1) Herkes, mahkemede, yasal usule göre dinlenmek hakkına sahiptir.
- (2) Bir eylem, ancak i lenmesinden önce cezası yasayla belirlendi i takdirde cezalandırılabilir.
- (3) Hiç kimse, genel ceza yasalarına göre, aynı eylemden dolayı, birden fazla cezalandırılmaz.

Madde 104

[Özgürlüklerin kısıtlanmasında hakların güvencesi]

- (1) Ki inin özgürlü ü, ancak usulüne uygun olarak çıkarılmı bir yasayla ve o yasada öngörülen ekillere uymak suretiyle kısıtlanabilir. Tutuklanan ki ilere ne ruhi ne de bedeni kötü davranı ta bulunulamaz.
- (2) Özgürlü ün kısıtlanmasına ve bunun süresine ancak mahkeme karar verebilir. Mahkeme kararına dayanmayan her çe it özgür kısıtlanmasında derhal bir mahkeme kararı alınmalıdır. Polis, kendi yetkisine dayanarak, hiç kimseyi, yakaladı ı günün bitiminden sonra göz altında tutamaz. Konunun ayrıntıları yasayla düzenlenir.
- (3) Cezalandırılmasını gerektiren bir eylem üphesiyle geçici olarak yakalanan herkes, en geç yakalanmasını izleyen gün yargıç önüne çıkarılıp yargıç tarafından kendisine yakalanma nedenlerini bildirilir, sorgudan çekilir ve itirazları için kendisine fırsat verilir. Yargıç, ilgiliyi gerekçeli bir tutuklama emriyle tutuklar veya serbest bırakır.

- (4) Özgürlü ün kısıtlanması ve süresi konusundaki her mahkeme kararından, tutuklananın ailesi ferdinden birisi veya güvendi i bir ki i derhal haberdar edilir.

X.

Mali Rejim

Madde 104 a

[Giderlerin dağılımı, mali yardımlar]

- (1) Bu Anayasa aksini kararla tırmı olmadıkça, Federasyon ve eyaletlerden her biri, görevlerinin ifa edilmesi için gerekli olan giderleri üzerine alır.
- (2) Eyaletler Federasyon adına hareket ettiklerinden do an giderleri Federasyon yüklenir.
- (3) Nakit ödemeler öngören ve eyaletler tarafından uygulanan federal yasalar; nakit ödemelerin tamamen veya kısmen Federasyon tarafından kar ılanaca ını öngörebilir. Giderlerin yarısını veya daha fazlasını Federasyona yükleyen bir yasa, Federasyon adına uygulanır.
- (4) Eyaletlerin üçüncü ki ilere kar ı parasal edimlerin, para ile ölçülebilir aynı edimlerin veya hizmet edimlerinin yerine getirilmesine ili kin olarak yükümlülüklerinin kayna ını olu turan ve eyaletler tarafından kendi iç meselesi veya 3. fıkranın 2. cümlesi uyarınca federasyon adına uygulanan federal yasalar; eyaletler tarafından kar ılanması gereken giderler do urmakta ise, Federal Konseyin onayına sunulur.
- (5) Federasyon ve eyaletler kendi idari kurulu larının giderlerini kendi üzerlerine alırlar ve idarenin düzenli olarak i lemesinden birbirlerine kar ı sorumludurlar. Konunun ayrıntıları Federal Konseyin onayına ba lı federal bir yasayla düzenlenir.
- (6) Federasyon ve eyaletler, Almanya'nın devletlerüstü ve devletler hukukuna ili kin yükümlülük ihlallerine ili kin sonuçları devlet içi yetki ve görev dağılımı uyarınca payla acaklardır. Avrupa Birli i'nin devletlerarası mali ayarlamalarının maliyetlerini de Federasyon ve Eyaletler 15'e 85' oranlama ile payla acaklardır. Eyaletlerin tümü bu hallerde hep birlikte, eyaletlerin tamamına dü en paydan yüzde 35'lik payı kar ılayacak; toplam borçtan yüzde 50'lik payı ise bu borca yol açan eyaletler; daha önceden alınan kayna ın miktarına göre kar ılayacaklardır. Ayrıntılar, Federal Konseyin onayına ba lı federal bir yasayla düzenlenir.

Madde 104b

[Yatırımlar için mali yardımlar]

- (1) Anayasanın kendisine yasama yetkisi verdi i alanlarda Federasyon, eyalet ve belediye ile köylerin (belediye ile köy birliklerinin) çok önemli yatırımları için, eyaletlere gerekli mali yardımlarda bulunabilir. Bu yardımlar
  1. genel iktisadi dengedeki aksaklıkların giderilmesi veya
  2. Federasyonun topraklarındaki iktisadi güçteki denge farklılıkların giderilmesi veya
  3. iktisadi geli menin te viki amacıyla yapılabilir. Birinci cümle nin aksine olarak Federasyon, devletin kontrolü dı na çıkan ve devletin mali durumunu önemli ölçüde olumsuz etkileyen do al afet veya ola anüstü acil du rum hallerinde, herhangi bir kanun koyma yetkisi olma dan da mali yardımda bulunabilir.
- (2) Konunun ayrıntıları ve özellikle destek olunacak yatırımla rın çe itleri Federal Konseyin onayına ba lı federal bir ya sayla veya bütçe yasasına dayanan idari anla ma yoluyla düzenlenir. Kaynaklar süreli olarak tasarrufa sunulacak ve kullanımları düzenli zaman aralıkları ile denetlenecektir. Mali yardımlar; sürenin ba ından sonuna do ru azalan yıl lık tutarlar ekinde verilir.
- (3) Federal Meclis, Federal Hükümet ve Federal Konsey, ba - vuru halinde, tedbirlerin yürütülmesi ve hedef enen iyile - meler konusunda bilgi vermekle yükümlüdür.

Madde 105

[Vergide yasama yetkisi]

- (1) Gümrük ve mali tekeller konusunda inhisari yasama yetkisi Federasyona aittir.
- (2) Vergilerin gelirlerinin tamamen veya kısmen kendisine ait olması veya 72. maddenin 2. fıkrasındaki ko ulların bulun ması halinde, i bu vergiler konusunda Federasyonun yarı an yasama yetkisi vardır.

- (2 a) Eyaletler, bölgesel federal yasayla düzenlenen vergilerle aynı cinsten olmayan tüketim ve sarf vergileri konusunda yasama yetkisine sahiptirler. Aynı ekinde gayrimenkul alım vergisinde vergi oranını belirleme yetkisine sahiptirler.
- (3) Gelirleri tamamen veya kısmen eyaletlere ve belediye ile köylere (belediye ile köy birliklerine) ait olan vergiler konusundaki federal yasalar, Federal Konseyin onayına ba lıdır.

Madde 106

[Vergi gelirlerinin dağılımı]

- (1) Mali tekelin ve a a ıdaki vergilerin gelirleri Federasyona aittir:
1. Gümrükler;
  2. 2. fıkraya göre eyaletlere, 3. fıkraya göre Federasyon ve eyaletlere ortakla a veya 6. fıkraya göre belediye ile köylere ait olmadığı takdirde tüketim vergileri;
  3. Karayollarında e ya ta ıma vergileri; motorlu ta ıt vergileri ve motorlu ula ım araçlarından alınan sair traf k vergileri,
  4. Sermaye dola ım vergileri, sigorta ve poliçe vergileri;
  5. Bir defa ödenmek üzere konan varlık vergileri ve eyaletler arası mali yüklerin dengele tirilmesi için konan vergiler;
  6. Gelir ve kurumlar vergisini tamamlayan ek vergi;
  7. Avrupa Toplulu u çerçevesinde konan vergiler;
- (2) A a ıdaki vergilerin gelirleri eyaletlere aittir:
1. Varlık vergisi;
  2. Veraset vergileri;
  3. 1. fıkraya göre Federasyona veya 3. fıkraya göre Federasyon ve eyaletlere ortakla a ait olmadığı takdirde dola ım vergileri;
  4. Bira vergisi;
  5. Kumarhane vergisi.
- (3) 5. fıkraya göre ince gelir vergisinin gelirleri ve 5 a fıkrasının göre ince katma de er vergisinin gelirleri belediye ile köylere tahsis edilmedikçe, gelir vergisi, kurumlar vergisi ve katma de er vergisinin gelirleri ortakla a Federasyon ve eyaletlere aittir (ortak vergiler). Gelir vergisi ve kurumlar

vergisinin gelirleri Federasyon ve eyaletler arasında yarı yarıya bölümlenir. Federasyon ve eyaletlerin katma değer vergisindeki payları, Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasayla tespit edilir. Bu tespit aşağıdaki ilkelere göre yapılır:

1. Cari gelirlerin çerçevesinde, Federasyon ve eyaletler eşit olarak kendilerine düşen gerekli giderlerinin karşılanması hakkına sahiptirler. Bu bağlamda, giderlerin miktarı bir kaç yıllık mali bir planlama gözetilerek hesaplanır.
2. Federasyon ve eyaletlerin mali yüklerin karşılamaya ihtiyaçları, adil bir dengenin kurulması, vergi yükümlülerin haddinden fazla yük altında bırakılmaması ve Federasyon topraklarındaki yaşam koşullarının yeknesaklığı sağlamak amacıyla ayarlanır.

Ayrıca, Federasyon ve eyaletlerin katma değer vergisindeki paylarının tespitinde, 1 Ocak 1996 tarihinden itibaren çocukların gelir vergisi mevzuatında dikkate alınması dolayı eyaletlerin ulaştıkları vergi kayıpları da gözetilir. Ayrıntıları 3. cümle gereğince federal bir yasayla düzenlenir.

- (4) Federasyon ve eyaletlerin gelir ve giderleri arasındaki oranı hissedilir biçimde denetimi takdirde, Federasyon ve eyaletlerin katma değer vergisindeki payları yeniden tespit edilir; bu bağlamda, 3. fıkranın 5. cümlesi gereğince katma değer vergisindeki payların tespitine dahil edilen vergi kayıpları dikkate alınmaz. Federal bir yasayla eyaletlere ek giderler yüklendiği veya gelirlerin kesildiği takdirde, bu fazla yük, kısa bir süreyle sınırlı olmak üzere, Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasayla Federasyonun bazı mali kaynaklarının havalesiyle giderilebilir. Yasada, havale miktarının tespiti ve eyaletlere dağıtım ilkeleri düzenlenir.
- (5) Belediye ile köylere gelir vergisi gelirlerinden bir pay düşer; bu pay eyaletler tarafından belediyelere, nüfuslarının gelir vergisi ödemeleri ölçüde aktarılır. Konunun ayrıntıları, Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasayla düzenlenir. Yasa, belediyelerin, kendi payları için tarh kurlarını tespit edebilecekleri öngörebilir.
- (5 a) Belediye ile köyler, 1 Ocak 1998 tarihinden itibaren katma değer vergisinden pay alırlar. Pay, eyaletler tarafından be-

diye ve köylere ekonomi ve yere göre tespit edilen bir ölçüye dayanarak iletilir. Ayrıntılar, Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasayla düzenlenir.

- (6) Arazi ve ticari işletme vergilerinin gelirleri belediye ve köylere, bölgesel tüketim ve sarf vergilerinin gelirleri belediye ile köylere veya eyalet yasalarındaki ölçüler oranında belediye ile köy birliklerine aittir. Belediye ile köylere, yasalar çerçevesinde gerçek vergilerin tarh kurallarını tespit etme hakkı verilir. Bir eyalette belediye veya köy idaresi bulunmadık takdirde, arazi ve ticari işletme vergileri ve bölgesel tüketim ve sarf vergilerinin gelirleri eyalete aittir. Federasyon ve eyaletler, ticari işletme vergisi gelirlerinin taksimine katılabilirler. Taksim ayrıntılarını, Federal Konseyin onayını gerektiren federal yasayla düzenlenir. Eyalet yasalarındaki ölçüler oranında, arazi ve ticari işletme vergileri ile gelir vergisi ve katma değer vergilerindeki belediye ile köy payları, taksim işletmelerine esas olarak alınabilir.
- (7) Ortak vergilerin gelirinin tümünden, eyaletlerin payından belediye ile köy ve belediye ile köy birliklerine, eyalet yasaları tarafından tespit edilen belirli bir yüzde aktarılır. Ayrıca eyalet yasaları, eyalet vergilerinin gelirinden belediye ile köylerin (belediye ile köy birliklerinin) paylarını ve miktarını tespit ederler.
- (8) Federasyonun, münferit eyaletler veya belediye ile köylerde (belediye ile köy birlikleri) kendilerinin giderlerini arttıracak veya gelirlerini azaltacak özel tesislerin kurulmasına sebep vermesi dolayı eyaletler veya belediye ile köylere (belediye ile köy birliklerine) düzenlenmiş yüklerin kendileri tarafından karşılanması beklenemiyorsa, Federasyon gerekli denkleştirmeyi sağlar. Bu tesislerin kuruluşuyla ilgili olarak üçüncü kişiler tarafından ödenen tazminatlar ve bu eyalet veya belediye ile köylerin edindikleri mali menfaatler denkleştirmede gözönünde tutulur.
- (9) Eyaletlerin bu maddedeki anlamda gelir ve giderleri, belediye ile köylerin (belediye ile köy birliklerinin) gider ve gelirlerini de ifade eder.

Madde 106 a

[Kamu banliyö ula ımı]

1 Ocak 1996 tarihinden itibaren kamu banliyö ula ımı için, Federasyonun vergi gelirlerinden bir tutar eyaletlere ayrılır. Ayrıntılar, Federal Konseyin onayına ba lı federal bir yasayla düzenlenir. 1. cümledeki tutar, 107. maddenin 2. fıkrasında öngörülen mali denkle tirmede dikkate alınmaz.

Madde 106b

[Motorlu ta ıt vergisinde eyaletlere ait pay]

1 Temmuz 2009 tarihinden itibaren motorlu ta ıt vergisinin Federasyona devredilmesi nedeniyle Federasyonun vergi gelirlerinden bir tutar eyaletlere ayrılır. Ayrıntılar, Federal Konseyin onayına ba lı federal bir yasayla düzenlenir.

Madde 107

[Vergi gelirlerinin dağıtım ı – eyaletlerarası mali denkle tirme – ek tahsisler]

- (1) Eyalet vergilerinin geliri ve gelir vergisi ve kurumlar vergisi gelirlerindeki eyaletler payı, kendi bölgelerinde maliye idarelerince tahsil edilen oranda ilgili eyaletlere aittir (yerel gelir). Federal Konseyin onayına ba lı federal bir yasa, kurumlar ve ücretten gelir vergileri için sınırlanma ve yerel gelirin payla tırılmasının ekil ve kapsamı konusunda ayrıntılı hükümler koyar. Yasa, di er vergiler için de sınırlanma ve yerel gelirin payla tırılmasının ekil ve kapsamı konusunda da hükümler koyabilir. Katma de er vergisinin gelirindeki eyaletler payı, ilgili eyaletlere nüfusları oranında aittir; bununla beraber eyalet vergilerinden, gelir ve kurumlar vergilerinden ve madde 106b'de düzenlenen vergilerden gelen gelirin en fazla dörtte birine kadar bir bölümü, Federal Konseyin onayına ba lı federal bir yasayla, ki i ba ına di er eyaletler ortalamasının altında gelir edinen eyaletler için ek pay olarak öngörülebilir. Gayrimenkul alım vergisinde buna vergi gücü de dahil edilir.
- (2) Yasayla, eyaletlerin farklı mali güçlerinin dengelenmesi sağlanır; bu ba lamda belediye ile köylerin (belediye ve köy

birliklerinin) mali güç ve gereksinmeleri de göz önüne alınır. Dengeleme isteyebilecek durumunda olan eyaletlerin talepleri ile dengeleme yükümlüsü olan eyaletlerin yükümlülüklerinin ko ulları ve dengeleme tutarlarının ölçü ve oranları yasayla düzenlenir. Yasa, Federasyonun kendi olanaklarından, zayıf eyaletlere genel mali gereksinmelerinin karşılanması için ek yardımlarda bulunabileceğini de belirtebilir.

Madde 108

[Federal ve eyalet maliye idaresi – vergi mahkemeleri]

- (1) Gümrükler, mali tekeller, federal yasayla düzenlenen ithal katma değer vergisi dahil tüketim vergileri, 1 Temmuz 2009 tarihinden itibaren motorlu taşıt vergileri ve motorlu ulaşıma araçlarından alınan sair trafik vergileri ile Avrupa Toplulukları çerçevesindeki vergiler federal mali makamlarca yönetilir. Bu makamların kuruluşu federal bir yasayla düzenlenir. Orta dereceli makamların yöneticileri eyalet hükümetleriyle anlaşarak atanırlar.
- (2) Diğer vergiler eyalet mali makamlarınca yürütülür. Bu makamların kuruluşu ve görevlilerinin yeknesak seçimi, Federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasayla düzenlenebilir. Orta dereceli makamların yöneticileri, Federal hükümetle anlaşarak atanırlar.
- (3) Gelirleri tamamen veya kısmen Federasyona ait olan vergilerine bakan eyalet mali makamları, Federasyon adına hareket ederler. 85. maddenin 3. ve 4. fıkraları, Federal Maliye Bakanının Federal Hükümetin yerinin alması koşuluyla uygulanır.
- (4) Vergilerin idaresinde, vergi yasalarının ifasının esaslı şekilde kolaylaştırılması veya iyileştirilmesi amacıyla, federal Konseyin onayına bağlı federal bir yasa, federal maliye idaresi ile eyalet maliye idaresi arasında bir işbirliğini veya 1. fıkradaki vergilerine eyalet mali makamları ve diğer vergilerine Federasyon mali makamlarının bakmasını öngörebilir. Sadece belediye ve köylere (belediye ve köy birliklerine) iletilecek olan vergilerde, eyalet mali makam-

larına ait olan idare yetkileri tamamen veya kısmen belediye ve köylere (belediye ve köy birliklerine) devredilebilir.

- (5) Federal mali makamlarınca uygulanacak usuller, federal bir yasayla düzenlenir. Eyalet mali makamları ve 4. fıkranın 2. cümlesindeki hallerde belediye ve köyler (belediye ve köy birlikleri) tarafından uygulanacak usuller ise, Federal Konseyin onayına ba lı federal bir yasayla düzenlenir.
- (6) Vergi yargısı, federal bir yasayla yeknesak olarak düzenlenir.
- (7) Federal Hükümet, vergi idaresi eyalet mali makamlarına veya belediye ile köylere (belediye ve köy birliklerine) ait bulundu u ölçüde Federal Konseyin onayını almak artıy la, genel idari hükümler çıkartabilir.

Madde 109

[Federasyon ve eyaletlerde bütçe yönetimi]

- (1) Federasyon ve eyaletler, bütçe rejimlerinde özerk olup birbirlerine ba lı de ildirler.
- (2) Federal Almanya Cumhuriyetinin Avrupa Birli i'nin, kurulu antla masının 104. maddesi uyarınca bütçe disiplininin yerine getirilmesine ili kin düzenlenen hukuki i lemlerden do an yükümlülükleri, Federasyon ve eyaletler tarafından birlikte yerine getirilecektir.
- (3) Federasyon ve eyaletlerin bütçeleri, kural olarak kredilerden olu an gelirler hariç olmak üzere denkle tirilmelidir. Federasyon ve eyaletler, normal durumun aksine olu an konjonktür geli imlerinin etkilerini simetrik olarak dikkate alacak düzenlemeler ile devletin kontrolü dı ına çıkan ve devletin mali durumunu önemli ölçüde olumsuz etkileyen do al afet veya ola anüstü acil durum halleri nedeniyle olu an ini ve çıkı ları göz önüne alacak istisnai düzenlemeler, yapabilir. stisnai bir düzenleme halinde, buna uygun bir geri ödeme düzenlemesi de yapılmalıdır. Federasyonun bütçesi konusundaki ayrıntılı düzenleme, madde 115 çerçevesinde kredi gelirlerinin nominal gayri saf yurtiçi hasılanın yüzde 0,35'ini a maması halinde birinci cümleye uygun olarak yapılmı sayılır. Eyaletlerin bütçesi konusundaki ayrıntılı düzenleme, kredi gelirlerine izin veril-

memesi halinde birinci cümleye uygun olarak yapılmı sayılarak, eyaletler tarafından kendi anayasal yetkileri çerçevesinde yapılacaktır.

- (4) Federal Konseyin onayına ba lı ve Federasyon ve eyaletler için aynı derecede geçerli olan federal bir yasayla, bütçe hukuku, konjunktürü gözeten bütçe uygulanması ve birden fazla yılı kapsayan mali planlar konusunda temel ilkeler tespit edilebilir.
- (5) Avrupa Birli i'nin Birli in kurulu una ili kin antla manın 104. maddesi uyarınca bütçe disiplininin yerine getirilmesine ili kin yaptırımlar, Federasyon ve eyaletler tarafından 65'e yüzde 35 ekinde üstlenilecektir.

Madde 109 a

[Bütçe için acil durum halleri]

Bütçe acil durumlarını önlemek için federal bir yasa, Federal Konseyin de onayına ba lı olarak, a a ıdaki düzenlemeleri yapar:

1. Federasyon ve eyaletlerin bütçe ekonomisinin ortak bir kurul aracılı ı ile sürekli olarak denetlenmesi (stikrarlılık Kurulu),
2. tehdit eden bir bütçe acil durumunun tespit edilebilmesinin artları ve buna ili kin prosedür,
3. bu durumu engellemek için onarım programlarının olu turulması ve bunların uygulanması için gerekli ilkeler.

stikrarlılık kurulunun kararları ve bu kararların dayana ı olan danı ma belgeleri kamuya duyurulmalıdır.

Madde 110

[Federasyonun bütçe planlaması]

- (1) Federasyonun bütün gelir ve giderleri bütçede gösterilir. Federal i letmelerde ve özel mallarda yalnız gelir ve giderler gösterilebilir. Bütçe, gelir ve giderler bakımından denkle tirilir.
- (2) Bütçe, bir veya birkaç hesap yılı için yıllara göre bölünerek, ilk hesap yılının ba lamasından önce bütçe yasasıyla tespit

edilir. Bütçe planının bazı kısımlarının farklı dönemler için geçerli olup yıllara göre bölünebilece i öngörülebilir.

- (3) 2. fıkranın 1. cümlesine göre hükümet tarafından hazırlanan yasa tasarıları ile bütçe yasasının ve bütçe planının de i tirilmesine ili kin tasarılar, aynı anda Federal Konseye ve Federal Meclise sunulur; Federal Konsey, tasarılar hakkında altı haftalık bir süre içinde, de i iklik tasarılarında ise üç hafta içinde görü ünü bildirebilir.
- (4) Bütçe yasasına, ancak yasanın kabul edildi i dönemle sınırlı olarak, Federasyonun gelir ve giderleri konusunda hükümler konulabilir. Bütçe yasası, hükümlerinin yalnız gelecek bütçe yasasının ilanıyla veya 115. maddeye göre yetki verilmesi halinde, daha sonraki bir tarihte yürürlükten kalkacağını öngörebilir.

Madde 111

[Bütçenin tespitine kadar giderler]

- (1) Bir hesap yılının kapanmasından önce, gelecek yıl için bütçe planının yasayla tespit edilmemesi, Federal Hükümet, yasanın yürürlü e girmesine kadar a a ıdaki gerekli harcamaları yapabilir:
  - a) Yasalara göre kurulan kurumların i lenmesini ve yasayla kararla tırılan önlem ve i lemlerin yerine getirilmesini sa lamak için;
  - b) Federasyonun hukuki yükümlülüklerini yerine getirmek için,
  - c) Önceki bir yılın bütçesinde ödenekler kabul edilmi oldu u takdirde, in aat i lerini, tedarik ve sair hizmetleri devam ettirmek veya bu amaçla yardımları sürdürmek için;
- (2) 1. fıkrada sayılan giderler, özel yasalara dayanan gelirler, vergiler, resimler ve di er kaynaklardan veya i letme ihtiyatlarından elde edilen gelirlerle kar ılanamadı ı takdirde, Federal Hükümet, ekonominin yönetilmesinin devamlılı ı sa lamak için gerekli olan ve önceki bütçenin dörtte birini geçmeyen parayı kredi yoluyla temin eder.

Madde 112

[Bütçeyi a an harcamalar]

Plan üstü ve plan dışı harcamalar; Federal Maliye Bakanının iznine bağlıdır. Bu izin, ancak önceden öngörülemeyen ve kaçınılmaz bir gereksinime dolayısıyla verilebilir. Konunun ayrıntılarını federal bir yasayla düzenlenir.

Madde 113

[Ödenek artırılması; yeni ödenekler]

- (1) Federal Hükümetçe teklif edilen bütçe planındaki giderleri arttıran veya yeni giderler gerektiren veya gelecekte yeni giderler öngören yasalar; Federal Hükümetin onayına bağlıdır. Aynı hüküm, gelir azalmasına neden olan veya gelecekte buna sebep verecek yasalar için de uygulanır. Federal Hükümet, Federal Meclisten bu gibi yasaların görüşülmesine ara verilmesini isteyebilir. Bu halde, Federal Hükümet, görüşünü altı hafta içinde Federal Meclise bildirir.
- (2) Federal Hükümet, Federal Meclisin, yasayı kabul etmesinden sonraki dört hafta içinde yeniden karar almasını isteyebilir.
- (3) Yasanın 78. maddeye göre kabul edilmiş olması halinde, Federal Hükümet, ancak önceden 1. fıkranın 3. ve 4. cümlelerine veya 2. fıkraya göre gerekli inleme girişimiyle ve ancak altı hafta içinde onayını vermesini reddedebilir. Bu sürenin bitiminde, onayı verilmiş sayılır.

Madde 114

[Hesap verme, Sayı tay]

- (1) Federal Maliye Bakanı, Federal Hükümetin ibrası için Federal Meclis ve Federal Konseye bütün gelirler ve giderler, hazinenin malları ve borçları konusunda arkadan gelen mali yıl içinde hesap vermek zorundadır.
- (2) Üyeleri yargıç bağımsızlığına sahip olan Federal Sayı tay, hesap ve bütçenin iktisadi yerindeliği ve usule uygunluğunu denetler. Federal Hükümet ile Federal Meclis ve Federal Konseye her yıl rapor verir. Federal Sayı tayın diğer yetkileri federal bir yasayla düzenlenir.

Madde 115

[Krediler]

- (1) Kredilerin alınması ile gelecek mali yıllarda giderlere sebep verebilecek kefaletler; garantiler veya diğer teminatların üstlenmesi, federal bir yasayla verilen ve miktar itibariyle belirli veya belirlenebilir bir yetkiye bağlıdır.
- (2) Gelirler ve giderler, kural olarak kredilerden oluşan gelirler hariç olmak üzere denkleştirilmelidir.

Kredi gelirlerinin nominal gayri saf yurtiçi hasılanın yüzde 0,35'ini aşmaması halinde, bu kurala uyulmuştur. Buna ek olarak normal durumun aksine oluşan konjonktür gelirlerinin etkileri nedeniyle oluşan ve çıkışlar bütçede simetrik olarak dikkate alınmalıdır. 1, 2 ve 3. cümlelerde düzenlenen caiz olan kredi üst sınırının üzerindeki fazla kredi alımları bir kontrol hesabında tutulacak; bunların nominal gayri saf yurtiçi hasılanın yüzde 1,5'lik ekinde aşmaması halinde, bu krediler konjonktüre uygun olarak iade edilecektir. Ayrıntılar, özellikle finansal ilemlerden kaynaklanan gelir ve giderlerin düzenlenmesi, konjonktür gelirinin göz önüne alınarak ve konjonktür düzenleme prosedürü esas alınarak yıllık net kredi alımlarında üst sınırın tespiti; caiz olan üst sınırın üzerindeki fazla kredi alımlarının kontrolü ve denkleştirilmesi konuları Federal bir yasa ile düzenlenir. Devletin kontrolü dışına çıkan ve devletin mali durumunu önemli ölçüde olumsuz etkileyen doğal afet veya olağanüstü acil durum hallerinde, bu kredi üst sınırlarını Federal Meclis üyelerinin çoğunluğunun verdiği bir karar ile aşılabılır. Bu karar geri ödeme planını da içermelidir. Altıncı cümle uyarınca alınan kredilerin geri ödenmesi makul bir süre içinde yapılmalıdır.

Xa.

Savunma Hali

Madde 115 a

[Savunma halinin tespiti]

- (1) Federasyon toprakları silahlı bir saldırıya u radı ını veya böyle bir saldırının pek yakın oldu unu (savunma hali) Federal Meclis Federal Konseyin onayıyla tespit eder. Bu tespit, Federal Hükümetin önerisi üzerine ve verilen oyların üçte iki ço unlu unu ve en az Federal Meclisin üyelerinin ço unlu uyla yapılır.
- (2) Durumun üpheye yer vermeden derhal hareket edilmesini gerektirmesi ve Federal Meclisin tam zamanında toplanmasında a ılmaz engellerin bulunması veya karar için yeter sayının bulunamaması hallerinde bu tespiti, verilen oyların üçte ikisinin ço unlu uyla ve en az üyelerinin ço unlu uyla, Ortak Komisyon yapar.
- (3) Tespit, Federal Cumhuriyet Kanununun, 82. madde gere ince Federasyonun Resmi Gazetesinde ilan edilir. Bunun zamanında mümkün olmaması halinde, ilan ba ka bir yer ve e kilde yapılabilir; ancak bu ilan, ko ullar izin verir etmez, Federasyon Resmi Gazetesinde yapılır.
- (4) Federasyon topraklarının silahlı bir saldırıya u rması ve yetkili Federasyon organlarının 1. fıkranın 1. cümlesi gere ince durumu tespit edecek halde olamamaları halinde, bu tespit, saldırının ba ladı ı anda yapılmı ve ilan edilmi sayılır. Federal Cumhuriyet Kanunu, ko ullar izin verir etmez, bu anı ilan eder.
- (5) Savunma halinin tespitinin ilan edilmesinden sonra, Federasyon topraklarına silahlı saldırı olursa, Federal Cumhuriyet Kanunu, Federal Meclisin onayıyla, savunma halinin varlı ı konusunda uluslararası hukuka ili kin açıklamalarda bulunabilir. 2. fıkrada yazılan durumlarda, Federal Meclisin yerine Ortak Komisyon geçer.

Madde 115b

[Savunma halinde kumanda yetkisi]

Savunma halinin ilanıyla birlikte, silahlı güçler üzerindeki emir ve kumanda yetkisi Federal Ba bakana geçer.

Madde 115c

[Savunma halinde Federasyonun yasama yetkisi]

- (1) Federasyon, savunma halinde, eyaletlerin yasama yetkisine giren konularda da yarı an yasama yetkisine sahiptir. Bu yasalar Federal Konseyin onayına ba lıdır.
- (2) Savunma halinin ko ulların gerektirdi i ölçüde, federal bir yasayla:
  1. Kamula tırmalarda tazminat geçici olarak, 14. madde nin 3 fıkrasının 2. cümlesinden farklı olarak düzenlenebilir;
  2. Özgürlük kısıtlamalarında 104. maddenin 2. fıkrasının 3. cümlesi ve 3. fıkrasının 1. cümlesinden farklı olarak, bir yargıcın normal zamanlardaki sürede harekete geçemedi i halinde, dört günü geçmeyen bir süre belirlenebilir.
- (3) Mevcut veya her an ba layabilecek bir saldırıya kar ı savunmanın gerektirdi i ölçüde, Federal Konseyin onayına ba lı federal bir yasayla, Federasyon ve eyaletlerin idare ve mali rejimleri, VIII, VIII a ve X. bölümlerden farklı olarak düzenlenebilir; ancak o halde, eyaletler, belediye ve köylerin ile belediye ve köy birliklerinin ya ama yetenekleri özellikle mali açıdan korunur.
- (4) 1. ve 2. fıkranın 1. bendine göre kabul edilen federal yasalar, uygulamalarına hazırlık olmak üzere, savunma halinin ilanından önce de uygulanabilir.

Madde 115 d

[Savunma halinde kısaltılmı yasama usulü]

- (1) Savunma halinde, Federasyonun yasama usulüne, 76. maddenin 2. fıkrası, 77. maddenin 1. fıkrasının 2. cümlesi ve 2 ila 4. fıkraları , 78. madde ve 82. maddenin 1. fıkralarından farklı olarak, 2. ve 3. fıkraların hükümleri uygulanır.
- (2) Federal Hükümetin ivedi olarak nitelendirdi i yasa tasarıları, Federal Meclise ile Federal Konseye aynı zamanda gönderilir. Federal Meclis ve Federal Konsey bu tasarıları derhal birlikte görü ürler. Federal Konseyin onayına ba lı bir yasa tasarısının kesinle mesi, onun oylarının ço unlu una

ba lıdır. Konunun ayrıntıları Federal Meclis tarafından kararla tırılan ve Federal Konseyin onayını gerektiren bir iç tüzük ile düzenlenir.

- (3) Yasalar 115 a maddenin 3. fıkrasının cümlesine uygun olarak ilan edilir.

Madde 115 e

[Ortak Komisyonun durumu ve görevleri]

- (1) Ortak Komisyon, savunma halinde, verilen oyların üçte iki ço unlu uyla ve en az üyelerinin ço unlu uyla Federal Meclisin vaktinde toplanmasını olanaksız kılan engeller bulundu unu veya yetersayısı olmadı ını tespit ederse, Ortak Komisyon, Federal Meclis ve Federal Konseyin yerine geçer ve onların yetki ve haklarını birlikte kullanır.
- (2) Anayasa, Ortak Komisyonun bir yasasıyla ne de i tirilebilir, ne de tamamen veya kısmen yürürlükten kaldırılabilir. Ortak Komisyon, 23. maddenin 1. fıkrasının 2. cümlesi, 24. maddenin 1. fıkrası ve 29. maddeye göre yasa kabul etmez.

Madde 115f

[Savunma halinde Federal Hükümetin ola anüstü yetkileri]

- (1) Federal Hükümet, savunma halinde ve ko ullar gerektirdi i takdirde:
1. Federal sınır muhafızlı ı güçlerini Federasyonun topraklarının tamamında kullanabilir;
  2. Federal idareden ba ka, eyalet hükümetlerine ve ivedi nitelendirdi i durumlarda eyalet idari makamlarına emir verebilir ve bu yetkiyi eyalet hükümetlerinin kendileri tarafından görevlendirilecek üyelerine devredebilir.
- (2) 1. fıkraya göre alınacak önlemler hakkında Federal Meclis, Federal Konsey ve Ortak Komisyona derhal bilgi verilir.

Madde 115g

[Savunma halinde Federal Anayasa Mahkemesinin statüsü ve görevleri]

Federal Anayasa Mahkemesinin ve yargıçlarının anayasal statüleri ve anayasal görevlerini yerine getirmeleri sınırlanamaz. Federal Anayasa Mahkemesi hakkındaki yasa, Ortak Komisyonun bir yasasıyla, ancak Federal Anayasa Mahkemesinin görüşüne göre de, bu mahkemenin işleri için gerekli olduğu ölçüde de değiştirilebilir. Federal Anayasa Mahkemesi, böyle bir yasanın kabulüne kadar mahkemenin işleri için gerekli önlemleri alır. Federal Anayasa Mahkemesi 2. ve 3. cümlelere göre kararlarını, hazır bulunan yargıçların çoğunluğuyla alır.

Madde 115h

[Savunma halinde seçim ve görev süreleri]

- (1) Federal Meclis ve eyalet meclislerinin savunma hali sırasında dolan seçim süreleri, savunma halinin bitiminden altı ay sonra sona erer. Federal Cumhurbaşkanının görev süresi savunma hali sırasında usulen bitiyorsa veya Federal Cumhurbaşkanının görevi savunma hali sırasında Federal Konsey Başkanına geçerse, bu görev savan halinin bitiminden dokuz ay sonra sona erer. Savunma hali sırasında görev süresini dolduran bir Federal Anayasa Mahkemesi üyesinin görev süresi, savunma halinin bitiminden altı ay sonra sona erer.
- (2) Federal Bakanın Ortak Komisyon tarafından yeniden seçilmesi gerekiyorsa, Ortak Komisyon, üyelerinin çoğunluğuyla yeni bir Federal Bakan seçer; Federal Cumhurbaşkanı Ortak Komisyona bu konuda öneride bulunur. Ortak Komisyon, ancak Federal Bakanı kendi üyelerinin üçte iki çoğunluğuyla bir halef seçmek suretiyle güvensizlik oyu verebilir.
- (3) Savunma halinin devamı süresince Federal Meclis feshedilemez.

Madde 115 i

[Eyalet hükümetlerinin ola anüstü yetkileri]

- (1) Federasyonun yetkili organları tehlikenin önlenmesi için gerekli tedbirleri alacak durumda bulunmazlarsa ve Federasyonun münferit bölgelerinde durumun kaçınılmaksızın derhal ve ba ımsız olarak harekete geçilmesini gerektirmesi halinde, eyalet hükümetleri veya bunlar tarafından belirtilen makamlar veya temsilcileri, kendi yetki çevrelerinde 115 f maddenin 1. fıkrasındaki anlamda önlem alabilirler.
- (2) 1. fıkraya göre alınan önlemler, Federal Hükümet tarafından ve, eyalet makamlarını ve alt dereceli federal makamları ilgilendiren hususlarda, eyaletlerin ba bakanları tarafından her zaman kaldırılabilirler.

Madde 115k

[Ola anüstü yasalar ve tüzüklerin yürürlü ü]

- (1) 115c, 115e, 115g maddelerine göre kabul edilen yasalar ve bu yasalara dayanarak çıkarılan tüzükler, yürürlükte oldukları sürece, kendilerine aykırı olan hukuku uygulamayı bırakırlar. Bu hüküm, 115c, 115e ve 115g maddelerine göre önceden kabul edilmi hükümlere kar ı geçerli de ildir.
- (2) Ortak Komisyonun kabul etti i yasalar ve bu yasalara dayanarak çıkarılan tüzükler, savunma halinin sona ermesinden altı ay sonra yürürlükten kalkarlar.
- (3) 91 a, 91 b, 104a, 106 ve 107. maddelerden farklı hükümler içeren yasalar, en fazla savunma halinin bitimini izleyen ikinci mali yılın sonuna kadar yürürlükte kalırlar; bunlar, savunma halinin sona ermesinden sonra, Federal Konseyin onayına ba lı federal bir yasayla VIIIa ve X. bölümlerdeki maddelere uyan hükümlere dönü türebilirler.

Madde 115l

[Ola anüstü yasaların yürürlükten kaldırılması, savunma halinin sona ermesi ve bar ı anılması]

- (1) Federal Meclis, Federal Konseyin onayıyla Ortak Komisyon tarafından kabul edilen yasaları her zaman yürürlükten kal-

dırabilir. Federal Konsey, Federal Meclisin bu konuda karar vermesini isteyebilir. Ortak Komisyonun veya Federal Hükümetin tehlikenin savu turulması için almı oldu u di er önlemler; Federal Meclis ve Federal Konseyin kararlarıyla kaldırılır.

- (2) Federal Meclis, Federal Konseyin onayıyla, Federal Cumhuriyetin ilan edilecek olan bir kararla, her zaman savunma halinin sona ermi oldu unu açıklayabilir. Federal Konsey, Federal Meclisin bu konuda karar vermesini isteyebilir. lan anındaki ko ullar ortadan kalkar kalkmaz, savunma halinin sona erdi i açıklanması zorunludur.
- (3) Barı akdine federal yasayla karar verilir.

XI.

Geçici ve Son Hükümler

Madde 116

Alman vatandaşlığı

- (1) Bu Anayasadaki anlamda Alman, diğer yasal düzenlemeler saklı kalmak üzere, Alman vatandaşlığına sahip olanlar veya Alman soyundan olup 31 Aralık 1937 tarihindeki Alman imparatorluğu sınırları içinde kabul edilmiş olan mülteci veya sürgün edilenler ile bunların eşi veya furuu.
- (2) 30 Ocak 1933 ve 8 Mayıs 1945 tarihleri arasında siyasi, ırkî veya dinî nedenlerle vatandaşlıktan çıkarılanlar ve bunların furuu, bavyuruları üzerine tekrar vatandaşlığına alınırlar. Bunlar, 8 Mayıs 1945'den sonra Almanya'da yerleştikleri ve aksine bir istekte bulunmadıkları takdirde vatandaşlıktan çıkarılmı sayılmazlar.

Madde 117

[3 ve 11. maddeler hakkında geçici hükümler]

- (1) 3. maddenin 2. fıkrasına aykırı olan yasalar, Anayasanın hükümlerine uygun hale getirilinceye, ancak en geç 31 Mart 1953 tarihine kadar geçerlidir.
- (2) Halen mevcut olan konut kısıtlı dolayısıyla dolaşım özgürlüğü sınırlandıran yasalar, federal bir yasayla kaldırılıncaya kadar yürürlükte kalırlar.

Madde 118

[Güney-Batının yeniden ekillendirilmesi]

Baden, Württemberg-Baden ve Württemberg-Hohenzollern eyaletlerini kapsayan bölgelerin yeniden düzenlenmesi, 29. madde hükümlerinden farklı olarak ilgili memleketlerin uzlaşmasıyla yapılabilir. Bir anlaşmaya varılmadık takdirde, yeniden düzenleme halkın sorulmasını öngören federal bir yasayla düzenlenir.

Madde 118 a

[Berlin ve Brandenburg eyaletlerinin yeniden düzenlenmesi]

Berlin ve Brandenburg eyaletlerini kapsayan bölgelerin yeniden düzenlenmesi, 29. madde hükümlerinden farklı ola-

rak, seçimlere katılma yetkisi olanların katılımıyla iki eyaletin anla masıyla yapılabilir.

Madde 119

[Mülteci ve sürgün edilenler]

Mülteci ve sürgün edilenler konularında Federal Hükümet, federal bir yasa çıkarılıncaya kadar, özellikle bunların eyaletlere da ıtımı konusunda, Federal Konseyin onayına ba lı yasa kuvvetinde karamame çıkarabilir. Ayrıca özel durumlarda Federal Hükümete münferit emirler verme yetkisi verilebilir. Emirler, gecikmesinde sakınca bulunmayan durumlard ında eyaletlerin en yüksek makamlarına verilir.

Madde 120

[gal masraf arı ve sava tan kaynaklanan yükler]

- (1) gal masraf arı ve sava sonucu olan di er iç ve dı yükler, federal yasalardaki ayrıntılı hükümlere dayanarak Federasyon tarafından kar ılıdır. Sava ın sonucu olan bu yüklerin 1 Ekim 1969 tarihine kadar federal yasalarla düzenlendi i ölçüde, Federasyon ve eyaletler bu yasalara uyularak masraf arı aralarındaki oranda kar ılırlar. Federal yasalarla düzenlenmemi ve bundan sonra da düzenlenmeyecek sava tan kaynaklanan yüklerin masraf arı, eyaletler, belediye ve köyler (belediye ve köy birlikleri) veya eyalet veya belediye ve köy görevlerini ifa eden di er makamlar tarafından 1 Ekim 1965 tarihine kadar kar ılınmı ise, Federasyon, bu tarihten sonra dahi, bu çe it masraf arı kar ılamakla yükümlü de ildir. Federasyon, i sızlık sigortası ve i sızlık yardımı dahil sosyal sigorta yüklerine yardımda bulunur. Sava sonucu olan yüklerin bu fıkra ile Federasyon ve eyaletlere taksiminde, sava sonucu do an tazminat iddiaları konusundaki yasal hükümleri saklı tutulmu tur.
- (2) Federasyonun masraf arı kar ıladı ı anda, gelirler Federasyona intikal eder.

Madde 120 a

[Yükümlülüklerin denkle tirilmesi]

- (1) Yükümlülüklerin denkle tirilmesi hakkındaki yasaların, Federal Konseyin onayıyla denkle tirme edimleri konusunda kısmen Federasyon, kısmen de eyaletler tarafından uygulanacağını, 85. maddeye göre Federasyon ve Federasyonun yetkili üst makamlarına ait olan yetkilerin tamamen veya kısmen Federal Tesviye idaresine devredilebileceğini belirtebilir. Federal Tesviye İdaresi bu yetkilerin kullanılmasında Federal Konseyin onayına muhtaç değildir. Talimatlarını, acil durumlar hariç eyaletlerin üst makamlarına (eyalet tesviye idarelerine) verir.
- (2) 87. maddenin 3. fıkrasının 2. cümlesi hükmü saklıdır.

Madde 121

[«Üyelerin ço unlu u» kavramı]

Bu Anayasada kullanılan Federal Meclis ve Federasyon Kongresi üyelerinin ço unlu u kavramıyla, yasal üye sayılarının ço unlu u ifade edilir.

Madde 122

[Yasama yetkilerinin yetkili organlara geçi i]

- (1) Federal Meclisin ilk toplanmasından itibaren yasalar, yalnız bu Anayasada tanımlı olan yasama organları tarafından kabul edilebilir.
- (2) Yetkileri 1. fıkraya göre sona eren yasa koyucu ve yasamaya mü avir olarak katılan kurullar, bu andan itibaren feshe dilmi sayılır.

Madde 123

[Anayasa öncesi hukuk ve devlet sözleşmeleri]

- (1) Federal Meclisin ilk toplanmasında yürürlükte bulunan hukuk, Anayasaya aykırı olmadığı sürece yürürlükte kalır.
- (2) Alman mparatorluğ u tarafından akdedilmiş olup, bu Anayasaya göre eyalet yasama organlarının yetkisine giren konulara ilişkin devletlerarası sözleşmeler, genel hukuk ilkelerine göre geçerli oldukları takdirde, ilgililerin bütün hak

ve itirazları saklı kalmak ko uluyla bu Anayasaya göre yetkili organlar tarafından yeni devletlerarası sözleşmeler akdedilinceye veya ihtiva ettikleri hükümlere göre ba ka türlü sona erinceye kadar geçerlidirler.

Madde 124

[İnhisari yasama konusundaki Anayasa öncesi hukuk]

Federasyonun inhisari yasama konularına ili kin yasalar, yürürlük alanlarında federal hukuk olur.

Madde 125

[Yarı an yasama konusundaki Anayasa öncesi hukuk]

Federasyonun yarı an yasama konularına ili kin yasalar;

1. bir veya birden fazla i gal bölgelerinde aynı ekilde geçerli oldu u,
2. 8 Mayıs 1945 ten sonra de i tirilen önceki mparatorluk hukuku bahse konu oldu u takdirde, kendi yürürlük alanında federal hukuk olur.

Madde 125 a

[15 11. 1994 tarihinden önceki Federal hukukun geçerlili i]

- (1) Federal hukuk olarak çıkartılmı , ancak 74. madde 1. Fıkranın de i tirilmesinden veya 84. madde 1. fıkranın 7. cümlesinin, 85. madde 1. fıkranın 2. cümlesinin veya 105. madde 2a fıkrasının 2. cümlesinin eklenmesi ya da 74a ve 75. maddelerinin ya da 98. maddenin 3. fıkrasının 2. cümlesinin iptali nedeniyle artık federal hukuk olarak çıkartılamayacak hukuk, Federal hukuk olarak geçerlili ini sürdürür. Ancak, bu hukukun yerini eyalet hukuku alabilir.
- (2) 72. maddenin 2. fıkrasının 15 Kasım 1994 kadar geçerli olan metnine dayanarak çıkartılmı olan ve fakat 72. maddenin 2. fıkrası nedeniyle artık federal hukuk olarak çıkartılamayacak hukuk, federal hukuk olarak geçerlili ini sürdürür. Bu hukukun yerini eyalet hukukununun alabilece i, federal bir yasaya belirlenebilir.

- (3) Eyalet hukuku olarak çıkartılmı ve fakat 73. maddenin de i tirilmesi nedeniyle artık eyalet hukuku olarak olarak çıkartılamayacak hukuk, eyalet hukuku olarak geçerlili ini sürdürür. Bu hukukun yerini federal hukuk alabilir.

Madde 125b

[Çerçeve kanunlarının yürürlü ü]

- (1) 75. maddenin 1 Eylül 2006 tarihine kadar geçerli olan metne ba lı olarak çıkartılmı olup bundan böyle federasyon hukuku olarak çıkartılabilecek olan düzenlemeler federasyon hukuku olarak geçerli olmaya devam edecektir. Bu çerçevede eyaletlerin yasama erkine ili kin yetki ve görevleri aynı ekilde kalacaktır. 72. madde 3. fıkrada 1. cümlede belirtilen alanlarda eyaletler bu düzenlemelere aykırı düzenlemeler getirebilirler; 72. madde 3. fıkrada 1. Cümlede 2, 5 ve 6 numaralı bentlerdeki alanlarda bu durum, Federasyonun 1 Eylül 2006 tarihinden itibaren yasama yetkisini kullanması halinde ve fakat 2 ve 5 numaralı bentlerdeki hallerde en geç 1 Ocak 2010 tarihinde, 6 numaralı bentteki hallerde ise en geç 1 A ustos 2008 tarihinde gerçekleşebilecektir.
- (2) Federal yasalarla 84. madde 1. fıkrada uyarınca 1 Eylül 2006 tarihinden önce geçerli olan metne ba lı olarak çıkartılan düzenlemelere eyaletler aykırı düzenlemeler getirebilirler; 31 Aralık 2008 tarihine kadar idari usullere ili kin düzenlemelerden ise, sadece 1 Eylül 2006 tarihinden itibaren söz konusu federal yasada idari usullere ili kin düzenlemelerin de i tirilmi olması halinde aykırı düzenlemelerin getirilmesi mümkündür.

Madde 125c

[Ortak görevler alanındaki düzenlemeleın devamı]

- (1) 91a maddesinin 2. fıkrası uyarınca ve 1. fıkrası 1 numaralı bendi ba lamında 1 Eylül 2006 tarihine kadar geçerli olan metne ba lı olarak çıkartılan düzenlemeler; 31 Aralık 2006 tarihine kadar geçerli olarak kalacaktır.
- (2) 104a maddesinin 4. fıkrasının 1 Eylül 2006 tarihine kadar geçerli olan metnine ba lı olarak belediye ula ım ve traf i-

nin finans edilmesi ve sosyal oturma yeri sağlama yardımlarına ilişkin çıkartılmış düzenlemeler; 31 Aralık 2006 tarihine kadar geçerliliklerini korurlar. Belediye trafiğinin finansmanı konusunda, Belediye Ulaşım ve Trafik Finansıman Kanunu'nun 6. maddesi 1. fıkrası doğrultusunda özel bazı programlar veya 104 a maddesi 4. fıkrası başlığında 1 Eylül 2006 tarihine kadar geçerli olan sair düzenlemeler, yürürlükten kaldırılmaları daha önceki bir tarihe alınmasıyla 31 Aralık 2019 tarihine kadar geçerli olarak kalırlar.

Madde 126

[Anayasa öncesi hukukun geçerliliği konusundaki görüş ayrılığı]

Anayasa öncesi hukukun federal hukuk olarak geçerliliği konusundaki uyuşmazlıkları Federal Anayasa Mahkemesi çözer.

Madde 127

[Birleşik Ekonomi Bölgesi hukuku]

Federal Hükümet, 124. veya 125. maddelere göre, federal hukuk olarak geçerli kaldığı sürece Birleşik Ekonomi Bölgesinin idare hukukunu, ilgili eyalet hükümetlerinin onayıyla bu Anayasanın ilanından itibaren bir yıl içinde Baden, Büyük-Berlin, Ren-Palatina ve Württemberg-Hohenzollern eyaletlerinde yürürlüğe koyabilir.

Madde 128

[Talimat haklarının devamı]

Geçerliliğini koruyan hukukun, 84. maddenin 5. fıkrası anlamında talimat hakkı öngörülmesi takdirinde, bu haklar yasayla derhal iptal edilinceye kadar yürürlükte kalırlar.

Madde 129

[Yetkilerin geçerliliği]

- (1) Federal hukuk olarak geçerliliğini koruyan hükümlerle, tüzük ve yönetmelik çıkarmaya veya genel idari hükümler

koymaya ile idari tasarruf arda bulunmaya verilen yetkiler bundan böyle yetkili makamlara intikal eder. Ku kulu durumlarında Federal Konseyin görü ü alarak Federal Hükümet karar verir; i bu karar yayımlanır.

- (2) Eyalet hukuku olarak geçerli ini koruyan hükümlerle verilen yetkiler eyalet hukukuna göre yetkili makamlar tarafından kullanılır.
- (3) 1. ve 2. fıkralar manasındaki hükümlerin kendilerini de i - tirme veya tamamlama veya yasaların yerine geçebilecek hüküm koyma yetkisi verdikleri takdirde, bu yetkiler sona ermi sayılır.
- (4) 1. ve 2. fıkra hükümleri, artık geçerli olmayan yasalara veya mevcut olmayan kurulu lara atıfta bulunan hükümlere de uygulanır.

Madde 130

[Kamu kurulu ları]

- (1) Eyalet hukukuna veya eyaletlerarası sözleşme melere dayanmayan idare organları ve sair idare ve adliye kurulu ları, Güney-Batı Alman Demiryolları letme Birli i ve Fransız i gal bölgesindeki Posta ve Telekomünikasyon daresi yönetim kurulu, Federal Hükümete ba lıdır. Federal Hükümet, Federal Konseyin onayıyla, geçi , fesih ve tasf yelerini düzenler.
- (2) Bu kurulu larda çalı an personelin en yüksek disiplin amiri yetkili Federal Bakandır.
- (3) Eyaletlere do rudan do ruya ba lı olmayan ve eyaletlerarası sözleşme melere istinat etmeyen kamu tüzel ki iler ve kamu hukuku kurumları, yetkili federal idarenin denetimine ba lıdır.

Madde 131

[Eski kamu görevlileri]

Mülteci ve sürgün edilenler de dahil, 8 Mayıs 1945 tarihinde kamu görevlerinden memur hukuku veya toplu sözleşme hukukundan ba ka nedenlerle azledilenlerden hiç veya önceki durumlarıyla mütenasiben çalı tırlamayanların hu-

kuki statüleri federal yasayla düzenlenir. Aynı hüküm, mülteci ve sürgün edilenler dahil 8 Mayıs 1945 tarihinde emeklilik hakları mevcut iken, memur veya toplu sözleşme hukuku nedenleri dışında hiç veya durumlarıyla mütenasiben emeklilik haklarından yararlanamayan kişiler hakkında da uygulanır. Federal yasanın yürürlüğe girmesine kadar eyaletler hukukundaki aksine hükümler saklı kalmak kaydıyla, talepte bulunulamaz.

Madde 132

[Bazı memur haklarının kaldırılması]

- (1) Bu Anayasanın yürürlüğe girdiği anda kaydıyla amirliklerle atanmış olan memur ve yargıçlar, görevleri için gerekli kıllık ve yeteneklerden yoksun oldukları takdirde, Federal Meclisin ilk toplanmasından itibaren altı ay içinde emekliye sevkedilebilirler; istenilirse çalıştırılabilirler veya daha düşük gelirli bir göreve atanabilirler. Bu hüküm, sözleşmelerinin feshedilemeyen görevliler hakkında da uygulanır. Sözleşmelerinin feshi mümkün olan görevlilere toplu sözleşme hükümlerinden fazla olan feshi ihbar süreleri, aynı süre içinde kaldırılabilir.
- (2) Bu hüküm, haklarında „Nasyonal Sosyalizm ve Militarizm'den Kurtuluş“ hakkındaki hükümler uygulanmayan veya Nasyonal Sosyalizm'de takibe uymayan kamu görevlilerine, kıllıklarında herhangi bir önemli neden bulunmaması kaydıyla, uygulanmaz.
- (3) İlgililere 19. maddenin 4. fıkrası gereğince yasa yolu açıktır.
- (4) Konunun ayrıntıları Federal Hükümetçe hazırlanan ve Federal Konseyin onayına tabii bir kararnameyle düzenlenir.

Madde 133

[Birleşik Ekonomi Alanı, halef yetki]

Federasyon, Birleşik Ekonomik Alanının idaresinin hak ve yükümlülüklerini üzerine alır.

Madde 134

[mparatorlu un malvarlı ının halefyeti]

- (1) mparatorluk malvarlı ı, ilke olarak Federasyona intikal eder.
- (2) Bu malvarlı ının ba langıçtaki amacına göre öncelikle ve bu Anayasaya göre Federasyonun idari görevleri alanına girmeyen idari görevler için öngörülen malvarlı ı, parasız olarak bundan böyle ilgili kurulu lara ve, bu Anayasaya göre eyaletler tarafından yalnız geçici de il ifa edilecek idari görevlere hizmet etti i takdirde, eyaletlere devredilir. Federasyon di er malvarlıkları da eyaletlere devredebilir.
- (3) Eyaletler ile belediye ve köyler (belediye ve köy birlikleri) tarafından parasız olarak mparatorluk emrine verilmi olan malvarlı ı, Federasyonun kendi idari görevleri için ona ihtiyacı olmaması halinde, tekrar eyalet ile belediye ve köylerle (belediye ve köy birliklerine) geçer.
- (4) Konunun ayrıntılarını Federal Konseyin onayın ba lı federal bir yasayla düzenlenir.

Madde 135

[Eski eyalet ve kurumların malvarlı ı]

- (1) 8 Mayıs 1945 tarihinden sonra bu Anayasanın yürürlü e girmesine kadar bir bölgenin bir eyalete aidiyeti de i mi - se, bu bölgedeki önceki eyaletin malvarlı ı, bu bölgenin imdi ait oldu u eyalete geçer.
- (2) Artık mevcut olmayan eyaletlerin ve di er kamu tüzel ki iler ve kamu kurumlarının malvarlı ı, ba langıçtaki amaçlarına göre öncelikle idari hizmetler için kullanıldı ı takdirde veya halen yalnız geçici de il öncelikle idari hizmetler için kullanıldı ı takdirde, bundan böyle bu hizmetleri ifa eden eyaletlere, kamu tüzel ki ilere ve kamu kurumlarına intikal eder.
- (3) Artık mevcut olmayan eyaletlerin gayrimenkul malvarlı ı, 1. fıkrada yazılan anlamda zaten malvarlı ı sayılmayan mütemmim cüzleriyle birlikte bu gayrimenkulün bulundu u eyalete intikal eder.

- (4) Federasyonun a ır basan bir menfaati veya bir bölgenin özel menfaati gerektirirse, federal bir yasayla 1-3. fıkralardan farklı kurallar konulabilir.
- (5) Halef yet ve tasf ye i lemleri, 1 Ocak 1952 tarihine kadar ilgili eyaletler veya kamu tüzel ki iler ve kamu hukuku kurumları arasında anlaşma yoluyla halledilemedi i takdirde, Federal Konseyin onayına ba lı federal bir yasayla düzenlenir.
- (6) Eski Prusya eyaletinin özel hukuk i letmelerindeki hisseleri Federasyona intikal eder. Konunun ayrıntılarını farklı hükümler de koyabilecek federal yasayla düzenlenir.
- (7) 1-3. fıkralara göre, bir eyalete veya kamu tüzel ki ilerine veya kamu kurumlarına ait olacak bir malvarlı ı üzerinde sonradan hakkı olanlar tarafından bir eyalet yasasına istinaden veya di er bir ekilde Anayasanın yürürlü e girmesinden önce tasarrufta bulunulmu olunması halinde malvarlı ın intikali tasarruftan önce vuku bulmu sayılır.

Madde 135 a

[İmparatorlu un, eski Prusya ve Alman Demokratik Cumhuriyetinin yükümlülükleri]

- (1) 134. maddenin 4. ve 135. maddenin 5. fıkralarıyla saklı tutulan Federasyonun yasama yetkisiyle, a a ıdaki yükümlülüklerin hiç veya kısmen ifa olunmayacağı kararla tırılabilir:
  1. İmparatorlu un yükümlülükleriyle eski Prusyanın ve artık mevcut olmayan di er kamu tüzel ki iler ve kamu kurumlarının yükümlülükleri;
  2. Federasyon veya di er kamu tüzel ki iler ve kamu hukuku kurumlarının 89, 93, 134 ve 135. maddelerde öngörülen malvarlı ının intikaline ili kin yükümlülükleriyle, bu hak sahiplerinin 1. bentte açıklanan hak sahiplerinin tasarruflarından do an yükümlülükleri;
  3. Eyalet ile belediye ve köylerin (belediye ve köy birlikleri) 1 A ustos 1945'ten önce i gal güçlerinin emirlerini yerine getirmelerinden üzere veya İmparatorlu a ait olan veya İmparatorluk tarafından kendilerine devredi-

len idari görevleri çerçevesinde harbin neden oldu u bir zaruret halinin giderilmesi için aldıkları önlemlerden do an yükümlülükleri.

- (2) 1. fıkra, hem Alman Demokratik Cumhuriyetinin veya onun organlarının yükümlülüklerine, hem Alman Demokratik Cumhuriyetinin malvarlıklarının Federasyona, eyaletlere ile belediye ve köylere geçmesiyle ba lantılı olan Federasyonun veya ba ka kamu tüzel ki ilerin ve kamu kurumlarının yükümlülüklerine ve Alman Demokratik Cumhuriyetinin veya organlarının tasarruf arından do an yükümlüklere de uygulanır.

Madde 136

[Federal Konseyin ilk toplantısı]

- (1) Federal Konsey ilk kez Federal Meclisin ilk toplantı ı günde toplanır.
- (2) Federal Cumhuriyetin yetkileri, Federal Cumhuriyetin seçilmesine kadara Federal Konsey Ba kanı tarafından kullanılır. Ancak, Federal Meclisi feshetmek hakkı ona ait de ildir.

Madde 137

[Memurların seçilebilmeleri]

- (1) Memurların, kamu görevlilerinin, muvazzaf ve süreli askerlerin ile yargıçların Federasyon, eyaletler ve belediye ile köylerde seçilebilmeleri yasayla sınırlandırılabilir.
- (2) İlk Federal Meclisin, ilk Federasyon Kongresinin ve Federal Cumhuriyetin ilk Federal Cumhuriyetin seçimi, Parlamento Kurul tarafından kabul edilecek bir seçim yasasına göre yapılır.
- (3) 41. maddenin 2. fıkrası gere ince Federal Anayasa Mahkemesine ait olan yetki, onun kurulu una kadar kendi iç tüzü üne göre karar veren Birle ik Ekonomi Alanı Alman Yüksek Mahkemesi tarafından kullanılır.

Madde 138

[Güney Almanya Noterlikleri]

Baden, Bayern, Württemberg-Baden ve Württemberg-Hohenzollern eyaletlerinde mevcut olan noterliklerin kurulu undaki de i iklikler, bu eyaletler hükümetlerinin onayına ba lıdır.

Madde 139

[Nasyonal Sosyalizm ve militarizm'den arınma hükümleri]

«Alman halkının Nasyonal Sosyalizm ve Militarizm'den Arınması» hakkındaki hükümler, bu Anayasanın hükümlerine aykırı sayılmaz.

Madde 140

[Weimar Anayasasının bazı maddelerinin geçerlili i]

11 A ustos 1919 tarihli Alman Anayasasının 136, 137, 138, 139 ve 141. maddeleri hükümleri, bu Anayasanın bir parçasıdır.

Madde 141

[Din dersi, «Bremen maddesi»]

7. maddenin 3. fıkrasının 1. cümlesi hükmü, 1 Ocak 1949 tarihinde konusunu ba ka bir ekilde düzenlemi bulunan eyalette uygulanmaz.

Madde 142

[Eyalet anayasalarındaki temel haklar]

Bu Anayasanın 1.- 18. maddelerine uygun olarak temel hakları güvence altına alan eyalet anayasalarının hükümleri, 31. madde hükmüne bakılmaksızın yürürlükte kalırlar.

Madde 142a (kaldırılmıştır)

Madde 143

[Eski Alman Demokratik Cumhuriyetinin bölgesi için geçici hukuk]

- (1) Birle me Andlaşmasının 3. maddesinde adı geçen bölgedeki hukuk, en fazla 31 Aralık 1992 tarihine kadar, farklı du-

rum ve ko ullar yüzünden Anayasa düzenine tamamen uyum sa lanamadı ı sürece bu Anayasanın hükümlerinden ayrılabilir. Ayrımlıklar 19. madde 2. fıkrasına aykırı olamazlar ve 79. madde 3. fıkrada yazılan ilkelere uymak zorundadırlar.

- (2) II, VIII, VIII a, IX, X ve XI. bölümlerden ayrımlıklar en fazla 31 Aralık 1995 tarihine kadar yürürlükte kalabilir.
- (3) 1. ve 2. fıkraya bakılmaksızın Birle me Andla masının 41. maddesi ve bunun yürütülmesine yönelik düzenlemeler, bu andla manın 3. maddesinde tabir edilen bölgedeki mülkiyete yapılan müdahalelerin geri alınamayaca ını öngörüldükleri takdirde geçerlili ini korurlar.

Madde 143 a

[Federal Demiryollarının özelle tirilmesi]

- (1) Federasyona ba lı idarece yürütülen Federal Demiryollarının iktisadi te ekküllere dönü türülmesinden kaynaklanan tüm i lerde, Federasyon inhisari yasama yetkisine sahiptir. 87 e madde 5. fıkraya kıyasen uygulanır. Federasyon Demiryollarının memurları yasa yoluyla, hukuksal konumları ve kamu i verenin sorumlulu u saklı kalmak kaydıyla, özel hukukla düzenlenmi Federasyon Demiryollarında göreve getirilebilirler.
- (2) 1. fıkraya göre çıkarılan yasalar Federasyon uygular.
- (3) imdiye kadarki Federasyon Demiryollarının banliyö tren hatları alanındaki görevlerinin 31 Aralık 1995 tarihine kadar yerine getirilmesi Federasyonun i idir. Bu, tren trafik idaresinin benzer görevleri için de geçerlidir. Ayrımlıkları, Federal Konseyin onayına ba lı federal bir yasayla düzenlenir.

Madde 143b

[Federal Alman Postası'nın ekil de i imi]

- (1) Federal Alman Postası'nın özel malvarlı ı, federal bir yasa ölçüsünde özel hukuk konumundaki te ebbüslere dönü türülecektir. Bu konuyla ilgili tüm i lerde, Federasyon inhisari yasama yetkisine sahiptir.

- (2) Nev'i de i tirmeden önce Federasyona ait olan inhisari yetkiler; geçici bir dönem için federal yasayla Federal Alman Postası *Telekom* ve Federal Alman Postası *Posta Hizmetleri* i letmelerinden do an te ebbüslere verilebilir. Federasyon, Federal Alman Postası *Posta Hizmetleri*'nin halef te ebbüsünde tuttu unu sermaye ço unlu unu, yasanın yürürlü e girmesinden en erken be sene sonra elden çıkartabilir. Bunun için Federal Konseyin onayına ba lı federal bir yasa gereklidir.
- (3) Federal Alman Postası'ndaki görevli memurlar, hukuk konularının ve kamu i vereninin sorumlulu unun saklı kalmak kaydıyla özel te ebbüslerde çalı tırılırlar. Te ebbüsler kamu i veren yetkilerini uygularlar. Ayrıntıları federal bir yasa düzenler.

Madde 143c

[Ortak görevlerin kaldırılmasına ili kin tazmin tutarları]

- (1) Yüksek okulların ve üniversite hastanelerinin büyütülmesi veya in ası, e itim planlaması gibi ortak görevlerin kaldırılmasına, yine belediyelerin ula ım ve traf inin iyile tirilmesine ili kin f nansal yardımın kaldırılmasına ve toplu konut yardımına ili kin olarak Federasyonun f nansman payının artlı olarak kalkmasına binaen eyaletlere; 1 Ocak 2007 tarihinden 31 Aralık 2019 tarihine kadar Federasyon bütçesinden yıllık tutarlar verilecektir. 31 Aralık 2013 tarihine kadar bu tutarlar, Federasyonun 2000 ila 2008 yılları arasındaki referans dönemindeki f nansman payının ortalamasından hesaplanacaktır.
- (2) 1. fıkrada yer alan tutarlar 31 Aralık 2013 tarihine kadar a a rdaki ekilde taksim edilecektir:
1. Yıllık sabit tutar olarak ve miktarları, her bir eyaletin 2000 ve 2003 yılları arasındaki dönemleri arası ortalama payına göre hesaplanarak;
  2. her biri imdiye kadarki karma f nansmanda yer alan görev alanındaki amaca ba lı olarak.
- (3) Federasyon ve eyaletler 2013 yılının sonuna kadar, 1. Fıkra uyarınca görevlerin yerine getirilmesi konusunda eyaletlere

verilecek ödeneklere ait tutarların hangi yükseklikte olmasının uygun ve gerekli oldu u konusunu kontrol edeceklerdir. 1 Ocak 2014 tarihinden itibaren 1. fıkroda yer alan ödeneklerin 2. fıkra 2 numaralı bentte öngörülen amaca ba lı olması artı ortadan kalkacaktır; bununla birlikte ödeneklerin hacminin yatırımın amacına yönelik olması artı devam edecektir. Dayanı ma Paktı II'yi dayanak alan anla malar saklı kalmaktadır.

- (4) Konunun ayrıntılarını Federal Konseyin onayını gerektiren bir yasa düzenler.

Madde 143 d

[Konsolidasyon yardımları çerçevesinde geçi dönemi hükümleri]

- (1) 109 ve 115. maddelerinin 31 Temmuz 2009 tarihinden önce geçerli olan halleri son olarak 2010 bütçe yılı için uygulanacaklardır. 109 ve 115. maddelerinin 1 A ustos 2009 tarihinden itibaren geçerli olacak olan halleri ilk olarak 2011 bütçe yılı için uygulama alanı bulacak, 31 Aralık 2010 tarihinde mevcut olan ve daha önceden hazırlanan özel malvarlıklar için verilmi kredi yetkilendirilmeleri bundan mahfuzdur. Eyaletler, 1 Ocak 2011 ila 31 Aralık 2019 tarihleri arasında, yürürlükteki eyalet hukuku düzenlemeleri çerçevesinde 109. maddenin 3. fıkrasında düzenlenen yönergenin aksine davranabilir. Eyaletlerin bütçeleri, 2020 bütçe yılında 109. maddenin 3. fıkrasının 5. cümlesi düzenlenen yönergeyi yerine getirilebilecek konuma getirilmelidir. Federasyon, 1 Ocak 2011 ila 31 Aralık 2015 tarihleri arasında 115. maddenin 2. fıkrasının 2. cümlesinde düzenlenen yönergenin aksine davranabilir. Mevcut olan aç ın kapatılması ile 2011 bütçe yılında ba lanacaktır. Yıllık bütçeler, 2016 bütçe yılında 115. maddenin 2. fıkrasının 2. cümlesinde düzenlenen yönergeyi yerine getirilebilecek konuma getirilmelidir; ayrıntılar federal bir yasayla düzenlenecektir.
- (2) 109. maddenin 3. fıkrasındaki yönergenin 1 Ocak 2020 tarihinden itibaren yerine getirilmesine yardımcı olmak için, Berlin, Bremen, Saarland, Saksyonya-Anhalt ve Schleswig

Holstein eyaletlerine 2011 ila 2019 yılları arası dönemde Federasyonun bütçesinden toplamda yıllık 800 Milyon Euro tutarında konsolidasyon yardımı yapılabilir. Bu toplam tutardan 300 Milyon Euro Bremen'e 260 Milyon Euro Saarland'a; Berlin Saksonya-Anhalt ve Schleswig-Holstein'a 80'er Milyon Euro dü mektedir. Bu yardımlar; Federal Konseyin onayını gerektiren bir Federal yasadan kaynağını bulan bir idari sözleşme esasa alınarak yapılacaktır. Bu yardımların yapılması, 2020 yılının sonuna kadar finansal açıkların tamamen kapatılması artına ba lıdır. Ayrıntılar; özellikle finansal açının yıllık olarak kapatılmasına ilişkin prosedür; finansal açının kapatılmasının stikrarlılık Kurulu aracılığı ile denetlenmesi ve açının kapatılması için uyulması gereken prosedüre uyulmamasının sonuçları, Federal Konseyin onayını gerektiren bir Federal yasa ve bir idari sözleşme ile düzenlenecektir. Ola anüstü bir bütçe acil durumu nedeniyle, konsolidasyon yardımları ve iyile tirme yardımları aynı anda yapılması mümkün de ildir.

- (3) Konsolidasyon yardımlarının yapılması nedeniyle oluşan finans yükü, Federasyon ve eyaletler tarafından yarı yarıya paylaşılacaktır; ki, eyaletler; bu ödemeleri kendilerine tahsis edilen katma değer vergisi gelirlerinden yapacaklardır. Ayrıntılar; Federal Konseyin onayını gerektiren bir Federal yasa ile düzenlenecektir.

Madde 144

[Anayasanın onaylanması]

- (1) Bu Anayasa, kendisinin ilk önce yürürlü e girece i eyaletlerin üçte ikisinin yasama organlarıncaya kabul edilmelidir.
- (2) 23. maddede sayılan eyaletlerde veya bu eyaletlerin bir bölgesinde bu Anayasanın uygulanmasının sınırlamaya tabi olması halinde, eyalet veya eyaletin ilgili kısmı, 38. maddeye göre Federal Millet Meclis ve 50. maddeye göre de Federal Konsey temsilci göndermek hakkına sahiptir.

Madde 145

[Anayasanın ilanı]

- (1) Parlamenter Kurul, açık oturumda Büyük Berlin temsilcilerinin de katılmalarıyla bu Anayasanın kabul edildiğini tespit ederek, imzalar ve ilan eder.
- (2) Bu Anayasa, ilan edildiği günün sonuyla yürürlüğe girer.
- (3) Anayasa, Federasyonun Resmi Gazetesinde yayınlanır.

Madde 146

[Anayasanın geçerlilik süresi]

Almanya'nın birleşmesini ve özgürlüğünü tamamlamasından sonra, bütün Alman halkı için geçerli olan bu Anayasa, Alman halkının serbest iradesiyle kabul edeceği bir Anayasanın yürürlüğe girdiği günde geçerliliğini kaybeder.

11 A ustos 1919 Tarihli Alman mparatorlu u Anayasası'ndan Alıntı (Weimar Anayasası)

Din ve dini cemaatler

Madde 136

- (1) Medeni ve siyasi hak ve ödevler, ne din özgürlü ünün icrasına ba lıdır ne de bu nedenle kısıtlanabilirler.
- (2) Medeni ve siyasi haklardan yararlanma ve kamu görevlerine giri dini inanca ba lı de ildir.
- (3) Hiç kimse dini inancını açıklamakla yükümlü de ildir. Resmî makamlar ancak, ki i için hak ve ödevlerin icrası veya yasayla öngörülen bir istatistikün yapılması gerektirdi i ölçüde, dini bir kuruma üyelik konusunda soru sorma hakkına sahiptir.
- (4) Hiç kimse bir kilise ibadetine veya törenine veya dini bir ibadete katılmaya veya dini bir yemin eklini kullanmaya zorlanamaz.

Madde 137

- (1) Devlet kilisesi yoktur.
- (2) Dini topluluklar kurma hakkı güvence altına alınır. Dini toplulukların mparatorluk toprakları içinde birle meleri, hiçbir sınırlandırmaya tabi de ildir.
- (3) Her dini topluluk, kendi i lerini, herkes için geçerli olan yasaların çerçevesinde ba ımsız olarak düzenler ve yönetir. Görevlilerini, devlet veya belediye ve köylerin katılımı olmaksızın belirler.
- (4) Dini topluluklar, medeni hukukun genel hükümlerine göre hukuki ehliyet kazanırlar.
- (5) Halen kamu tüzel ki i niteli inde olan dini topluluklar, bu hüviyetlerini muhafaza ederler. Kurulu ve üye sayılarına göre devamlılık gösteren di er dini topluluklara da istekleri üzerine aynı haklar tanınır. Kamu tüzel ki i niteli indeki dini toplulukların bir birlik kurmaları halinde, bu birlik de kamu tüzel ki i sayılır.
- (6) Kamu tüzel ki i niteli indeki dini topluluklar, bölgesel vergi listeleri üzerinden, eyalet hukukunun tespit etti i ko ullar çerçevesinde vergi toplamak yetkisine sahiptirler.

- (7) Belirli bir dünya görüşüne ortaklaşa hizmet etmeyi kendilerine amaç edinmiş birlikler dini topluluklara eşit sayılırlar.
- (8) Bu hükümlerin uygulanmasının yeni hükümler konulmasını gerektirmesi halinde, bu yetki eyalet yasama organlarına aittir.

Madde 138

Devletin yasaya, sözleşme veya diğer hukuki tasarruflara dayanarak dini topluluklara yaptığı yardımlar konusu, eyalet yasama organlarının yetkisine geçer. İmparatorluk, bu konuda temel hükümler koyar.

Dini cemaat ve derneklerin mülkiyet ve diğer hakları, onların diyanet, özetim ve hayırsever amaçlara hizmet eden kurulu ve vakıfları ve diğer varlıkları güvence altına alınır.

Madde 139

Pazar ve devletçe kabul edilmiş diğer tatil günleri, bedeni ve ruhi dinlenme günleri olarak, yasayla korunmakta devam edecektir.

Madde 140

Ordu mensuplarına, dini görevlerinin yerine getirmeleri için yeterli vakit ayrılır.

Madde 141

Orduda, hastanelerde, cezaevlerinde ve diğer kamu kuruluşlarında ibadet ve maneviyat takviyesine gereksinim olduğu ölçüde, dini topluluklara, gerekli dinî işlemlerin yapılması hususunda izin verilmelidir. Bu arada her türlü zorlamadan kaçınılmalıdır.

Künye

Yayınlayan: Alman Federal Meclisi
Yayın Bölümü
Platz der Republik 1, 11011 Berlin

Biçimlendirme: Regelindis Westphal Grafik-Design, Berlin

Yazı dizisi: Norbert Lauterbach

Federal Meclis Amblemi (Kartal):

Telif hakkı sahibi Prof. Ludwig Gies, Devletlik 2008 büro uebele, Stuttgart

Basım: H. Heenemann GmbH & Co. KG, Berlin

© Alman Federal Meclisi, Berlin 2012

Tüm hakları saklıdır

Bu yayın, Alman Federal Meclisi tarafından meclis yayım faaliyetleri çerçevesinde çıkartılmıştır. Partiler, meclis grupları, vekiller veya adaylar ve özellikle oy toplama amacı için kullanılması caiz değildir.